

www.informefenix.cat

Maig 2026

Coordinador

Xavier Roig

Equip redactor

Xavier Cuadras Morató

Modest Guinjoan

Miquel Puig

Equip assessor

Jordi Galí

Guillem López Casasnovas

Jaume Ventura

Nota prèvia

El present informe és fruit de constatar el deteriorament continuat que ha experimentat l'economia catalana els darrers vint-i-cinc anys. Un deteriorament que posa en risc la tradició productiva del país i, per tant, el manteniment del nivell de vida i de benestar que han caracteritzat Catalunya en el passat.

Els autors de l'informe creuen que l'actual model econòmic amenaça allò que Catalunya ha representat fins ara. Per aquest motiu, volen cridar l'atenció de governants i d'agents econòmics i reclamen actuacions de caràcter contundent i immediat.

Malgrat la transversalitat que representen, els autors d'aquest document comparteixen la diagnosi dels problemes que afecten l'economia catalana i, més enllà de les diferents perspectives individuals, han trobat un punt de trobada a l'hora de plantejar propostes per sortir de l'actual atzucac.

Agraïment

Els autors agreixen a l'**Eduard Pla Farriol** la seva inestimable ajuda en les tasques de recopilació i tractament de bases de dades que han servit per elaborar aquest informe.

Resum executiu

En les últimes dècades s'ha celebrat molt que l'economia catalana hagi crescut més ràpidament que les de l'entorn. Tanmateix, aquest creixement ha estat acompanyat d'un augment rapidíssim de la població, cosa que ha fet que el PIB per càpita –que mesura millor el benestar material– hagi crescut molt lentament.

Tot i que la distribució de la renda és també important per al benestar, en el cas català la dinamització del PIB per càpita ha de ser ara mateix prioritària, atès que, en el context internacional, Catalunya ja té una distribució de la renda relativament igualitària.

El pobre comportament econòmic català des de l'any 2000 trenca una tendència de ràpida millora en termes absoluts i relatius que havia començat a mitjans del segle XX. Aquella bona evolució havia tingut lloc tant en un context de ràpid creixement demogràfic (1950-1980) com d'estancament de la població (1980-2000).

Catalunya forma part d'un conjunt d'economies caracteritzades, des de principis del segle XXI, per un excepcional creixement demogràfic protagonitzat per la immigració i per un pobríssim comportament de la renda per càpita: Balears, País Valencià, Canàries... també Andorra. En canvi, altres parts d'Espanya s'escapen d'aquest patró.

Tot i que hi intervenen altres factors, el pobre comportament del PIB per càpita català està determinat fonamentalment pel fet que la productivitat no sols és mediocre en el context europeu (el 2000 era el 8% inferior a la mitjana europea), sinó que està empitjorant (ara és el 13% inferior).

Durant aquest període, la immigració a Catalunya ha aportat un dividend demogràfic que ha compensat els efectes de l'envelliment de la població, però ha tingut també un impacte sobre la productivitat de tota l'activitat econòmica. A efectes del PIB per càpita, el segon impacte (negatiu) ha estat superior al primer (positiu).

La productivitat global de l'economia catalana és manifestament inferior a la de totes i cadascuna de les economies europees –estats o regionals– amb què té sentit comparar-se: petits estats del centre i del nord d'Europa; regions de dimensió i desenvolupament similars; regions que no continguin la capital de l'Estat, superiors als 2 milions d'habitants i amb una ocupació industrial superior al 15%, etc. Les anàlisis de comparació dinàmica amb aquestes economies –en la mesura que ha estat possible efectuar-ne– indiquen que en alguns casos Catalunya ha experimentat un procés d'especialització relativa cap a sectors de baixa productivitat.

La comparació amb la indústria basca posa de manifest que Catalunya no ha patit un procés relatiu de desindustrialització. Pel que fa als volums, la proporció s'ha mantingut; pel que fa a la productivitat industrial, Catalunya ha millorat. El problema cal focalitzar-lo, doncs, sobretot fora del sector industrial.

El procés de creació de llocs de treball ha estat molt intens a Catalunya, i l'anàlisi sectorial posa de manifest que aquesta creació ha tingut un caràcter binari perquè s'ha concentrat per una banda en sectors d'alta productivitat (indústria química, indústria farmacèutica, informació i comunicacions, serveis professionals i científics) i, per l'altra, en sectors de baixa productivitat (indústria de productes alimentaris, serveis auxiliars i hostaleria).

La conclusió és que –al marge de mantenir els esforços en la innovació i l'impuls als sectors tecnològicament emergents, alguns dels quals estan donant resultats esperançadors–, l'èmfasi ha de situar-se en la neutralització del creixement dels sectors que estan restant productivitat al conjunt i que llasten la prosperitat del país.

Amb aquest objectiu, l'informe se centra en els sectors productius en què el salari mitjà és tan baix que, al llarg de la seva vida, el que se li paga al treballador no genera prou recursos fiscals i contribucions socials per finançar els serveis públics més elementals de què gaudeixen tots els ciutadans. El fet que aquestes

activitats empresarials tinguin una productivitat tan baixa que no siguin capaces de retribuir millor els assalariats, implica una subvenció encoberta molt important per part de la resta de les activitats econòmiques del país. Un càlcul molt conservador del salari límit que qualifica aquests sectors és la xifra de 29.000 euros bruts per a l'any 2025.¹

L'existència de sectors tant subvencionats podria tenir sentit com a mal menor per absorbir atur, però des de l'entrada del segle la pràctica totalitat dels llocs de treball que ha generat l'economia catalana en termes nets han estat ocupats per immigrants i, en gran part, són de baix nivell salarial. El creixement d'aquests sectors és perjudicial, però especialment pernicios si el beneficiari últim (el consumidor) és algú que no resideix a Catalunya atès que aleshores implica una pèrdua neta de recursos per al conjunt de la societat catalana.

Els sectors econòmics que tenen aquestes característiques se situen, sobretot, a l'àmbit del turisme – particularment el de sol i platja– i de la indústria càrnica.

A tall d'exemple, l'informe calcula que un hotel de 3* de sol i platja es beneficia d'una subvenció implícita de 6€ per pernoctació, de la qual el 80% dels beneficiaris són estrangers; que un escorxador porcí es beneficia d'una subvenció de 9€ per tona de carn produïda, el 75% de la qual, aproximadament, és consumida fora de Catalunya; i que el servei de *riders* urbans gaudeix d'una subvenció equivalent a 3€ per cada lliurament.

La dinàmica econòmica catalana de les últimes dues dècades i mitja ha estat caracteritzada per un creixement excepcionalment elevat de la població (1% anual) i per un pobre creixement de la productivitat (0,7% anual). La continuïtat d'aquest patró és tan perillosa com probable, atès que la disponibilitat d'immigració poc qualificada és il·limitada i que els sectors subvencionats més dinàmics a Catalunya estan lluny de la saturació. Per altra banda, alta immigració i baixa productivitat són dos factors que s'acaben retroalimentant.

La persistència d'aquest patró planteja gravíssims problemes en forma d'accés a l'habitatge, disponibilitat de recursos (aigua, energia...), suficiència i qualitat dels serveis públics i viabilitat de la descarbonització. Per altra banda, aquest patró de creixement és insostenible no només per aquestes raons, sinó també per raons sociopolítiques, atès que no ens sembla probable que la societat catalana resisteixi les tensions que hi està provocant. Les opcions són, doncs, redreçar el patró de creixement o enfrontar-se a una perillosa fractura social.

Les mesures per redreçar el patró de creixement han de ser contundents i inclouen, al nostre entendre:

- La publicació de la 'balança fiscal' real de cada sector productiu, per tal de conèixer el seu valor net complet.
- L'eliminació del tractament fiscal favorable als sectors altament subvencionats, i molt en particular l'IVA turístic (que pot ser compensat amb una taxa de l'Impost d'Estades en Establiments Turístics molt més elevat), i de l'abús de la figura dels contractes fixos-discontinus.
- L'augment del Salari Mínim Interprofessional fins que s'aturi el creixement dels llocs de treball poc qualificats.
- Gestionar la immigració amb criteris de qualificació i d'augment de la productivitat. L'exigència del coneixement del català, com a mínim en llocs de treball d'atenció al públic, hauria de ser un criteri innegociable.
- Reduir la capacitat turística significativament per sota de la punta de demanda.

¹ Els càlculs de l'informe s'han realitzat amb dades estadístiques corresponents a l'any 2024 i arriben a la xifra de 28.300€, que, atesa la inflació, corresponen a 29.000€ de l'any 2025.

- Reconsiderar les polítiques d'ocupació fins que els paràmetres (atur, reciclatge professional, absentisme) assoleixin xifres homogènies amb els països europeus més dinàmics.
- Revisar la fiscalitat per deixar d'afavorir règims empresarials especials i de penalitzar la generació de rendes del treball elevades (via IRPF) i l'estalvi acumulat amb aquestes rendes (via Impost sobre el Patrimoni). El règim fiscal actual a Catalunya és especialment hostil amb professionals i directius amb rendes elevades, i això perjudica l'establiment de seus empresarials i centres de direcció i erosiona en últim terme les bases tributàries.
- Compensar les reduccions de la pressió fiscal sobre les rendes altes del treball elevat l'IBI sobre les segones residències i la fiscalitat turística i estenent els copagaments a diferents àmbits, per a garantir els recursos suficients per a la despesa social.

Índex

1. El PIB per càpita a Catalunya i la seva evolució	9
1.1. El treballador de McDonald's com a paradigma	9
1.2. La importància del PIB per càpita (PIBpc) com a mesura de la prosperitat	10
1.3. La importància de la distribució del PIB	11
1.4. L'evolució del PIBpc català els darrers decennis	13
1.5. El PIBpc de Catalunya en el seu entorn	15
1.6. Relació entre immigració i creixement	16
2. La productivitat a Catalunya	18
2.1. El concepte de productivitat i d'esforç	18
2.2. Productivitat i competitivitat	19
2.3. Productivitat i eficiència	20
2.4. Mesurar la productivitat segons el sector	21
2.5. L'evolució de la productivitat i l'esforç catalans els darrers vint-i-cinc anys	22
2.6. La productivitat catalana avui: un exercici comparatiu amb Europa	23
2.7. Resultats de les anàlisis shift-share	27
2.8. El cas del País Basc i Catalunya: demografia i indústria	28
3. La productivitat dels sectors de l'economia catalana	30
3.1. Evolució dels sectors industrial i de serveis entre 2015 i 2023	30
3.2. Productivitat en el sector industrial manufacturer català	31
3.3. Productivitat en el sector serveis català .	36
3.4. Productivitat i salaris comparats entre els subsectors industrial i de serveis catalans	41
4. Els sectors subvencionats a Catalunya	44
4.1. El concepte de salari subvencionat	44
4.2. Qui rep un salari altament subvencionat?	45
4.3. Quan es pot parlar de salari altament subvencionat?	46
4.4. Salari altament subvencionat en els grans sectors.	48
4.4.1. Indústria	48

4.4.2. Serveis	49
4.4.3 El pes dels sectors altament subvencionats a l'economia catalana	50
4.5. Comentaris relatius a altres sectors amb salaris no subvencionats o no considerats anteriorment	51
4.6. Exemple de sector subvencionat: l'activitat turística	51
4.6.1. El turisme conté activitats que són de molt baixa productivitat	52
4.6.2. Un cas d'estudi sobre les subvencions a l'economia del turisme: un hotel de tres estrelles a la costa catalana	55
4.7. L'exemple de sector subvencionat. El sector carni: un escorxador porcí	56
4.8. L'exemple de sector subvencionat. El l sector serveis: els riders o repartidors a domicili	58
5. Projeccions de futur: la Catalunya del 2050	59
5.1. Es pot continuar com fins ara?	59
5.2. Què significa l'actual model de creixement per al país?	60
6. Conclusions i recomanacions	62
6.1. Algunes consideracions generals .	62
6.2. Mesures a aplicar com a resultat del present informe	63
6.2.1. Accions correctives	63
6.2.2. Accions d'estímul	65
6.2.3. Mesures fiscals	65
6.3. Altres consideracions	66
Annexos	68
Annex 1 – Àlgebra bàsica de productivitat i salaris	69
Annex 2 – Comparativa regional per sectors NACE	70
Annex 3 – Anàlisi shift-share	100
Annex 4 – El pes del dividend demogràfic	107
Annex 5 – Catalunya no perd indústria	111
Annex 6 – Taules d'ocupació, productivitat i salaris dels sectors industrial i serveis de Catalunya	114
Annex 7 – Estimacions de salaris subvenciona	121
A. Estimació salari límit altament subvencionat: 27.500€	121
B. Estimació subvenció amb un salari de 23.000€ (Exemple hoteler)	122
C. Estimació subvenció amb un salari de 26.500€ (Exemple escorxador)	123

D. Estimació subvenció associada al SMI (Exemple riders)	124
Annex 8 – Algunes consideracions relatives al salari subvencionat	125
Els autors	126

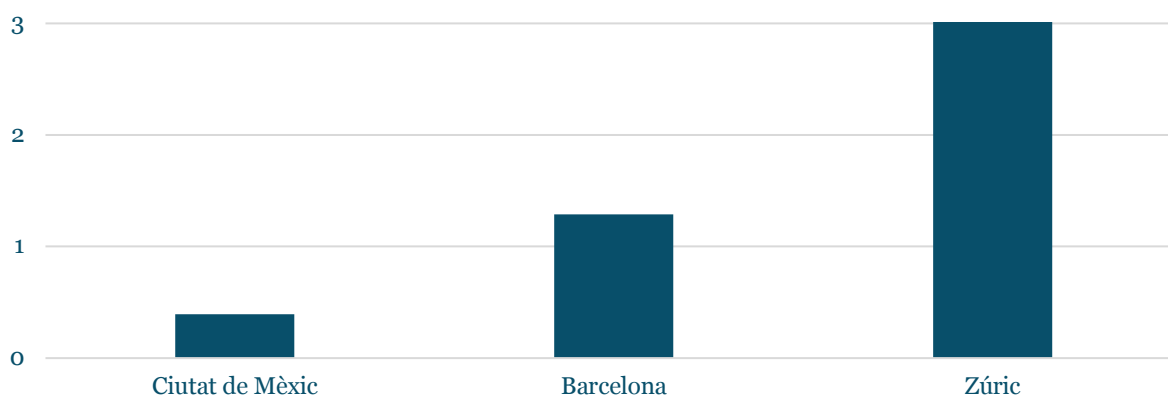
1. El PIB per càpita a Catalunya i la seva evolució

1.1. El treballador de McDonald's com a paradigma

L'empresa McDonald's té establiments per tot el món, i els productes que ofereix arreu són pràcticament idèntics. També ho són els procediments i els equips que disposen els seus treballadors –el Manual d'operacions i formació de McDonald's cobreix cada aspecte de la preparació dels productes amb ritmes i durades de temps detallats.

Per tant, un operari de McDonald's fa exactament el mateix i de la mateixa manera tant a Ciutat de Mèxic com a Barcelona o a Zúric. Però que l'operari dugui a terme la mateixa feina no vol dir que sigui retribuït de la mateixa manera. A la primera ciutat guanya uns 43 pesos per hora treballada; a la segona, uns 9€, i a la tercera, uns 22 francs, que al canvi actual representen 2, 9 i 23,5€, respectivament.² És cert que el cost de la vida és molt diferent, i per fer-se una idea de les diferències reals és bo convertir aquestes quantitats en compres reals que siguin comparables. Per exemple, un BigMac senzill, un dels productes estrella de McDonald's.

Quants BigMacs per hora

Es pot observar a la figura 1 que, fent exactament el mateix de la mateixa manera, el treballador mexicà necessitarà treballar més de dues hores per poder comprar un BigMac, mentre que al de Barcelona li bastaran tres quarts d'hora. Al suís, per la seva banda, la retribució d'una hora de treball li donarà per adquirir tres BigMacs.

Si es comparen altres productes, les diferències resulten similars: per pagar un VW Polo bàsic, per exemple, l'empleat haurà de dedicar la retribució íntegra de 7.700 hores si és de Ciutat de Mèxic, 2.500 si és de Barcelona i 1.100 hores en el cas de Zúric. És a dir, el treballador mexicà haurà de treballar uns quatre anys i mig, el català un i mig i el suís uns vuit mesos per adquirir exactament el mateix vehicle. En el cas de l'habitatge, la comparació és més difícil, ja que el lloguer del m² està subjecte a moltes variables –fins i

² La relació de les retribucions dels treballadors de McDonald's no és pública, però pot construir-se'n una aproximació a partir de fonts diverses: de les pàgines web d'empreses d'anàlisi del mercat laboral (com Glassdoor, PayScale o Indeed), de convenis col·lectius, de publicacions sindicals i, en poques ocasions, de fonts oficials. En aquest cas, mitjançant l'ús de la IA s'han agafat els ingressos bruts per hora d'una categoria concreta: el caixer o *crew member*. El que s'obté és un conjunt de dos valors –màxim i mínim– per cada país, dels quals se n'ha calculat la mitjana.

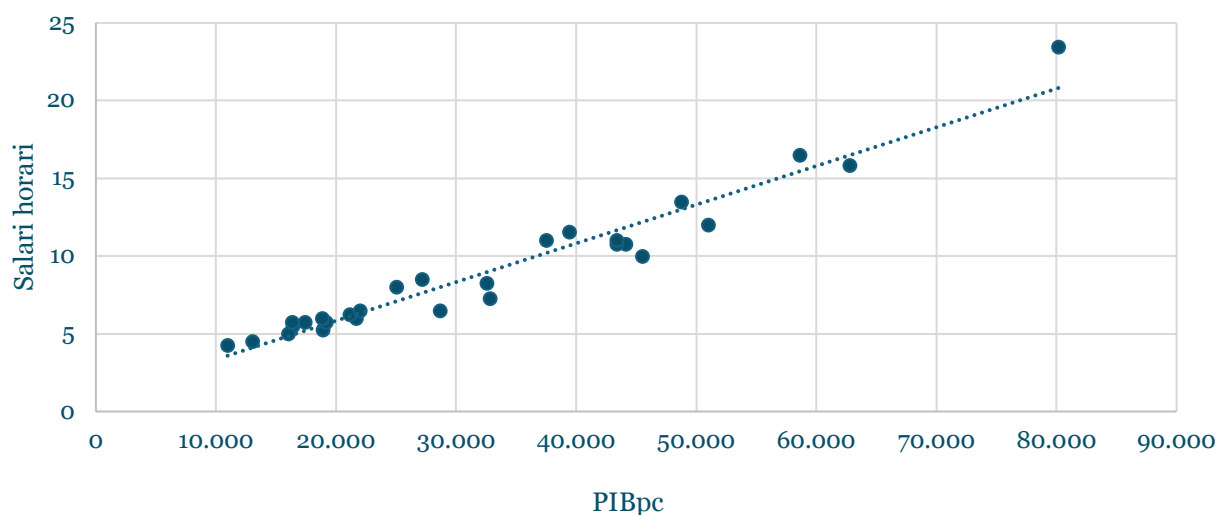
tot el barri, etc. No obstant això, es mantenen grans diferències que fan que el treballador de McDonald's de Ciutat de Mèxic visqui molt més en precari que el de Barcelona o el de Zúric.

Exemple paradigmàtic: Tots tres empleats de McDonald's treballen a la mateixa empresa i ho fan de la mateixa manera. Haurien de poder comprar tots el mateix producte –que ells mateixos produeixen– pel mateix preu. I no és així. Més encara quan aquestes enormes diferències no tenen res a veure ni amb el sector, ni amb l'eficiència del procés, ni amb la formació, la diligència, o la dedicació del treballador. La resposta a aquesta paradoxa és complicada, però es pot trobar la pista principal en el PIB per càpita (PIBpc, que es desenvolupa a l'apartat següent) a cadascun dels països.

Efectivament, el gràfic de la figura 2 relaciona el salari d'un operari de McDonald's amb el PIB per càpita de cada país d'Europa occidental³ i, com es pot veure, la correlació és gairebé exacta. Això significa que la retribució dels treballadors de McDonald's no sols no depèn de què fan –tots fan exactament el mateix–, sinó que s'ajusta gairebé exactament al nivell del PIBpc del país on treballen.

Fig. 2 - PIBpc països europeus i salari McDonald's

Font: FMI

1.2. La importància del PIB per càpita (PIBpc) com a mesura de la prosperitat

Els dirigents de molts països, entre ells Catalunya, ressalten el creixement del seu PIB per destacar la seva prosperitat. Si el PIB va creixent, la riquesa del país, globalment, augmenta. Mantenir un fort creixement del PIB requereix una combinació assenyada d'increment de mà d'obra –que pot ser complementada per la immigració–, de la inversió en capital, en tecnologia, d'increment de la formació, de la prioritització dels sectors més dinàmics, etc.

Tanmateix, ciutadans de països amb un PIB molt elevat tenen un benestar i un poder adquisitiu clarament inferiors al de ciutadans que, fent la mateixa feina, viuen en països amb un PIB molt més baix. Mèxic té un PIB total equivalent al doble del que té Suïssa. El PIB de Mèxic és de 1,8 bilions de dòlars

³ Irlanda exclosa degut a la discrepància que es dona en aquell país entre PIB i RNB (Renda Nacional Bruta).

(\$1.800.000.000.000) i el de Suïssa és de 0,9 bilions (\$900.000.000.000). Però els ciutadans suïssos són molt més pròspers que no pas els mexicans. La raó és que la població de Mèxic és de 132 milions de persones, mentre que la de Suïssa és de 9 milions. A l'hora de repartir tota la riquesa entre els seus habitants, a Mèxic els correspon menys per cap.

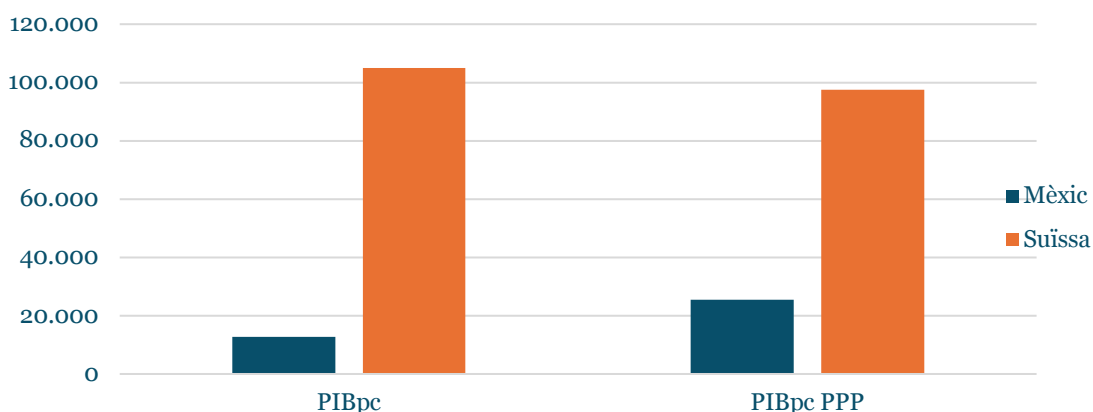
I és que allò que mesura la prosperitat mitjana de les llars, dels individus d'un país, no és el volum del PIB d'aquell país, sinó el PIB repartit entre tots els habitants del país o PIB per càpita (PIBpc).

PIBpc = PIB ÷ Població

El PIB d'un país el posiciona en l'escena mundial i mesura la seva potència econòmica respecte d'altres. El PIBpc marca la prosperitat dels seus habitants. Si en termes de PIB l'economia mexicana és el doble que la suïssa, en termes de PIBpc, l'economia suïssa és vuit vegades més pròspera que la mexicana.

Tal com s'ha vist, el PIBpc suís és vuit vegades el de Mèxic. Tanmateix, es pot adduir que viure a Suïssa és molt més car que no pas a Mèxic. Per això s'aplica el corrector que té en compte aquesta realitat: el PPP (*Purchasing Power Parity*, paritat de poder adquisitiu), que adequa les xifres al cost de la vida de cada indret. I la figura 3 diu que, malgrat que la vida sigui més cara a Suïssa, amb el PIBpc d'un suís es pot disposar de quatre vegades més bens i serveis que no pas amb el PIBpc d'un mexicà.

Fig. 3 - PIBpc i poder de compra
(milers de dòlars, 2025)
Font: IMF

A manera de resum, es pot dir que utilitzar el creixement del PIB com a demostració de la bona evolució econòmica d'un país no és vàlid i suficient per demostrar l'evolució positiva del benestar econòmic de les famílies. Cal saber, com a mínim, quina quantitat d'aquest PIB correspon de mitjana a cada persona i quin ha estat el seu creixement. Aquesta informació l'aporta, en bona part, el PIBpc.

1.3. La importància de la distribució del PIB

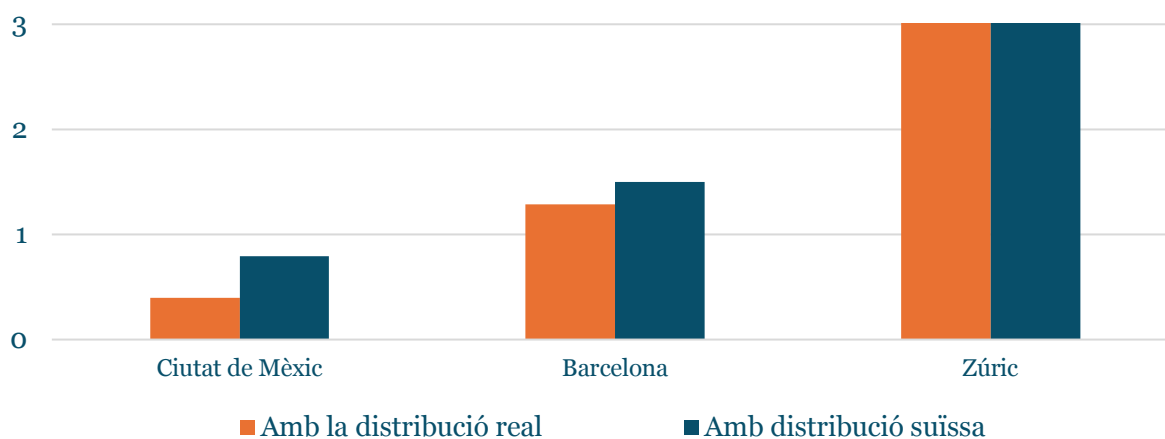
El PIBpc no ho diu tot, evidentment, però sí que diu molt sobre la qualitat de vida mitjana dels ciutadans d'un país. Al capdavall, és indubtable que els països rics estan més ben governats, estan més orientats al coneixement científic i a la tecnologia, però també a la cultura i a les arts i, malgrat que aquesta temàtica és molt complexa, es pot dir que un PIBpc elevat permet una qualitat de vida superior. Tanmateix, el PIBpc té

una limitació evident, ja que, en ser una simple divisió, assumeix que la distribució del PIB entre els seus habitants és equitativa. Que a tothom li toca el mateix. I això no és així.⁴

Suïssa –com en general tots els països europeus– té una de les distribucions més igualitàries del planeta i, tot i això, el 20% amb majors ingressos rep cinc vegades més que el 20% amb menors ingressos. A Mèxic, com en general a tot Llatinoamèrica, la distribució és de les més desiguals.

A l'apartat anterior ha quedat clar que el treballador suís de McDonald's pot comprar tres BigMac amb el salari d'una hora. Si el PIB de Mèxic estigués distribuït de la mateixa manera que el suís (vegeu figura 4)⁵, el treballador de McDonald's mexicà podria comprar el doble (tres quartes parts d'un BigMac) del que pot comprar ara. És poc, però seria el doble que ara. És a dir, el treballador mexicà està penalitzat perquè el PIBpc del seu país és baix, i també perquè aquest PIB està mal distribuït.

Fig 4 - Quants BigMacs per hora

A la figura 4 s'observa que si la distribució de la renda a Mèxic fos com la suïssa, els treballadors de McDonald's en sortirien molt beneficiats, però que, en canvi, si la distribució catalana fos com la suïssa, els treballadors catalans també hi sortirien guanyant, però no tant. Per tant, atès que aquest informe té com a

⁴ Des del punt de vista conceptual, un millor indicador agregat dels nivells de qualitat de vida que el PIBpc seria la Renda Nacional Bruta Disponible per càpita (RNBD pc) (Podeu consultar les diferències entre tots dos indicadors a <https://cepr.org/voxeu/columns/better-indicator-standard-living-gross-national-disposable-income>). Tot i això, el fet que per a la major part dels països desenvolupats les dues magnituds siguin similars, afegit a les dificultats per obtenir dades estadístiques de la RNBD pc, fa que el present informe es centri en el PIBpc. En un altre ordre de coses, tot i que el PIBpc (i també la RNBD pc) és un instrument bastant precís per valorar el nivell econòmic i el poder adquisitiu dels habitants d'un país, per avaluar-ne de manera integral el benestar i la qualitat de vida s'haurien de considerar també altres factors socials i mediambientals igualment importants.

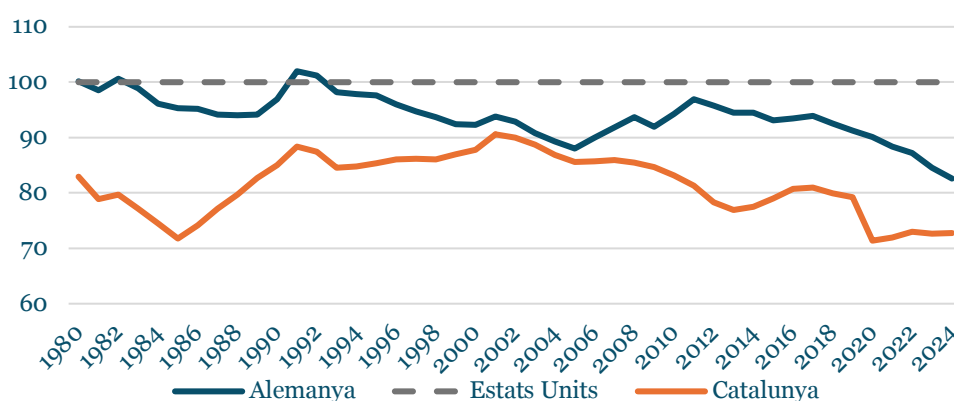
⁵ Que la distribució a Mèxic sigui com a Suïssa seria equivalent a dir que el poder adquisitiu del salari d'un treballador de McDonald's a Mèxic en relació amb el del salari del mateix treballador a Suïssa seria exactament proporcional al valor del PIBpc (PPP) de Mèxic en relació amb el de Suïssa. Com que el PIBpc (PPP) de Mèxic és el 26% del de Suïssa, això vol dir que si la renda estigués distribuïda de la mateixa manera a Mèxic que a Suïssa, el mexicà tindria accés al 26% de la capacitat de consum del suís, és a dir, el 26% de 3, que és 0,78.

objectiu avaluar l'economia productiva catalana i comparar-la amb el seu entorn (europeu), es dedicarà molta més atenció al nivell del PIBpc que a la seva distribució.

1.4. L'evolució del PIBpc català els darrers decennis

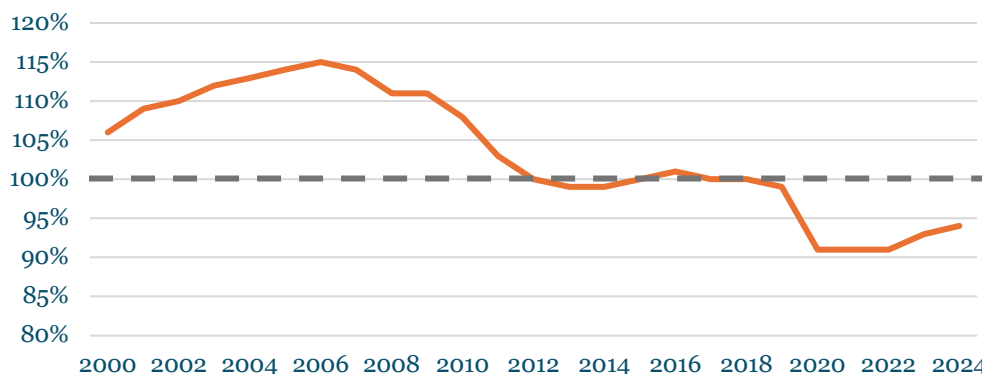
L'increment del PIBpc pateix, a escala internacional, una desacceleració d'ençà dels darrers decennis del segle passat. Tanmateix, aquest retrocés és especialment preocupant a Europa. L'informe Draghi se'n fa ressò i destaca que el creixement del PIB per càpita a la UE ha estat persistentment inferior al dels Estats Units en les darreres dècades, cosa que reflecteix una menor productivitat i un menor dinamisme econòmic. També subratlla que aquesta bretxa s'ha ampliat amb el temps i posa de manifest la necessitat de reformes estructurals per impulsar el creixement.

Fig. 5 - PIBpc en PPP (EUA=100)
Font: IMF i INE

Si es compara el comportament d'Alemanya –locomotora europea– amb el dels Estats Units, el fet és clar. Però si a la comparació s'hi afegeix l'evolució catalana, la situació encara és més greu. Catalunya hi va anar convergint fins a l'any 2000, moment en què va començar a distanciar-se d'Alemanya de manera notable.

Fig. 6 - PIBpc Catalunya (UE27 = 100%)
Font: Eurostat

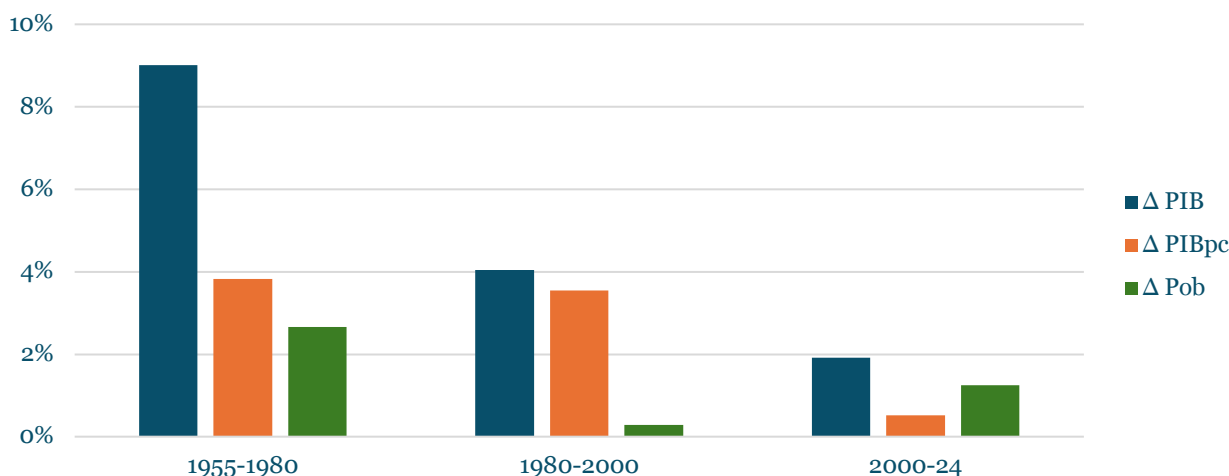

Paradoxalment, al llarg de les últimes dècades el creixement econòmic català ha estat i segueix essent celebrat per molts polítics i per alguns analistes, mentre que el gruix de la població manifesta una creixent

insatisfacció amb l'evolució del seu nivell de vida. La figura 6 indica que aquest pessimisme està justificat. I és que no s'hi val a fixar-se en el creixement del PIB, que, tal com s'ha vist, no és un indicador vàlid per mesurar el benestar econòmic de la població.

Per analitzar l'evolució de qualsevol PIBpc de qualsevol país cal fixar-se en quina és l'evolució de la seva població. Si el creixement del PIB és similar al de la població, el PIBpc variarà poc. Així ho demostren les mitjanes anuals de l'evolució del PIB i de la població catalanes al llarg dels darrers setanta anys (figura 7).

Fig. 7 - Creixement anual del PIB, del PIBpc i de la població a Catalunya

S'hi destaquen tres períodes clau:

1955-1980. Aquesta etapa es va caracteritzar per un fortíssim creixement demogràfic –en part causat pel *baby boom*, però, sobretot, per la forta immigració de persones vingudes de la resta d'Espanya– que va fer augmentar la població de poc més de 3,5 milions a gairebé 6 milions. Tanmateix, va haver-hi un creixement elevat del PIB, que es va més que triplicar en aquest període. Una època d'una intensa industrialització degut a la forta demanda de productes per part d'un mercat, l'espanyol, fortament protegit. El resultat va ser un creixement del PIBpc, que gairebé es va doblar i que va fer que la renda mitjana dels catalans augmentés notablement.

1980-2000. En aquest període la demografia va ser estable, passant-se dels gairebé 6 milions als 6,2 milions. L'economia, per la seva banda, va alentir el seu creixement, però aquest encara va ser robust, i el PIB va augmentar el 80%. El resultat és que el PIBpc va créixer més del 70% en tan sols vint anys. Es va produir una clara convergència amb les altres economies europees, de la qual els catalans de totes les capes socials en van resultar clarament beneficiats.

2000-2023. En aquesta etapa, el PIB ha crescut molt més lentament que en la precedent, però, en canvi, la demografia s'ha disparat en relació amb el període anterior i també en relació amb els països de l'entorn, com a conseqüència de l'onada immigratòria provinent de l'Europa de l'Est i, sobretot, dels països extracomunitaris: de Llatinoamèrica i del Magreb. S'han ultrapassat els 8 milions de ciutadans, però el nivell de vida dels catalans ha tingut una evolució més pobra que el de la resta dels europeus i que en períodes precedents.

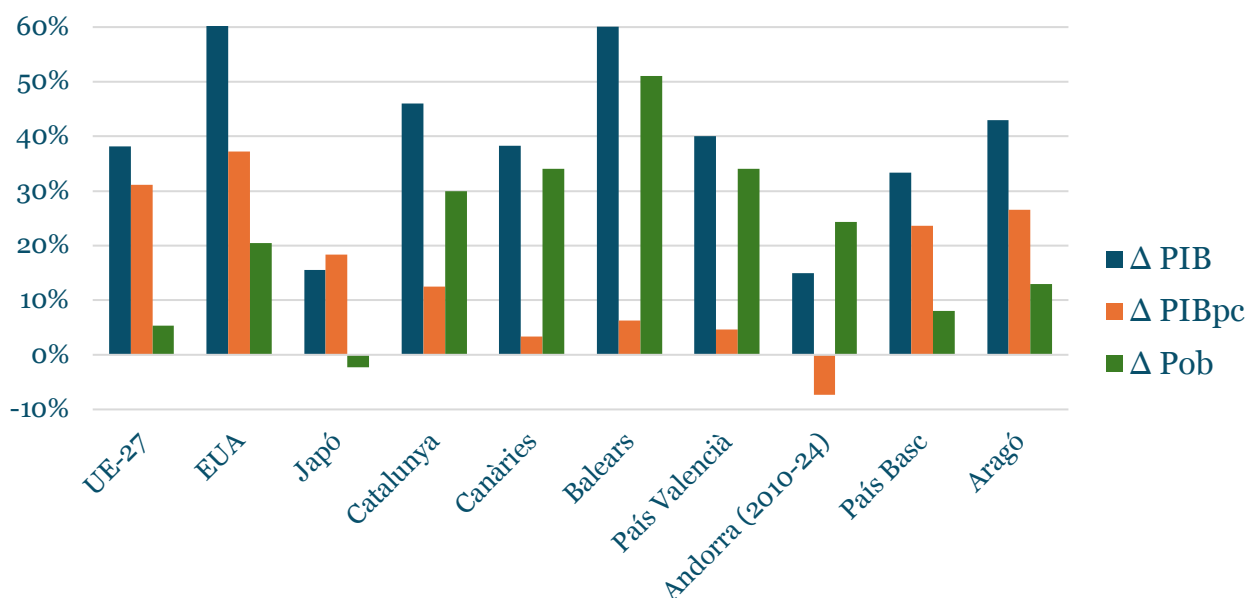
Una manera de sintetitzar aquestes tres etapes és fent notar que a la primera el creixement econòmic va servir per atraure immigració i millorar les condicions de vida tant dels catalans com dels immigrants. La segona va servir per eliminar –progressivament i amb alts i baixos– l’atur generat durant la crisi industrial dels anys setanta i millorar la vida dels catalans. A la tercera, però, el fort creixement de l’economia només ha produït una forta immigració, sense millorar el benestar mitjà (PIBpc) dels ciutadans.

1.5. El PIBpc de Catalunya en el seu entorn

Vist que la desacceleració en el creixement del PIBpc se centra en els darrers vint-i-cinc anys, resulta imperatiu comparar aquest fenomen amb l’entorn geogràfic amb el qual Catalunya té relacions, per veure fins a quin punt l’evolució catalana és peculiar.

Fig. 8 - Creixement del PIB, del PIBpc i de la població, 2000 a 2024

Fonts: FMI i INE

Alguns comentaris als gràfics de la figura 8:

- Tal com es pot observar als dos blocs de l’esquerra (UE-27 i EUA), l’economia dels Estats Units ha crescut molt més que l’europea al llarg del període 2000-2023: el 61% enfront del 36%. Per contra, si es mira allò que més ens interessa en aquest informe –el PIBpc–, es pot observar que la diferència no és tan gran, encara que gens negligible.
- El tercer bloc econòmic –valors corresponents al Japó– mostra una realitat molt diferent. En primer lloc, perquè la demografia –en absència d’immigració– es contrau. En segon lloc, perquè tant el PIB com el PIBpc mostren un creixement que és la meitat que l’europeu. I és que, en relació amb Europa i els EUA, el Japó està quedant enrere –si l’any 2000 el PIBpc del Japó era igual a l’espanyol, ara hi està per sota.
- El quart grup permet comparar l’evolució recent de Catalunya amb els blocs econòmics analitzats més amunt. Indiquen un augment molt significatiu, una demografia explosiva –fins i tot comparada amb la dels EUA– i, per altra banda, un creixement econòmic global més ràpid que la mitjana europea. Tanmateix, el

PIBpc –que és, al cap i a la fi, la variable important– mostra un resultat inferior a l'americà, a l'uropeu i fins i tot al japonès.

– Els quatre conjunts de valors següents (Canàries, Balears, País Valencià i Andorra) posen de manifest que al voltant de Catalunya hi ha economies amb un comportament encara més disfuncional que el català. Les Canàries han viscut una explosió demogràfica –han passat d'1,7 milions d'habitants a 2,2 milions– alimentada per una enorme expansió del sector turístic –el nombre de turistes estrangers ha passat de 10 milions a més de 15– que, tanmateix, no ha servit per millorar en absolut el nivell de vida dels ciutadans canaris.

Pel que fa a les Balears i el País Valencià, presenten similituds al cas català en el sentit que el creixement demogràfic és molt viu (sobretot a les Balears), però amb un creixement del PIBpc encara més baix que el català.

D'Andorra només hi ha estadístiques homologades des de l'any 2010. Des d'aquell any, i també alimentat per un vigorós creixement del sector turístic, la població ha experimentat un fort creixement que ha diluït el PIBpc, el qual ha disminuït en aquests anys, tal com es constata al gràfic de la figura 8. És cert que Andorra ha patit ajustaments en el sector financer que, probablement, afecten la totalitat de la seva economia. Tanmateix, no per això deixa de ser indicatiu que el ritme de creixement de la població dupliqui el de l'economia que l'ha de sustentar.

– Finalment, el conjunt de valors del País Basc i l'Aragó representen un model de creixement que manté un perfil molt més europeu, però amb un creixement molt inferior de la població i molt superior del PIBpc.⁶

Les comparatives anteriors posen de manifest que el creixement demogràfic d'un país no és condició necessària per tenir un creixement del PIB important i, menys encara, per millorar el PIBpc dels seus ciutadans.

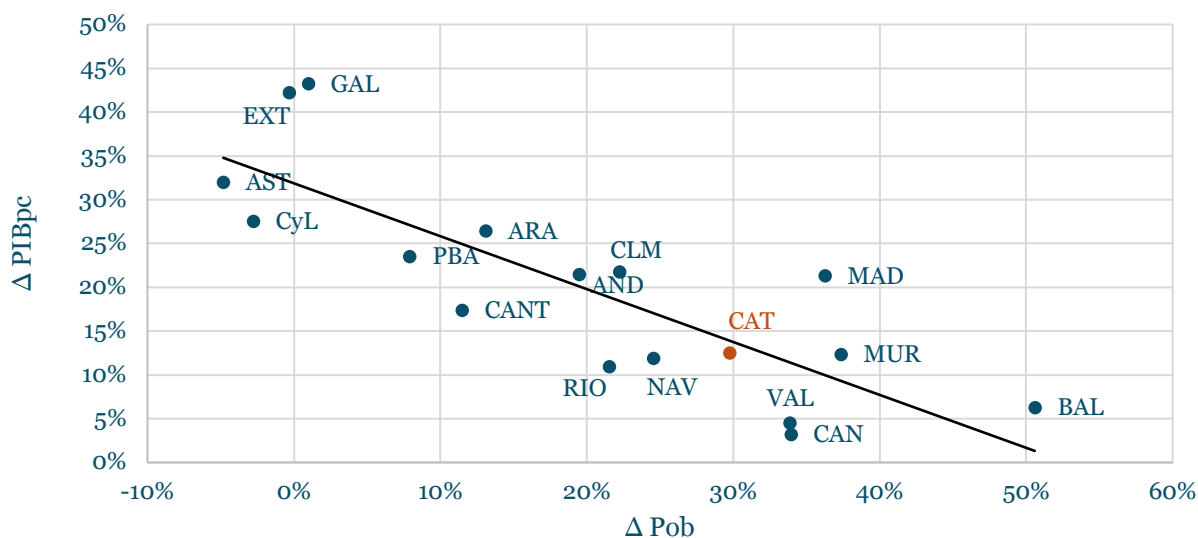
1.6. Relació entre immigració i creixement

Multitud d'analistes catalans repeteixen que la immigració que rep Catalunya és necessària per tal que l'economia prosperi. Però això, tal com ja s'ha apuntat, no és cert.

El gràfic de la figura 9 posa de manifest que, a l'Espanya actual, i contràriament al que es repeteix, la relació entre augment de població –bàsicament degut a la immigració– i benestar material –mesurat amb el PIBpc– és negativa en general. Madrid n'és una excepció, ja que rep més immigració que Catalunya, però el PIBpc hi està creixent més de pressa.

⁶ A l'anàlisi amb altres comunitats autònomes no s'ha tingut en compte el fet inflacionari territorial específic espanyol. Al llarg del període 2000-2023 els preus a Catalunya han sofert un increment superior al de la mitjana espanyola.

Fig. 9 - Espanya. CCAA població i PIBpc 2000-2024
Font: INE

Convé insistir que el gràfic anterior només reflecteix una realitat concreta en el temps i en l'espai. Tal com s'ha apuntat anteriorment, el PIBpc dels EUA ha crescut més de pressa que el de la Unió Europea malgrat rebre més immigració. I el PIBpc de Catalunya va créixer molt vigorosament en el període 1950-1980 amb una fortíssima immigració. Els resultats d'aquesta gràfica només són aplicables, doncs, a l'Espanya del primer quart del segle XXI.

Però el gràfic també posa de manifest que no és cert que la immigració que estem rebent a Catalunya sigui d'un volum inevitable, atès que, com al Japó, tres comunitats autònomes estan perdent població –i Galícia està a punt d'afegir-se a aquest grup–, fet que demostra que no és determinant l'envelliment per atraure immigració. Al País Basc o a l'Aragó la immigració és una tercera part de la catalana i una cinquena part de la balear, i el seu PIBpc creix més.

Resulta inevitable concloure que, malgrat compartir un mateix context, en què les polítiques d'immigració estan en mans del govern central, hi ha economies que han experimentat un creixement de la població de manera molt diferent de com ho ha fet Catalunya.

Finalment, no es pot deixar de constatar que la forta immigració que experimenta Catalunya coexisteix amb un nivell d'atur excepcionalment elevat en el context europeu, amb jubilacions anticipades, amb l'èxode de persones joves altament formades i amb un insuficient reciclatge de treballadors afectats pel canvi tecnològic.

2. La productivitat a Catalunya

2.1. El concepte de productivitat i d'esforç

La productivitat d'un país depèn d'un conjunt de factors molt diversos: de la quantitat i la qualitat de les seves infraestructures, dels equips de producció (maquinària, software, etc.) de què disposen els treballadors, de l'organització de les empreses i dels mercats, de la formació dels treballadors, de les experiències acumulades en forma de patents i coneixement, de la seguretat jurídica, etc.

Molt sovint la productivitat es mesura per unitat de temps. En aquest cas es pot dir que la productivitat mitjana d'un país és:

$$\text{Productivitat} = \text{PIB} \div \text{Hores treballades}$$

És a dir, el PIB d'un país dividit pel total d'hores treballades a tot el país dona la quantitat de PIB produït per cada hora treballada, i es coneix com a productivitat del treball.⁷

Per altra banda, l'esforç d'un país serà el nombre d'hores que, de mitjana, treballa cada habitant:

$$\text{Esforç} = \text{Hores treballades} \div \text{Població}$$

Està clar que no tota la població d'un país treballa en activitats econòmiques productives –hi ha jubilats, gent que no té edat per treballar, gent inactiva, etc.–. Per tant, l'esforç dependrà de la proporció de població que és activa i de les hores que treballin els seus components.

Havent definit PIBpc com el PIB dividit per la població, es pot establir que:

$$\begin{aligned} \text{PIBpc} &= \\ &(\text{PIB} \div \text{Hores treballades}) \times (\text{Hores treballades} \div \text{Població}) = \\ &= \text{Productivitat} \times \text{Esforç} \end{aligned}$$

Aquesta fórmula diu que el PIBpc –a més de poder-se expressar com el PIB dividit pel nombre d'habitants– també es pot expressar com la productivitat mitjana per hora d'un país multiplicada pel nombre d'hores que, de mitjana, treballa cada individu d'aquell país.

Però, per procedir amb anàlisis més acurades del que el PIBpc posa de manifest, cal saber en quina proporció actua cadascun dels dos factors que el componen: productivitat i esforç. A tal efecte, es pot confeccionar el següent gràfic a partir de les dades que ofereix ARDECO.⁸ Fa referència a les 308 unitats geogràfiques (NUTS-2) en què es divideix el marc geogràfic que es farà servir sovint com a referència en aquest informe. Són les divisions regionals dels estats de la Unió Europea (UE-27) més les d'Islàndia, Noruega, el Regne Unit i Suïssa, i traient-ne Luxemburg. Les comunitats autònomes espanyoles són 17 d'aquestes 308 unitats analitzades. La

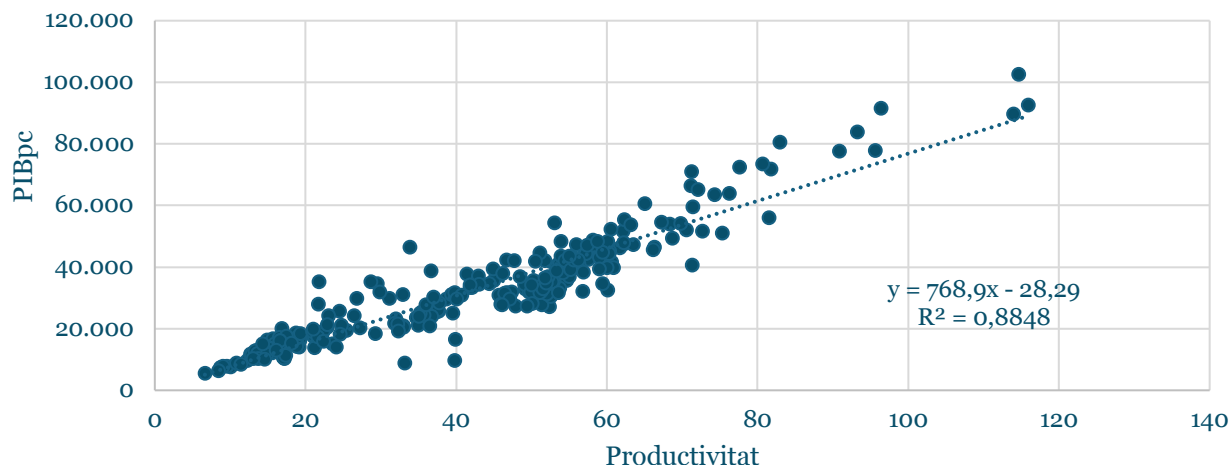
⁷ També coneguda com a «productivitat aparent del treball», ja que assigna a aquest factor, el treball, el mèrit de tota la producció, sense tenir en compte maquinària, capital invertit, etc. No obstant això, per al propòsit d'aquest apartat, es considerarà productivitat del treball el resultat d'aquesta divisió.

⁸ ARDECO (Annual Regional Database of the European Commission's Directorate General for Regional and Urban Policy). La principal font de dades d'ARDECO és Eurostat (l'Oficina Estadística de la Comissió Europea), complementada, si cal, per altres fonts nacionals i internacionals apropiades. Per elaborar les figures 12 i 13 s'han fet servir les dades de les regions dels 27 estats de la UE, menys Luxemburg i més Suïssa, Noruega i Islàndia. Les dades econòmiques estan en euros i han estat ajustades segons el PPP (Purchasing Power Parity) per tal que puguin ser comparades.

posició de cada un dels 308 punts del gràfic de la figura 10 representa el PIBpc (expressat en euros) i la productivitat expressada en PIB per hora treballada (també en euros).⁹

Fig. 10 - Productivitat i PIBpc 2024

Font: ARDECO

Es pot observar que hi ha una correlació positiva molt clara entre productivitat i PIBpc: a més productivitat, més PIBpc. El pendent de la recta de correlació és inferior a 1, cosa que indica que en general, i com és lògic, els augments de productivitat s'utilitzen per augmentar el PIBpc i per reduir l'esforç. De mitjana, el 77% i el 32%, respectivament, tal com mostra el pendent de la regressió.

La correlació té un coeficient R^2 igual a 0,88, cosa que indica que la productivitat explica gairebé el 90% del PIBpc, que és tant com dir que, per explicar les diferències en els PIBpc de les unitats europees, les diferències en l'esforç poden tenir algun interès, però el que és realment important són les diferències en la productivitat.¹⁰

A la figura 2 ha quedat palesa la relació empírica entre salaris i PIBpc, i a la figura 10 s'ha reflectit la relació, també empírica, entre el PIBpc i productivitat del treball. A l'annex 1 es pot trobar l'àlgebra elemental de la relació entre productivitat i salaris.

2.2. Productivitat i competitivitat

Massa sovint es tendeix a confondre la competitivitat amb la capacitat de ser productiu. Són conceptes diferents. Una empresa té un producte competitiu si –amb característiques similars– aconsegueix vendre'n més quantitat que els competidors. Competeix i guanya. A aquesta situació competitiva s'hi pot arribar de diverses maneres. Però, bàsicament, les empreses n'utilitzen dues: (1) augmentar l'eficiència i produir més productes o serveis per cada hora que els seus empleats treballen, o bé (2) reduir els salaris. Totes dues opcions poden fer que el cost final del producte que s'ha de vendre sigui prou baix perquè resulti competitiu.

⁹ Tots els valors estan, al llarg del capítol, expressat en termes reals, és a dir, neutralitzant l'efecte de la inflació.

¹⁰ De fet, no hi ha correlació entre PIBpc i Esforç ($R^2=0,008$), perquè hi ha una correlació negativa, encara que petita ($R^2=0,05$) entre la productivitat i l'esforç

A escala d'un país sencer, els mètodes no són gaire diferents. Quan Espanya devaluava la pesseta, reduïa els salaris dels treballadors espanyols mesurats en dòlars, francs francesos o marcs alemanys. És a dir –de cara a l'exterior, només–, l'economia espanyola passava a ser més competitiva. Ara bé, pel que fa a augmentar la productivitat i, per tant, la capacitat de consum i d'estalvi de la societat espanyola, és obvi que aquella reducció massiva de costos salarials de cara a l'estranger no hi aportava res. Ni tampoc millorava el benestar dels assalariats. Espanya seguia produint la mateixa quantitat de productes per hora, però ara els podia vendre més barats a l'estranger, i al mateix temps, en contrapartida, a l'hora de comprar productes estrangers la capacitat de compra espanyola baixava.

És indubtable que algunes empreses poden perdre competitivitat pel fet d'haver de pagar millor alguns dels seus treballadors. Són aquelles que no poden introduir mesures per optimitzar el component laboral –alguna mena d'automatització, canvis en l'organització del treball, formació, etc...– o que es veuen obligades a augmentar el preu del producte, cosa que no les fa competitives. El resultat final és que, per a una economia en el seu conjunt, un augment del salari real porta a un augment de la productivitat, per eliminació de les activitats menys productives o bé per millores en l'eficiència.

En resum, els augments salarials poden tenir un efecte depressiu sobre l'ocupació, i cal parar atenció als costos del col·lectiu aturat, que poden augmentar. Tanmateix, no sembla que aquest hagi estat el cas de Catalunya en el passat. El que està clar, però, és que inexorablement els increments salarials porten a millores de la productivitat. I aquest increment de productivitat és, tal com es veurà més endavant, l'objectiu que ha de perseguir l'economia catalana.

2.3. Productivitat i eficiència

Una altra de les confusions apareix quan es parla de béns o serveis produïts per hora. Un fuster pot produir molts més mobles amb una serra elèctrica que no pas amb una serra manual. Un mecànic, actualment, pot reparar més cotxes perquè té a l'abast tornavisos elèctrics i altres eines electròniques i mecàniques modernes. I un empleat que atén els clients en pot atendre més avui perquè compta amb ordinadors i no ha de buscar els expedients manualment en paper. Aquest fet –el de despatxar més feina gràcies als procediments i eines utilitzats– es qualifica, en aquest informe, d'«eficiència». I convé no confondre-la amb la productivitat tal com s'ha definit a l'apartat introductori d'aquest capítol.

Perquè quedi clar, s'entendrà com una empresa molt productiva no pas aquella que generi molta quantitat de productes per hora, sinó aquella que generi molt valor afegit –mesurat en diners– per hora treballada. És a dir, cal tenir en compte el valor dels béns o serveis que produeix cada hora, un cop restat el valor de les matèries primeres i béns intermedis utilitzats.

Seguint el mateix patró que quan s'ha definit –per a un país– el concepte de productivitat com la quantitat de PIB generat per hora treballada, a escala empresarial la productivitat serà el valor afegit de cada empresa per cada hora treballada:

Un exemple que deixa clara la diferència entre els conceptes d'eficiència i productivitat es pot trobar a la indústria dels productors de vi. Una empresa vinícola de la Terra Alta amb 7 empleats que embotelli 50.000 ampolles de vi en un període de temps determinat, és igual d'eficient que una empresa homòloga de la Borgonya que, amb els mateixos empleats, embotelli el mateix nombre d'ampolles emprant el mateix període temps. Les dues són iguals d'eficients. Ara bé, com que l'empresa borgonyona pot vendre -fins i tot quan exporta, és a dir, en termes reals- el seu producte més car que l'homòloga catalana, la seva productivitat serà més alta. Perquè el seu valor afegit serà superior per cada hora treballada.

Productivitat = Valor afegit brut (VAB) ÷ Hores treballades

El valor afegit brut és la diferència entre el valor dels béns i serveis produïts i el valor dels béns i serveis adquirits per produir-los. És el valor en diners que aquella empresa genera i afegeix sobre els inputs que utilitza.

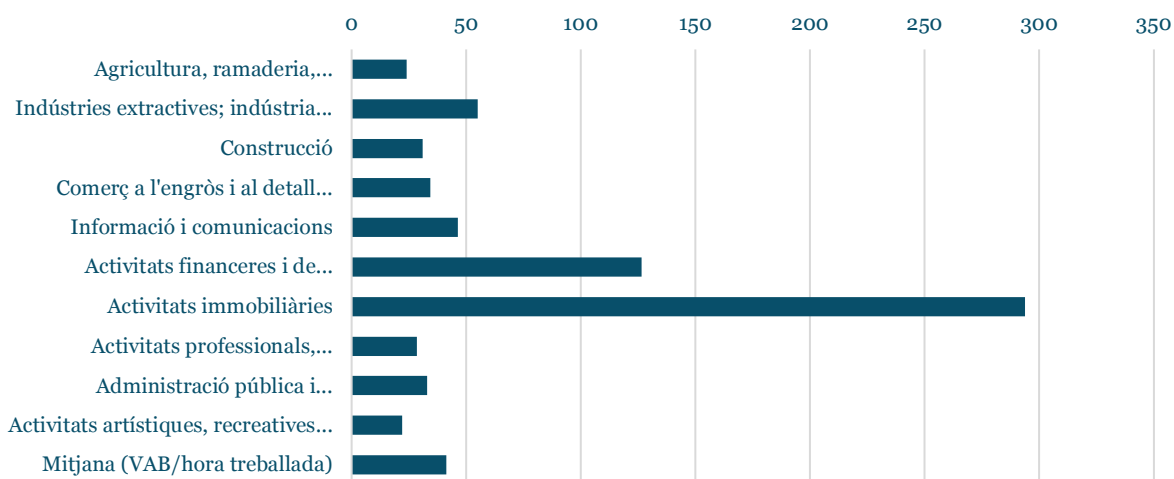
2.4. Mesurar la productivitat segons el sector

Quan es mesura la productivitat d'una economia determinada, convé fer atenció a l'hora de comparar les dades dels diferents subsectors que la componen. Es corre el risc de comparar elements diferents. La naturalesa del negoci de cada sector fa que els resultats que s'obtinguin a l'hora de mesurar la productivitat requereixin ajustaments adequats.

Un bon exemple és el sector públic. Es tracta d'una part molt important del PIB de qualsevol país i en el qual l'eficiència existeix: per exemple, els malalts, poden ser tractats amb menys temps i amb major eficàcia si es fan servir determinades tècniques i determinats equips. Ara bé, els comptes econòmics que calculen el PIB no tenen en compte aquesta eficiència i identifiquen el valor de la producció sumant el cost dels recursos esmerçats: els salaris dels professionals, els lloguers, l'amortització dels equips, etc. En aquests casos, dividir el valor que resulta d'aquest càlcul pel nombre d'hores esmerçades pels professionals no diu gaire cosa sobre la seva productivitat. Son activitats –sanitat, administració pública, ensenyament...– de les que es pot mesurar l'eficiència, però mesurar-ne la productivitat no és viable.

El cas de les activitats immobiliàries és, també, un bon exemple, i posa de manifest que, segons quin sigui l'objectiu, determinades conclusions extreïtes de les comparacions no són sempre correctes. Si s'agafa la productivitat (VAB per hora treballada) dels macrosectors de l'economia catalana durant el 2023, s'obté un gràfic com el de la figura 11.

Fig. 11 - Productivitat en € per hora treballada dels macrosectors Catalunya, 2023
Font: INE

S'observa que hi ha un macrosector amb una productivitat molt més elevada que la resta, i que multiplica per set la mitjana. Es tracta de les activitats immobiliàries. En el cas dels immobles, se n'ha calculat la productivitat dividint els rendiments dels immobles (les comissions dels APIs, per exemple, si estan

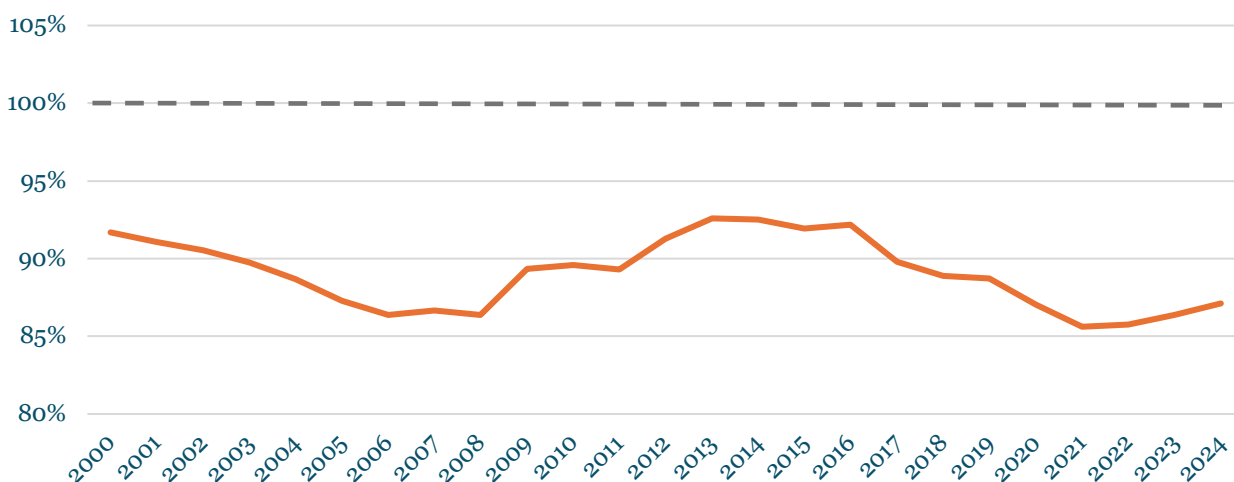
arrendats) entre el personal que treballa en la seva administració: els API, administradors de finques, i pocs més. És a dir, a l'hora de calcular la productivitat només s'ha tingut en compte el factor treball, obviant, entre altres coses, el capital. I és que per generar lloguers es necessiten poques hores de treball, però ha costat immobilitzar molt capital que potser es podria haver dedicat a altres activitats. És evident que aquí es parla del valor afegit brut per empleat –fet que inclou els beneficis empresarials, les amortitzacions, les cotitzacions socials, els salaris, etc.–, que no té res a veure amb els salaris del sector, que sí que són comparables. A menor escala, la situació que mostra el sector immobiliari també s'observa al sector financer.

En resum, hi ha sectors més intensius en capital que d'altres. Sectors on per posar en marxa un negoci, abans, cal invertir-hi molts diners. Per abordar aquest problema, sovint es fa servir una mesura alternativa més complexa que es denomina «productivitat total dels factors» (PTF), i que té en compte no sols les hores treballades, sinó també el capital que ha calgut immobilitzar. El problema amb la PTF és que té importants limitacions conceptuals i que és extraordinàriament difícil de calcular, perquè normalment no es disposa d'estadístiques sobre la quantitat de capital immobilitzat associat a cada activitat.

2.5. L'evolució de la productivitat i l'esforç catalans els darrers vint-i-cinc anys

El gràfic de la figura 12 indica com ha evolucionat la productivitat de Catalunya en relació amb la mitjana europea (euros per hora treballada). El missatge és clar: en el context europeu la productivitat catalana sempre ha estat pobre –significativament per sota de la mitjana. El problema dels darrers anys és que empitjora notablement, i el diferencial amb Europa ha passat del 8% al 13% en vint-i-cinc anys. (Les dades, com gairebé totes les del present capítol, provenen d'ARDECO).

Fig. 12 - Productivitat Catalunya (PIB/ht)
Europa=100, Font: ARDECO

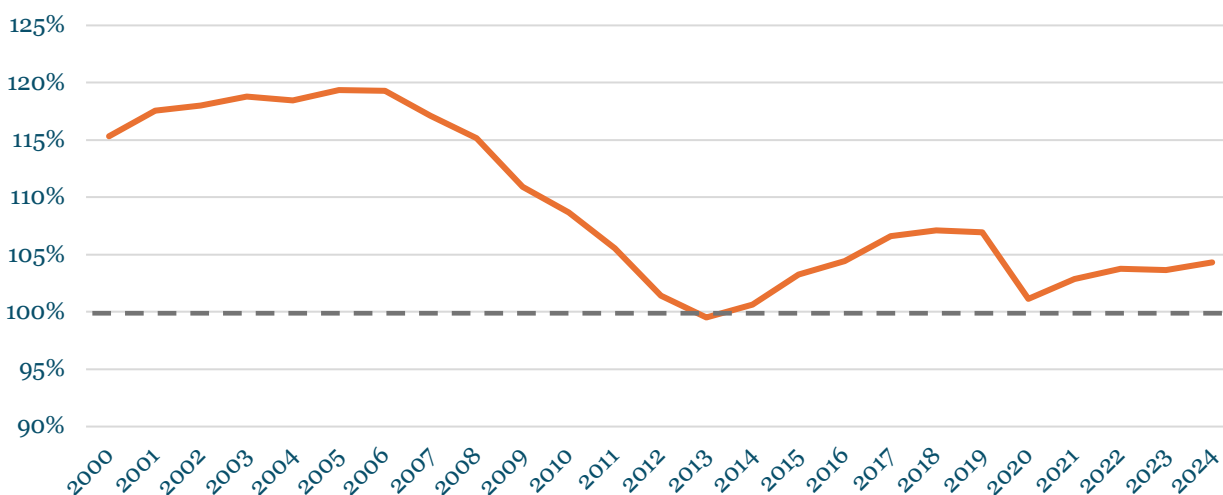

El gruix d'aquest informe està destinat a explicar el perquè d'aquesta evolució i com millorar-la. Tal com es veurà més endavant, el problema fonamental és que Catalunya té sectors poc productius que estan

creixent molt. Molt més que els altres sectors, la majoria dels quals són només moderadament productius. I els sectors molt productius són massa petits.

Per altra banda, convé destacar que, si a Catalunya l'any 2000 s'hi treballava bastant més que la mitjana europea, avui s'hi treballa aproximadament el mateix. Així ho indica el gràfic de la figura 13.

Fig. 13 - Evolució del nombre d'hores treballades per habitant
Europa=100, Font: ARDECO

El fet d'haver reduït el nombre d'hores treballades sense haver incrementat la productivitat per hora en la mateixa proporció porta, inexorablement, a requerir més recursos humans –més població– per tal de mantenir el nivell de creixement PIB.

2.6. La productivitat catalana avui: un exercici comparatiu amb Europa

En aquest apartat es presenten els resultats de comparar la productivitat del treball a Catalunya amb una sèrie de països i regions europees que es consideren d'interès.

A tal fi, s'han triat cinc conjunts geogràfics diferents. Totes les dades que s'utilitzen són referents a les regions NUTS-2.¹¹ Són les regions en què estan dividits els estats membres de la Unió Europea i altres estats i que componen les bases de dades que permeten comparar regions i estats entre si. Això és degut al fet que totes les dades econòmiques són homogènies, és a dir, estan corregides segons el PPP (el nivell de vida de cada indret) i la inflació. Al l'annex 2 es poden trobar les comparatives que es mostren a continuació detallades per cadascun dels sectors NACE.¹²

¹¹ NUTS és l'acrònim en francès de la Nomenclatura de les Unitats Territorials Estadístiques (Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques) utilitzada per la Unió Europea amb finalitats estadístiques. Catalunya i totes les altres comunitats autònomes espanyoles són NUTS-2, per a aquest propòsit.

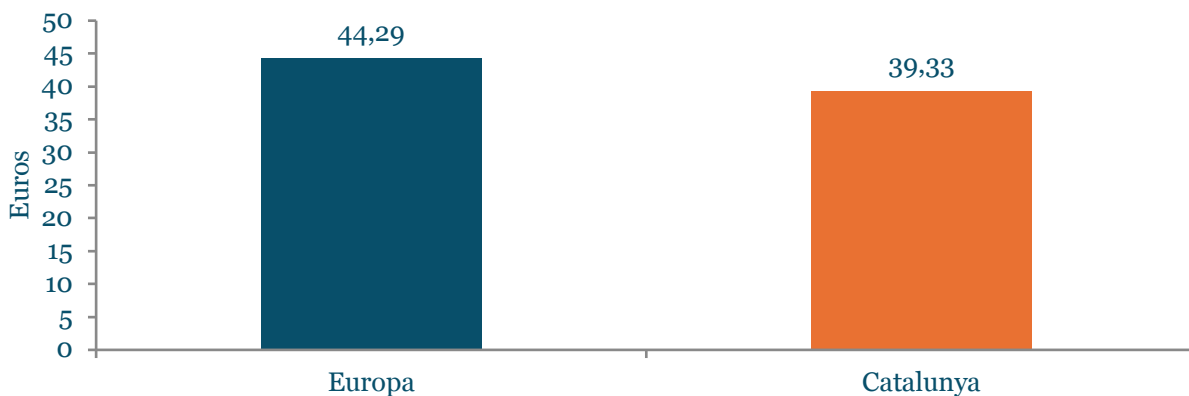
¹² NACE (Nomenclature Statistique des Activités Économiques dans la Communauté Européenne) és la Classificació Estadística d'Activitats Econòmiques de la Comunitat Europea, un sistema per classificar les activitats econòmiques de manera unificada a tota la Unió Europea.

Per efectuar la comparativa s’ha agafat la informació provinent de la base de dades ARDECO. No s’hi ha pogut incloure el Regne Unit per problemes en la disponibilitat de les dades més recents d’aquest estat a l’esmentada base de dades.

Europa (figura 14), segons les consideracions anteriors: l’agregat de les regions dels 27 països de la UE menys Luxemburg, més Suïssa, Noruega i Islàndia.

Fig. 14 - Productivitat del treball per hora 2023

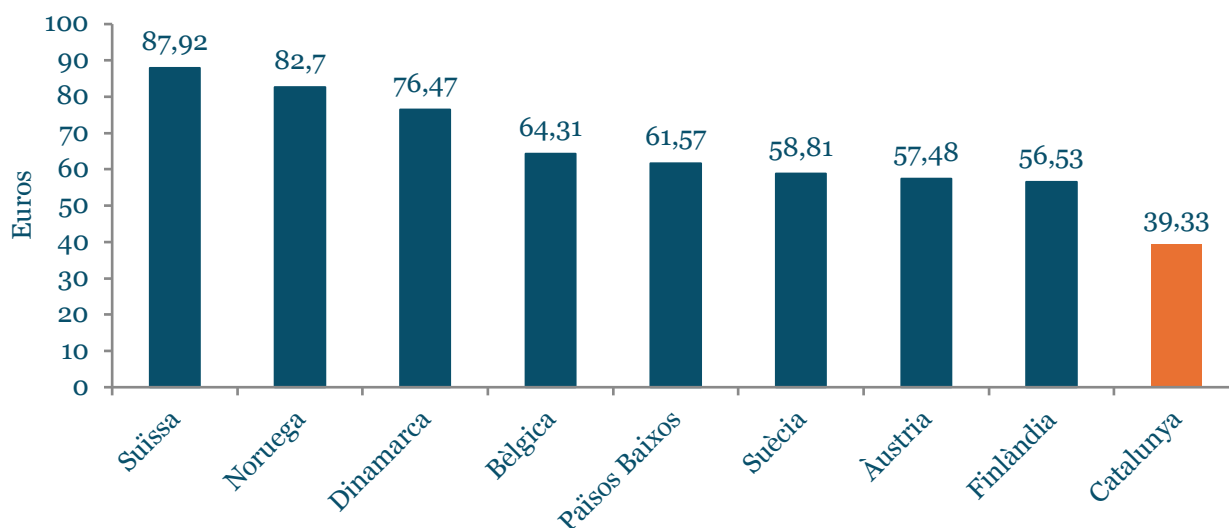
Font: ARDECO

Petits estats europeus del centre i el nord d’Europa (figura 15): Àustria, Bèlgica, Dinamarca, Finlàndia, Noruega, els Països Baixos, Suècia i Suïssa.

Fig. 15 - Productivitat del treball per hora 2023

Font: ARDECO

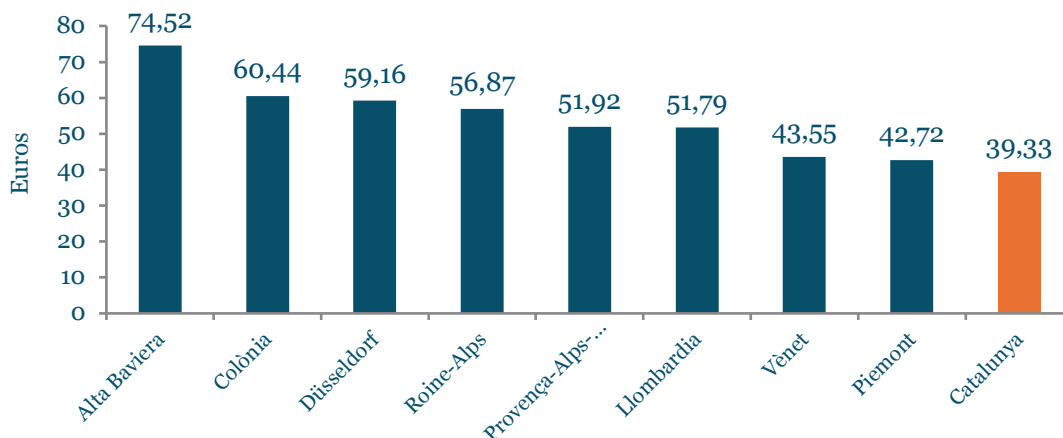

Regions de dimensió i desenvolupament similars (figura 16). És a dir, regions comparables a Catalunya i definides com aquelles que tenen més de 4 milions d’habitants, un PIB per càpita que sigui igual o superior

al 90% del català i que no siguin capital d'estat. Les regions que compleixen aquesta condició són: Düsseldorf, Llobardria, Roine-Alps, Alta Baviera, Regió de Colònia, Piemont, Vènet i Provença.

Fig. 16 - Productivitat del treball per hora 2023

Font: ARDECO

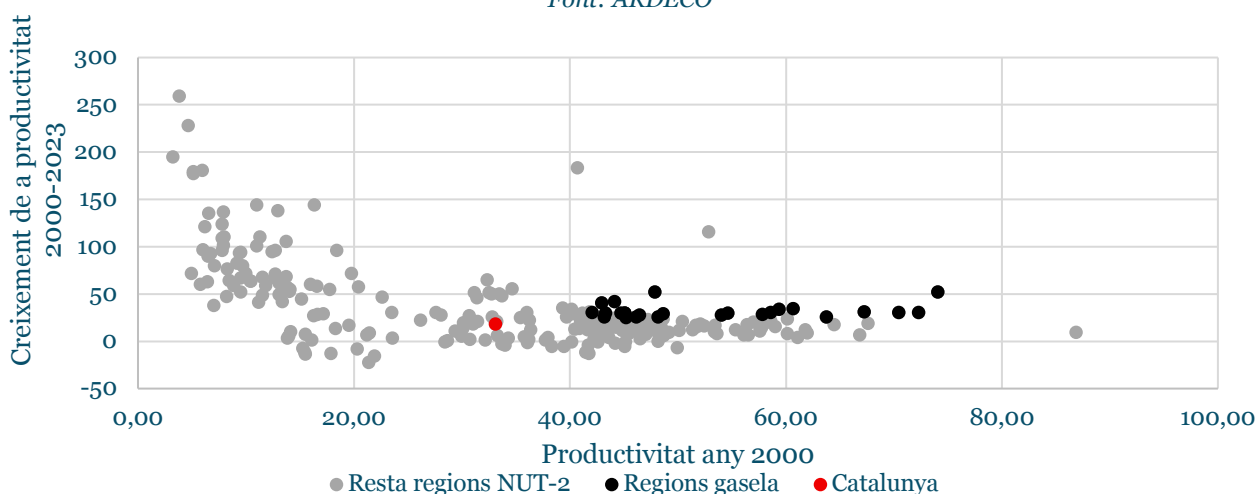

Les 25 regions més dinàmiques (figura 17), amb major productivitat del treball a l'any 2000 que, a més, han tingut un creixement de la productivitat del treball en el període 2000-23 superior a la mitjana dels països europeus. Aquestes regions seran denominades en el present informe «**regions gasela**». D'aquest col·lectiu en queden excloses les regions irlandeses, que tenen un creixement de la productivitat molt elevat en el període degut a motius diversos. La llista és: Ticino, Regió del Llac Léman, Nord-oest de Suïssa, Plana Central Suïssa (Mittelland), Hovedstaden (Regió de la Capital, a Dinamarca), Suïssa Central, Suïssa Oriental, Alta Baviera, Bravant Flamenc, Holanda Septentrional, Islàndia, Estocolm, Sjælland, Rheinhessen-Pfalz, Vorarlberg, Salzburg, Alta Normandia, Berlín, Baixa Baviera, Alta Àustria, Tirol, Suècia Centreoriental, Alta Francònia, Zelanda, Baixa Àustria.

El gràfic de la figura 17 mostra la posició d'aquestes regions en termes de productivitat l'any 2000 i creixement de la productivitat (2000-2023), i el lloc on s'ubica Catalunya.

Fig 17 - Posició regions gaseles respecte Catalunya

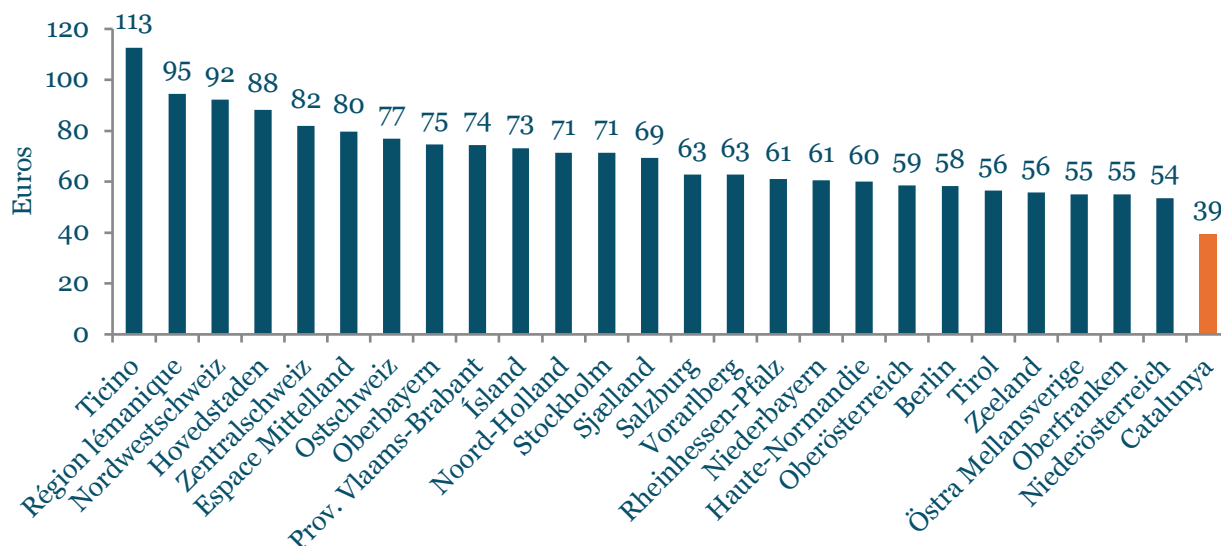
Font: ARDECO

La figura 18 mostra el gràfic comparatiu de la productivitat catalana amb aquestes *regions gasela*.

Fig. 18 - Productivitat del treball per hora 2023

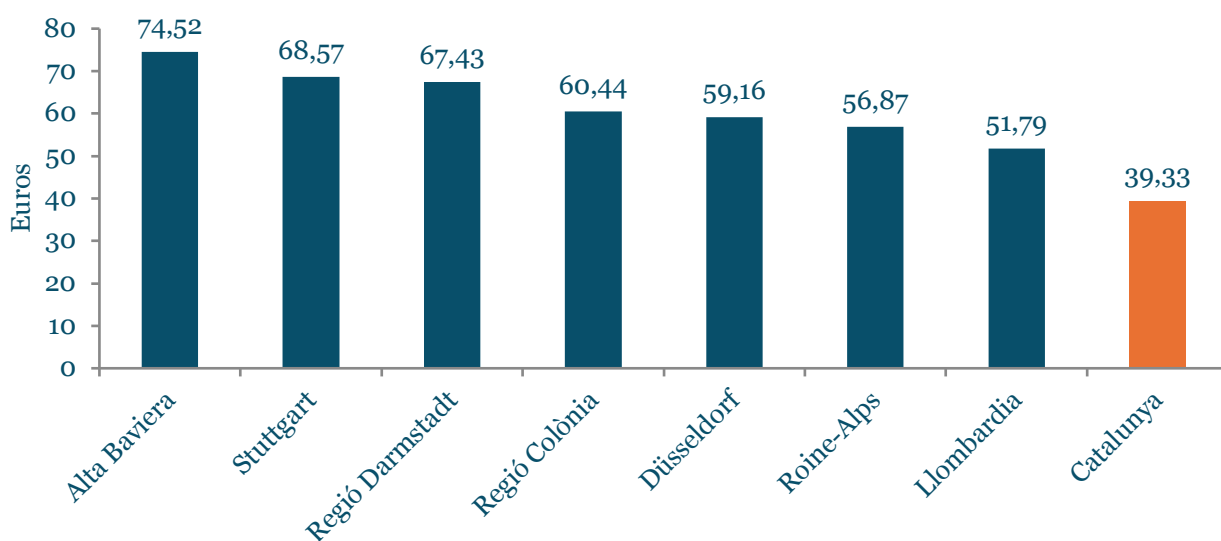
Font: ARDECO

Regions industrials (figura 19). Regions que no siguin capital d'estat, tinguin un volum de persones ocupades superior a 2 milions, un percentatge d'ocupació al sector industrial igual o superior al 15% i un PIB per càpita igual o superior al 90% del català a l'any 2000. Aquestes regions són: Düsseldorf, Llombardia, Roine-Alps, Alta Baviera, Regió de Colònia, Regió de Darmstadt i Stuttgart.

Fig. 19 - Productivitat del treball per hora 2023

Font: ARDECO

Es pot observar que, en totes les comparatives, Catalunya queda en darrera posició. Cert que les comparatives es fan amb regions líders europees. També és cert que, quan s'entra al detall, no en tots els sectors NACE la classificació és tan negativa per a Catalunya (vegeu l'annex 2). Amb tot, el més preocupant no és tant la classificació actual com la tendència demostrada els darrers vint-i-cinc anys, i que s'analitza en els següents apartats.

2.7. Resultats de les anàlisis *shift-share* de comparació dels nivells i de les variacions de productivitat del treball de l'economia catalana en relació amb altres economies europees

A l'Annex 3 es detallen les anàlisis *shift-share* de comparació entre la productivitat catalana i els quatre conjunts de països i regions que s'han seleccionat en la comparativa de l'apartat 2.6, és a dir:

- petits estats europeus,
- regions de dimensió i desenvolupament similars,
- les 25 regions més dinàmiques,
- regions industrials.

L'anàlisi s'ha fet en base a la desagregació del valor afegit de cada territori en els 10 sectors NACE en què la comptabilitat nacional classifica totes les activitats econòmiques (vegeu la nota 12).¹³ S'han dut a terme dos tipus d'anàlisi, els resultats de les quals es descriuen breument a continuació:

Anàlisi estàtica (2023).

Tal com ja s'ha vist a la secció 2.6, la productivitat agregada del treball a Catalunya l'any 2023 és substancialment inferior a la de tots els territoris amb els quals s'ha dut a terme la comparació. L'anàlisi permet establir les causes d'aquesta diferència. La principal conclusió que se n'obté és que el factor dominant que l'explica és la major productivitat del treball dels diferents sectors de l'economia, i que l'efecte de la diferent composició sectorial a cada territori és relativament poc important.

Anàlisi dinàmica (2000-2023).

L'anàlisi dinàmica permet explorar les causes de les diferències en el creixement de la productivitat del treball entre economies en el període 2000-23. Si el creixement és més lent (ràpid) a Catalunya que a un altre territori amb productivitat inicialment més alta, es pot parlar d'un procés de divergència (convergència).

De l'anàlisi *shift-share* dinàmica se'n deriva que la divergència (convergència) de l'economia catalana en relació amb la d'un altre país pot venir donada pels següents factors:

- Un empitjorament (millora) de la productivitat relativa dels sectors productius catalans respecte dels de les regions de referència (l'anomenat factor «dintre dels sectors»).

¹³ Aquest fet en si mateix representa una limitació important que pot afectar les conclusions de les anàlisis que es presenten. Cal pensar, per exemple, que tota la indústria manufacturera està classificada en un únic sector i això vol dir que transvasaments d'ocupació entre branques manufactureres no s'interpreten en aquestes anàlisis com a canvis en l'especialització sectorial de l'economia sinó com a potencials canvis en la productivitat relativa del sector manufacturer.

– Una reassignació del factor treball en el període que provoqui que l'economia catalana transfereixi una porció de la seva força de treball major que les regions de referència cap als sectors relativament menys (més) productius (factor «reassignació del treball»).

– La major (menor) especialització de l'economia catalana en sectors que es mostren com a relativament menys dinàmics durant el període (factor «entre els sectors»).

Els resultats de l'anàlisi indiquen que es dona un procés de divergència en relació a diversos territoris considerats (òbviament, les 25 regions més dinàmiques, però també Àustria, Suècia, Alta Baviera, Suïssa i Dinamarca), mentre que es produeix convergència en relació a la resta dels territoris analitzats (vegeu les Taules 3 i 4 a l'Annex 3).

Pel que fa al procés de divergència, aquest es produeix, en tots els casos i amb l'única excepció de Suïssa, per un empitjorament relatiu en l'eficiència general dels sectors productius a Catalunya («dintre dels sectors»), sense que es pugui parlar d'un impacte significatiu en el procés de divergència derivat dels efectes «reassignació del treball» i «entre els sectors». Suïssa representa el cas contrari, perquè la divergència en aquest cas s'explica pel valor negatiu dels efectes «reassignació del treball» i «entre els sectors», que contraresten un efecte «dintre dels sectors» positiu.

Les causes de la convergència que es produeix en els altres casos són més variades. Quan la comparació s'estableix amb les regions italianes (Vènet, Piemont i Llombardia), el factor dominant és la millora relativa de la productivitat dels sectors productius a Catalunya. Aquest efecte és, en canvi, negatiu (o proper a zero en el cas de la Provença), però dominat pels efectes positius corresponents a «reassignació del treball» i «entre els sectors», en els casos de la Provença, Colònia, Düsseldorf, Roine-Alps, l'agregat de les regions industrials, Bèlgica i els Països Baixos. Finalment, per al cas de la comparació amb Finlàndia, els tres efectes contribueixen a la convergència en productivitat de l'economia catalana, mentre que en el cas de Noruega els efectes positius «dintre dels sectors» i «reassignació del treball» superen l'efecte negatiu corresponent al factor «entre els sectors».

2.8. El cas del País Basc i Catalunya: demografia i indústria

Tal com s'ha vist, el creixement del PIBpc de Catalunya és molt pobre en relació amb les economies de l'entorn, especialment en comparació amb altres regions europees.

L'informe planteja dos exercicis més. El primer cas se centra en l'impacte del denominat *dividend demogràfic*, és a dir, allò que representa la immigració. En el segon, es qüestiona la suposada desindustrialització catalana. En el primer cas es compara Catalunya amb l'evolució de les Balears i del País Basc. Ambdós territoris emmarquen Catalunya entre dos extrems, tant pel que fa a la magnitud del flux migratori com al creixement del PIBpc. En el segon cas, l'exercici consisteix a comparar Catalunya amb el País Basc únicament, atès que sovint s'afirma que la millor trajectòria basca és fruit de la seva aposta per la indústria.

Als annexos es mostren aquests dos exercicis, les conclusions dels quals són:

– La immigració ha estat capaç de neutralitzar el *dividend demogràfic* negatiu que representa l'envelliment. Ara bé, aquest efecte és massa petit per compensar la falta de productivitat associada als sectors que atreuen la immigració (annex 4).

– Catalunya no ha experimentat un procés de desindustrialització, almenys en relació amb el País Basc. En termes quantitius, el valor afegit segueix essent 2,6 vegades el basc i, en termes qualitatius, la productivitat industrial, que era més baixa, ara és més alta (annex 5).

La conclusió és que el problema cal buscar-lo fora del sector industrial. El pobre comportament de l'economia balear ens posa sobre la pista del canvi de model que ha experimentat el turisme en les últimes dècades.

És inevitable plantejar-se quina hauria estat la trajectòria catalana si una part dels recursos dedicats a activitats poc productives s'haguessin concentrat en aquelles activitats en què Catalunya ha obtingut majors millores de la productivitat que l'economia basca.

3. La productivitat dels sectors de l'economia catalana

3.1. Evolució dels sectors industrial i de serveis entre 2015 i 2023

Al capítol anterior ha quedat palès el retrocés del PIBpc català en relació amb la mitjana de la resta d'Europa. Si bé Catalunya s'ha situat de manera força estable en posicions intermèdies del rànquing regional de productivitat –posició 152 a l'any 2000 i posició 147 al 2023 entre 258 regions–, la realitat és que, degut als avenços en productivitat d'altres regions europees, el país és menys productiu que abans: la productivitat del treball a Catalunya el 2000 suposava el 92% del valor europeu mitjà, i el 2023 havia baixat fins al 87%.

Convé, doncs, entrar al detall de l'economia productiva i preguntar-se en quins sectors i branques té lloc aquest retrocés. Quan es parla de productivitat, no tots els sectors hi aporten el mateix. Hi ha determinades activitats en què apostar per increments d'eficiència resulta estèril, perquè, senzillament, no és possible obtenir increments significatius de productivitat –no sense que el preu final se'n ressenti. És molt important la manera com els països orienten globalment els recursos humans i de capital als sectors i les branques econòmiques corresponents. Un país dotat d'uns sectors d'alta productivitat, on hi treballi un gran volum de gent, serà globalment més productiu que un país on la majoria de la ciutadania ocupada treballi en sectors de baixa productivitat. Per tant, l'acció de govern d'orientar els recursos és fonamental.

Amb l'objectiu de poder respondre a determinades qüestions plantejades en apartats anteriors, es fa necessària una anàlisi detallada de la productivitat catalana, de la dinàmica de l'ocupació i dels seus salaris. A tal efecte, a continuació se centra l'atenció en un conjunt de subsectors de la indústria manufacturera i una bona part dels serveis mercantils. S'utilitzen les dades del sistema europeu d'enquestes que periòdicament es duen a terme a les empreses i que es coneix com Estadística Estructural d'Empreses. A Catalunya, aquesta estadística està elaborada per l'INE i l'Idescat.

La cobertura sectorial d'aquest sistema d'enquestes és la indústria i una bona part dels serveis, amb les següents exclusions: el sector agrari, la construcció, els serveis financers, el sector immobiliari no empresarial i l'administració pública. Addicionalment, l'informe tampoc no ha inclòs l'activitat d'empreses que es van afegir al sistema d'enquestes a partir de l'any 2021, i que corresponen a activitats en les quals el sector públic també presta serveis, com ara educació, activitats sanitàries i serveis socials.

D'altra banda, del sector industrial se n'han exclòs tres subsectors pel fet que no es poden considerar pròpiament manufacturadors: les indústries extractives i de refinació de petroli, la distribució d'aigua i sanejament, i la producció i distribució d'electricitat i de gas.

En conseqüència, la informació estadística que utilitza aquest capítol distingeix 28 subsectors (17 d'industrials i 11 de serveis), els quals corresponen a una informació encara més detallada que es troba a l'annex 6, amb detall de 105 branques: 54 corresponen a la indústria manufacturera i 51 a activitats de serveis. Això vol dir que les activitats que s'inclouen en aquesta anàlisi representen el 50% del Valor Afegit Brut que genera l'economia catalana i prop del 60% de l'ocupació total.

La darrera sèrie d'informació estadística homogènia corresponent de l'Estadística Estructural d'Empreses cobreix el període de 2015 a 2023, que és el que s'utilitza aquí. Els valors monetaris que proporciona aquesta estadística són en preus corrents. S'haurien pogut convertir aquests valors a preus constants, però, malgrat que aquesta informació està disponible per al sector industrial, no ho està per a les activitats de serveis. I és aquesta la raó per la qual s'ha desestimat l'opció de preus constants.

La productivitat s'ha calculat sobre la base del Valor Afegit Brut i de les persones ocupades, que inclouen els assalariats, els propietaris que treballen a l'empresa i els socis i familiars no remunerats que hi treballen regularment. No inclou socis exclusivament capitalistes, ni personal d'ETT, autònoms dependents, etc. I el nombre d'ocupats que es mostren són sempre *equivalents a jornada completa*.

La ràtio de productivitat utilitzada és la que es denomina «productivitat aparent del factor treball», un recurs àmpliament utilitzat en estudis econòmics, que assigna al factor treball la contribució d'altres factors (maquinària, tecnologia, etc...) a l'hora d'obtenir el valor afegit. Per tant, la ràtio utilitzada aquí és:

$$\text{Productivitat} = \text{Valor Afegit Brut} \div \text{Nombre d'Ocupats}$$

En coherència amb els capítols anteriors, es podria haver utilitzat la productivitat per hora treballada, que és una mesura més detallada. El problema que es presenta en aquest cas és que la informació relativa a hores treballades només pren en consideració el personal assalariat. Per tant, no inclou els no assalariats que hi pugui haver en una empresa –propietaris, familiars no retribuïts...–, un col·lectiu que en algunes activitats –sobretot negocis petits– representa una fracció notable de l'input *treball*. Tanmateix, com que la incidència d'aquest problema a nivell agregat és baixa –el 96% dels ocupats en les empreses són assalariats–, s'ha optat per aportar, addicionalment, la productivitat per hora, la qual és el resultat de la següent ràtio:

$$\text{Productivitat per hora treballada} = \text{Valor Afegit Brut} \div \text{Hores treballades per assalariats}$$

D'altra banda, una variable addicional rellevant en el context d'aquest informe és el salari mitjà que cobren les persones contractades: els assalariats. Aquesta variable es calcula com:

$$\text{Salari} = \text{Sous i Salaris} \div \text{Nombre d'assalariats}$$

3.2. Productivitat en el sector industrial manufacturer català

Les dades bàsiques que oferiria el sector manufacturer l'any 2023 són, seguint l'Estadística Estructural d'Empreses, les següents:

Valor Afegit Brut x 1000 (€)	Ocupats	Productivitat per ocupat (€)	Hores treballades (x1000)	Productivitat per hora (€)
34.518.320	456.182	75.668	734.662	47,0

En conjunt, la indústria manufacturera catalana ha perdut més de 72.000 ocupats entre el 2008 i el 2023, el que representa una caiguda de prop del 14%.

Tal com es pot observar a la figura 20, el sistema manufacturer català és força diversificat en termes de distribució de l'ocupació per subsectors. El d'Indústries de productes alimentaris és el que ocupa més treballadors, i del 2008 ençà ha agafat el relleu en lideratge que tenia Fabricació de productes metàl·lics. Són també relativament importants actualment, i ocupen entre 20.000 i 40.000 persones, un total de nou subsectors productius, entre els quals destaquen el químic, el farmacèutic, els vehicles de motor, maquinària, material elèctric, cautxú, paper i tèxtil.

En el mateix gràfic hi figura la creació/destrucció de llocs de treball per cada subsector, i hi destaca, per sobre de la resta, la caiguda de l'ocupació en la Fabricació de productes metàl·lics, seguit del Tèxtil-

confecció i de Vehicles de motor. A l'altre costat de la balança, amb increments d'ocupats, hi destaca el sector alimentari, seguit de Reparació i instal·lació de maquinària, Productes farmacèutics i Indústries químiques.

A la figura 21 es mostren tant el nivell de productivitat per ocupat com el nivell de productivitat per hora treballada en cada subsector. La productivitat mitjana el 2023 fou de 76.000€ per ocupat, tot destacant els alts nivells que assolixen les indústries farmacèutiques, les químiques, el vehicles de motor i indústries d'altres minerals no metàl·lics, tots ells per sobre o al llindar dels 100.000€ per ocupat.

Les productivitats més baixes de la indústria manufacturera catalana es donen en el tèxtil-confecció i en la fabricació de mobles, tots dos amb nivells de VAB per ocupat de menys de 50.000€. Tanmateix, tant un sector com l'altre, després de la destrucció de llocs de treball que han enregistrat en els darrers anys, tenen un volum d'ocupats relativament baix.

D'altra banda, un sector industrial com les indústries alimentàries, que és el més gran en nombre d'ocupats i el que més llocs de treball ha generat en el període 2008-2023, registra actualment una productivitat d'uns 62.400€ per ocupat, el 18% per sota del nivell del conjunt de la indústria manufacturera.

Un sector històricament emblemàtic com l'automòbil (Fabricació de vehicles de motor) ha perdut molts ocupats al llarg del període considerat, però figura actualment entre els que tenen una productivitat més alta, pràcticament al nivell dels sectors químic i farmacèutic. A diferència del que passa amb algunes activitats de serveis, que es detallen més endavant, cap sector industrial manufacturer té una productivitat per sota dels 40.000€ per ocupat.

La productivitat per hora treballada presenta un perfil de nivells molt semblant al de la productivitat per ocupat, per bé que entre els subsectors que estan ubicats al capdavant del rànquing s'hi afegeix, en aquest cas, el d'Indústries de minerals no metàl·lics (vidre, ciment...).

Finalment, a la figura 22 es representen gràficament els nivells de salaris actuals en els diferents subsectors manufacturers i la mitjana del nombre d'ocupats dels anys 2008 i 2023. Tal com es pot observar en general, la major part dels 17 subsectors considerats han perdut ocupació, i la seva distribució respecte al salari mitjà global assenyala un petit predomini de destrucció d'ocupació entre els sectors de salari per sota de la mitjana.

En conjunt es posa en relleu una polaritat sectorial en el binomi creixement d'ocupació i nivell salarial: si bé el sector que creix més en nombre d'ocupats (productes alimentaris) és de salaris baixos, dos sectors creadors d'ocupació com Indústries químiques i Fabricació de productes farmacèutics són de salaris alts; de fet, els més alts de tota la indústria manufacturera. L'altre sector que crea ocupació (Reparació i instal·lació de maquinària i equips) té uns nivells salarials semblants a la mitjana de la indústria.

Fig. 20 - Període 2008-2023. Ocupació sector indústria (Font: Idescat)

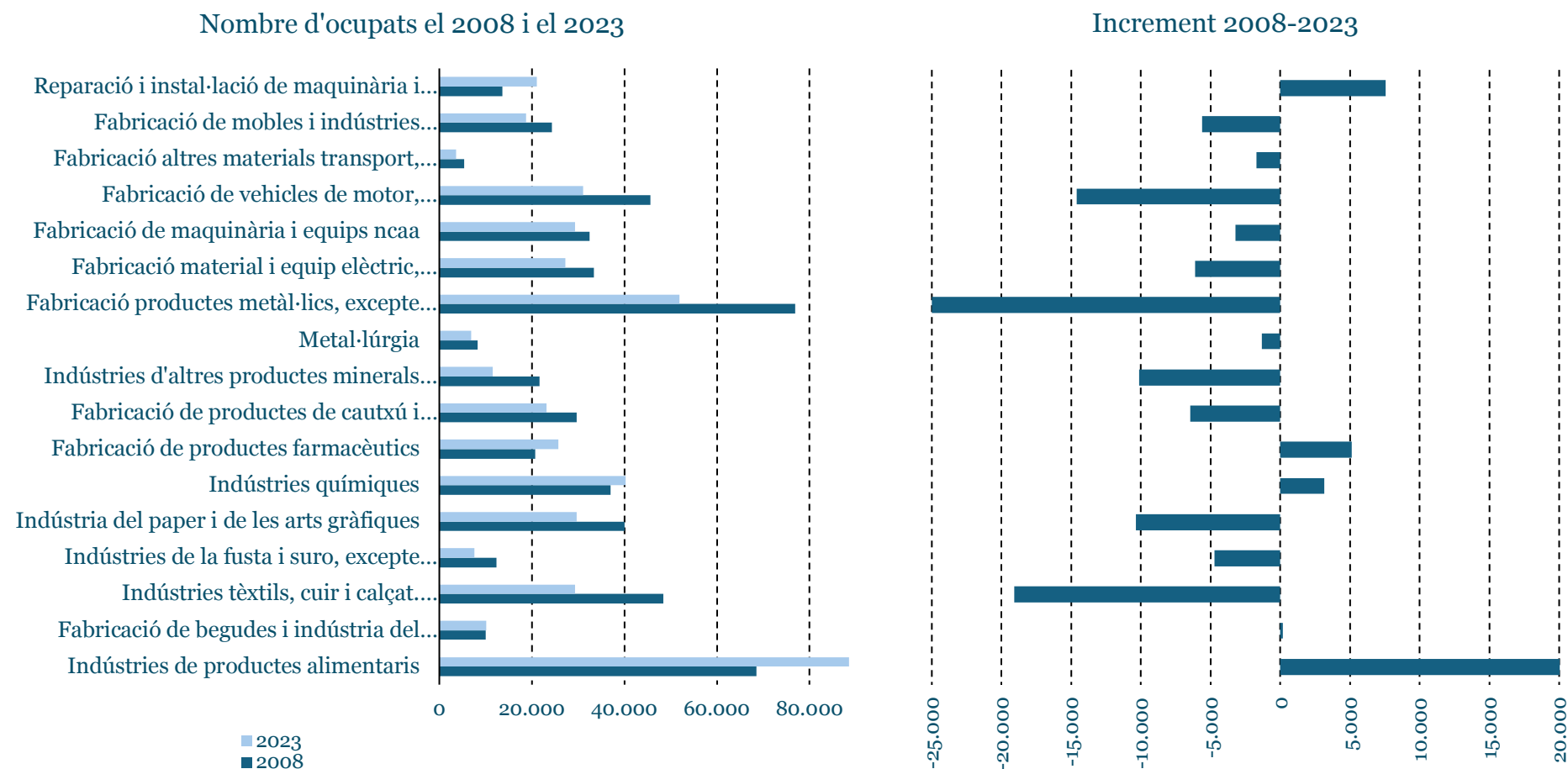

Fig. 21 - Productivitat en el sector indústria (2023) (Font: Idescat)

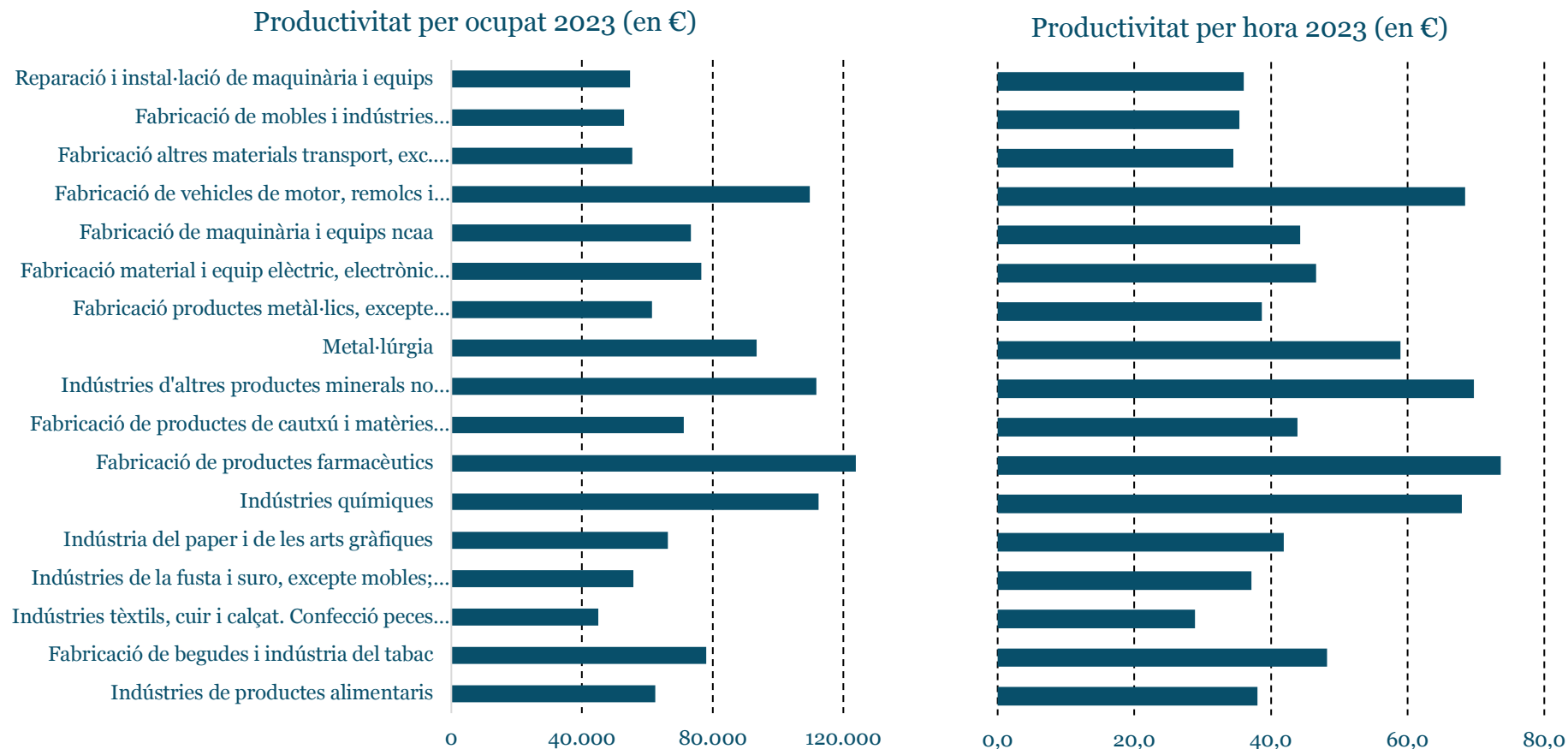
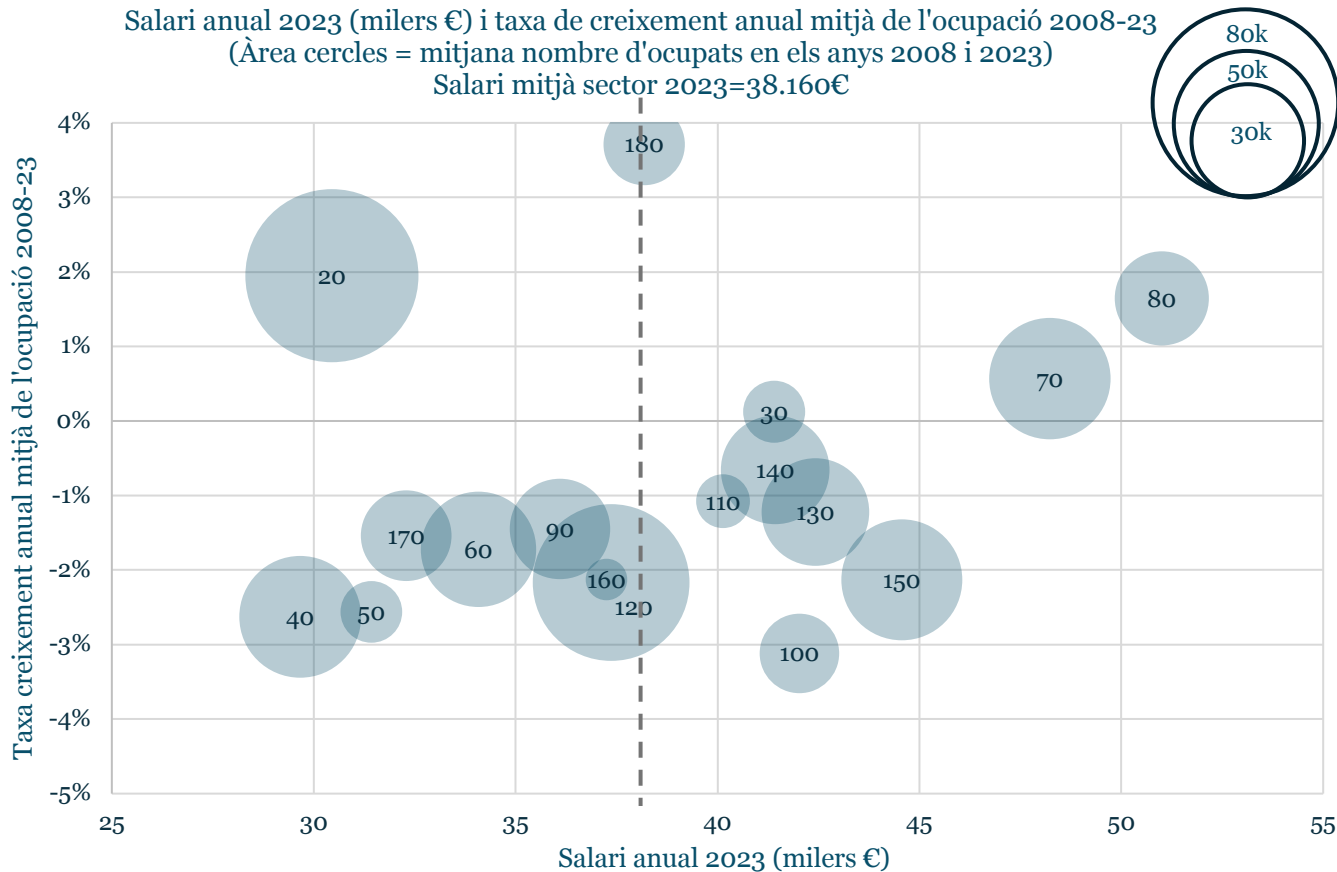

Fig. 22 - Salaris (2023) i variació de l'ocupació (2008-2023) en el sector indústria (Font: Idescat)

20	Indústries de productes alimentaris
30	Fabricació de begudes i indústria del tabac
40	Indústries tèxtils, cuir i calçat. Confecció peces de vestir
50	Indústries de la fusta i suro, excepte mobles; cistelleria
60	Indústria del paper i de les arts gràfiques
70	Indústries químiques
80	Fabricació de productes farmacèutics
90	Fabricació de productes de cautxú i matèries plàstiques
100	Indústries d'altres productes minerals no metàl·lics
110	Metal·lúrgia
120	Fabricació productes metàl·lics, excepte maquinària i equips
130	Fabricació material i equip elèctric, electrònic i òptic
140	Fabricació de maquinària i equips ncaa
150	Fabricació de vehicles de motor, remolcs i semiremolcs
160	Fabricació altres materials transport, exc. vehicles motor
170	Fabricació de mobles i indústries manufactureres diverses
180	Reparació i instal·lació de maquinària i equips

3.3. Productivitat en el sector serveis català

El conjunt del sector serveis considerat va generar el 2023 un VAB de 94.000 milions d'euros, amb una xifra d'ocupats propera als 2 milions de persones. És fàcil observar que agrupa un conjunt d'activitats que tenen més de quatre vegades el nombre d'ocupats que la indústria manufacturera, però que, per contra, generen un VAB de només dues vegades i mitja el VAB de la indústria. Això vol dir que la productivitat per ocupat dels serveis és bastant inferior a la industrial, concretament el 40% per sota. En canvi, la productivitat per hora treballada només resulta ser el 20% inferior. Aquesta paradoxa s'explica pel fet que en el sector serveis hi ha un gran nombre d'establiments on hi treballen també els propietaris juntament amb poc personal assalariat –petits bars, restaurants, comerços, serveis personals, transport, etc... Les hores d'aquests propietaris no estan compatibilitzades en el sistema d'Estadística Estructural d'Empreses, i és aquest el fet que provoca que la ràtio VAB/hora global es vegi augmentada artificialment.

<i>Valor Afegit Brut x 1000 (€)</i>	<i>Ocupats</i>	<i>Productivitat per ocupat (€)</i>	<i>Hores treballades (x1000)</i>	<i>Productivitat per hora (€)</i>
93.733.583	1.925.769	48.673	2.521.562	37,2

A continuació es mostren les dades dels subsectors de serveis considerats i que són els valors agregats de les 51 branques de serveis totals analitzades, els detalls de les quals es troben a l'annex 6. El conjunt dels serveis va augmentar el seu nombre d'ocupats en uns 154.000 entre el 2008 i el 2023, és a dir, va créixer prop del 9%.

L'any 2023, cinc subsectors concentraven més del 70% de l'ocupació dels serveis. Al capdavant, Activitats administratives i serveis auxiliars, Comerç al detall, i Hostaleria, que entre tots tres sumen quasi 900.000 ocupats, el doble que totes les indústries manufactureres. Es pot veure el detall a la figura 23, en què es presenten les dades corresponents al 2008 i al 2023, així com les variacions d'ocupació enregistrades per subsector. Els quatre subsectors més creadors d'ocupació van ser Activitats administratives i serveis auxiliars, Informació i comunicacions, Hostaleria i Activitats professionals, científiques i tècniques.

Un subsector petit en termes d'ocupació, però gran en termes de generació de VAB, és Activitats immobiliàries, el qual té com a singularitat que el seu VAB està compost fonamentalment de lloguers que provenen de l'input *immobles* –és a dir, capital– i, en una fracció petita, del factor treball –administradors de finques, empreses de compravenda d'edificis... Per això la seva productivitat surt exageradament alta.¹⁴

A la figura 24 es representa el nivell de productivitat per ocupat i per hora treballada dels diferents subsectors. La productivitat del conjunt dels serveis al 2023 va ser de 48.700€ de VAB per ocupat i de 37€ per hora treballada per assalariat. A distància de la resta de subsectors, tal com ja s'ha indicat, hi figura el d'Activitats immobiliàries, però, més enllà d'aquest cas puntual, hi ha quatre subsectors amb una productivitat superior als 50.000€ per ocupat l'any 2023: Informació i comunicacions, Comerç a l'engròs, Transport i emmagatzematge i Venda i reparació de vehicles de motor.

A la figura 25 es presenten els nivells salarials dels diferents subsectors l'any 2023 i la mitjana de l'ocupació en els anys 2008 i 2023. El subsector de serveis que té salaris més alts i que ha enregistrat el creixement percentual més elevat d'ocupació és el d'Informació i comunicacions (salari de 50.200€).

¹⁴ Veure l'apartat 2.4. (Mesurar la productivitat segons el sector productivitat i eficiència).

Tanmateix, els tres subsectors que tenen més ocupats enregistren una productivitat de poc més de 30.000€ per ocupat i any, concretament es tracta d'Hostaleria (30.700€), Comerç al detall (32.700€) i Activitats administratives i serveis auxiliars (34.200€). Dels altres grans subsectors que han crescut en ocupació, dos són de salaris molt baixos (Activitats administratives i serveis auxiliars, 25.500€, i Hostaleria, 23.800€); però el tercer (Activitats professionals, científiques i tècniques) té salaris relativament alts, de 44.400€.

En síntesi, els principals subsectors que creixen més en ocupació presenten una polaritat considerable quant a salaris. Entre els que creixen més en ocupació n'hi ha dos amb salaris mitjans molt baixos, que són Hostaleria i Activitats administratives i serveis auxiliars, i dos amb salaris significativament per sobre de la mitjana, que són Informació i comunicacions i Activitats professionals, científiques i tècniques. Malauradament el pes global dels primers en l'ocupació és força més gran que el dels segons.

Fig. 23 - Període 2008-2023. Ocupació sector serveis (Font: Idescat)

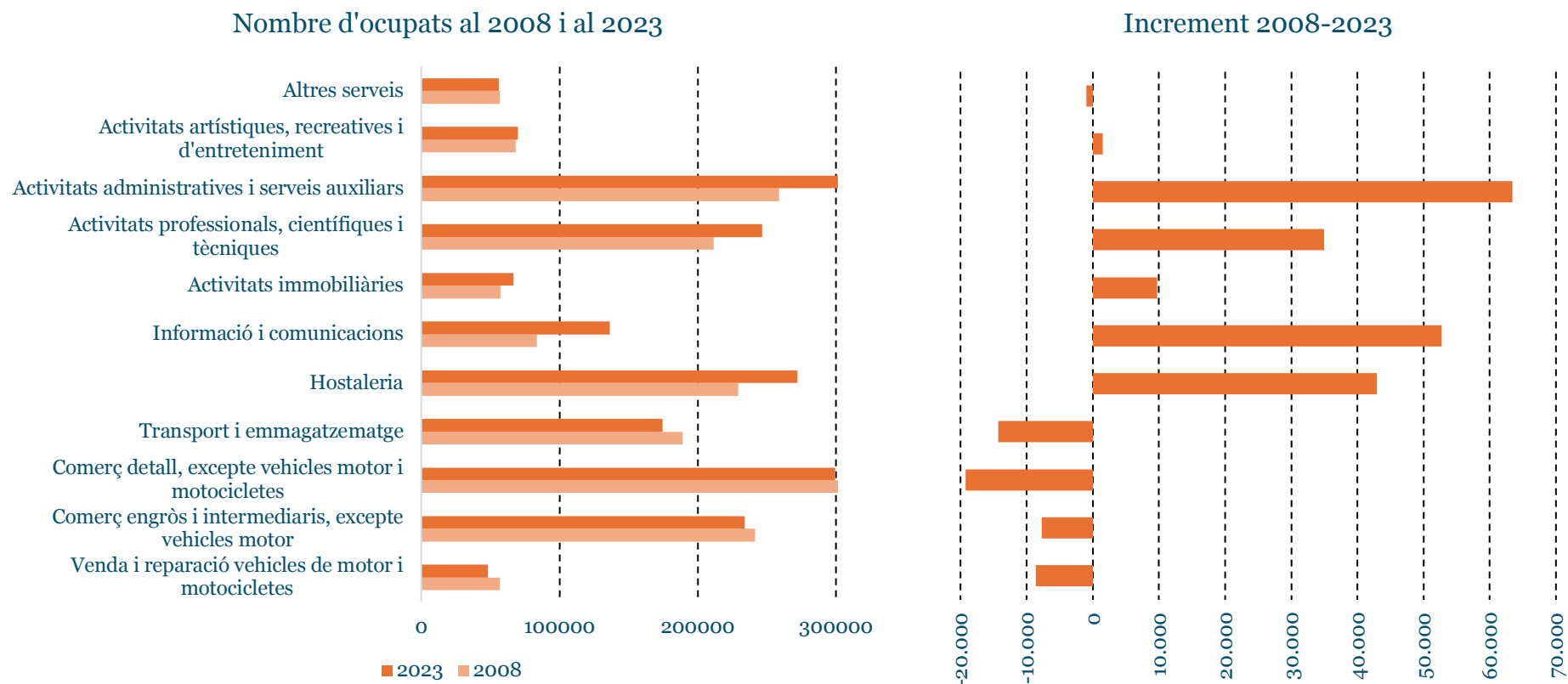

Fig. 24 - Productivitat en el sector serveis (2023) (Font: Idescat)

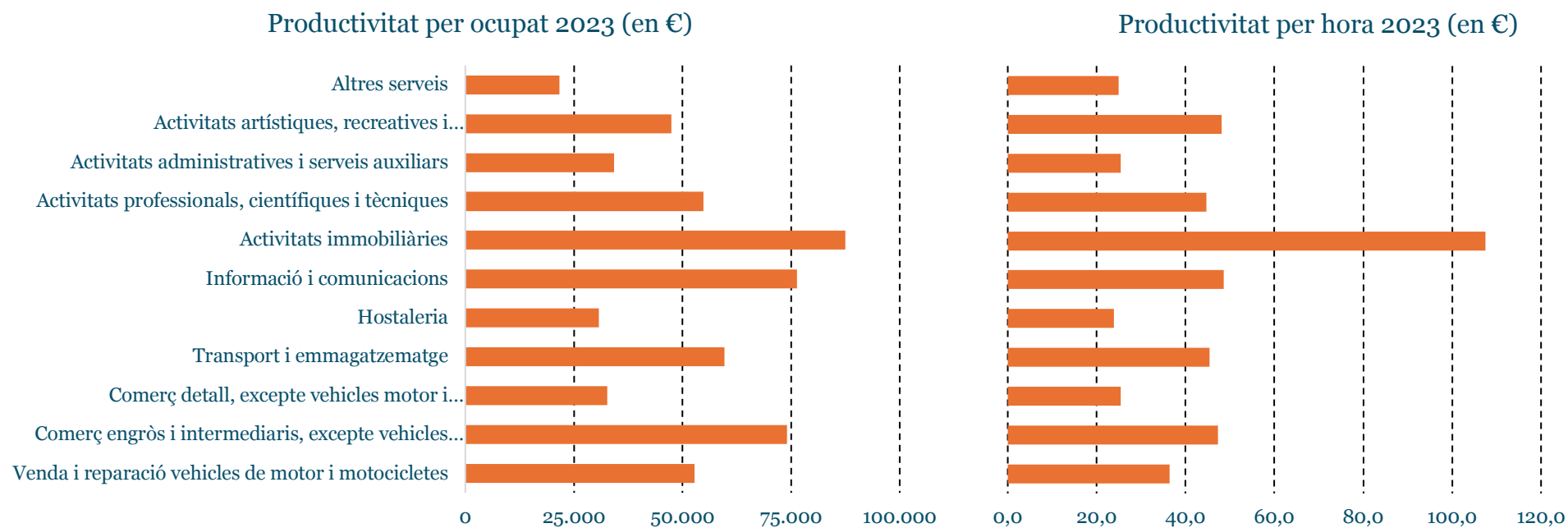
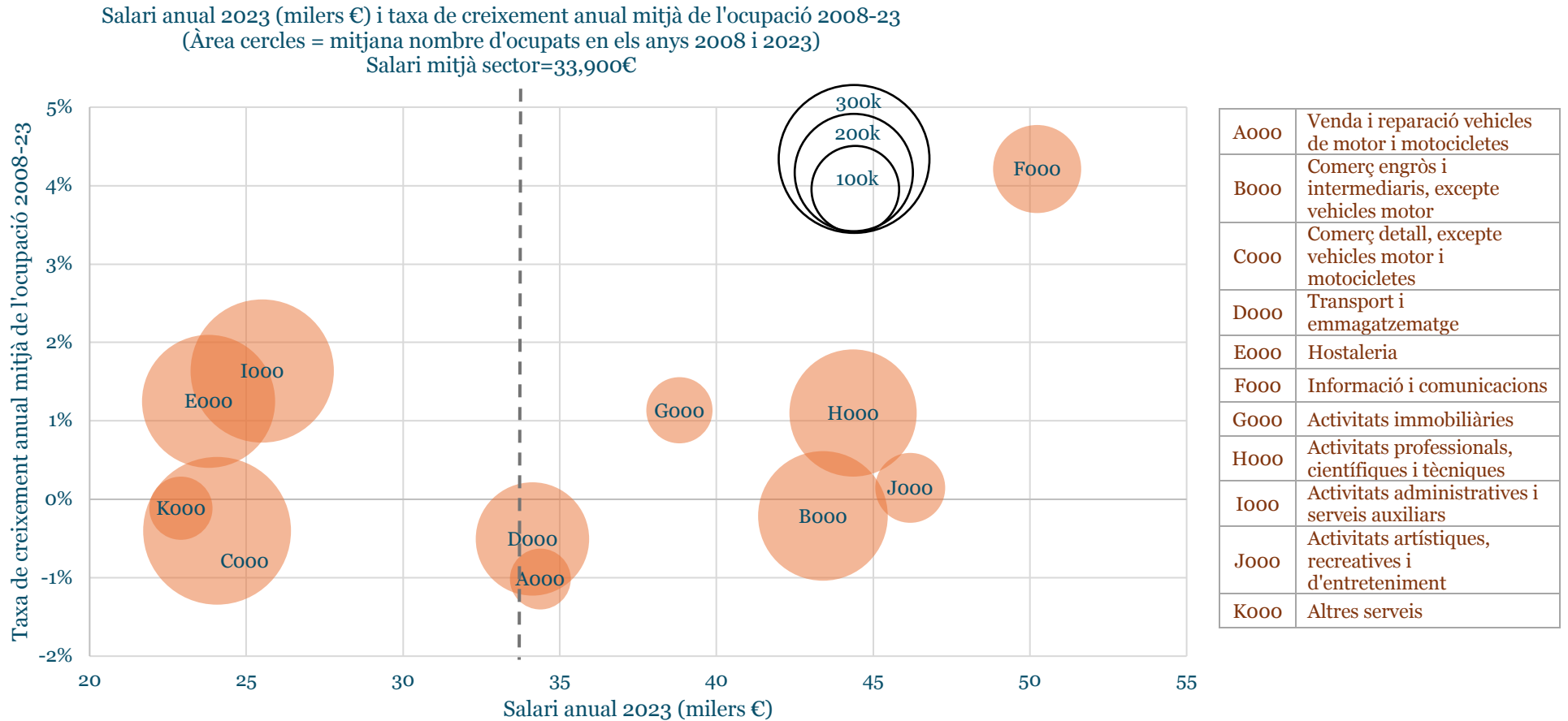

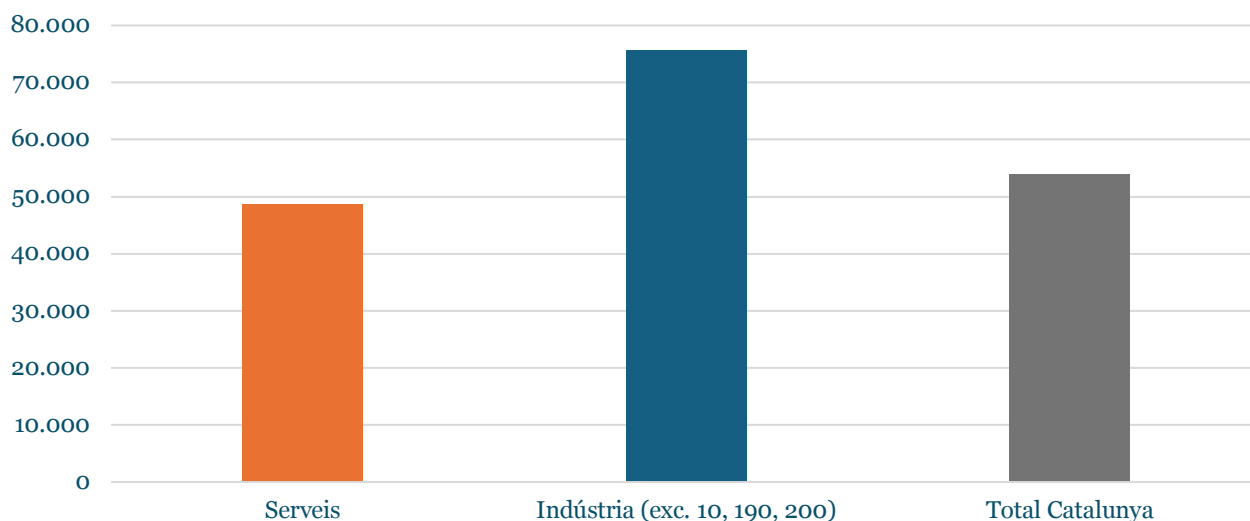
Fig. 25 - Salaris (2023) i variació de l'ocupació (2008-2023) en el sector serveis (Font: Idescat)

3.4. Productivitat i salaris comparats entre els subsectors industrial i de serveis catalans

A les dades analitzades s'observa clarament la major productivitat per ocupat en el sector de la indústria manufacturera que a la de serveis.

Fig. 26 - Productivitat anual per ocupat 2023 (€)
Font: Idescat

De la comparació entre subsectors industrials i de serveis se'n desprenen alguns aspectes que resulten significatius en matèria de productivitat, salaris i creació de llocs de treball.

– Pràcticament la meitat (48%) dels ocupats en els serveis el 2023 van tenir una productivitat (VAB/Ocupat) inferior a l'equivalent més baixa del sector industrial, que s'enregistra al subsector Tèxtil, cuir, calçat i confecció.

– El 2023, el 62% dels ocupats als serveis tenien un salari inferior al més baix de la indústria, que és el del subsector Tèxtil, cuir, calçat i confecció.

– Del 2008 al 2023, el creixement de l'ocupació es va concentrar en subsectors de serveis amb grans polaritats pel que fa a salaris mitjans, encara que la major part va anar a engreixar els subsectors amb salaris baixos.

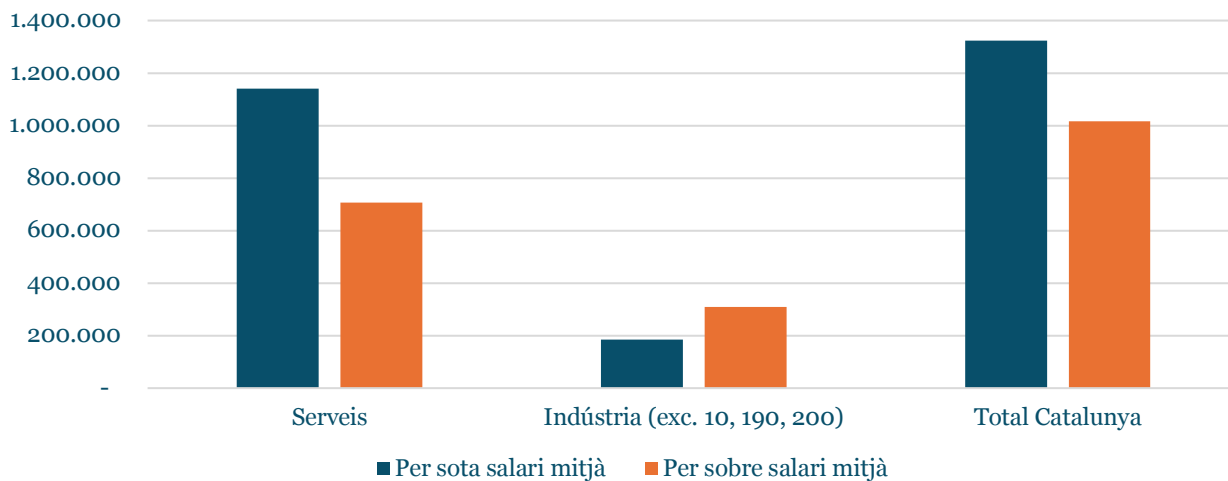
– El 2023, el salari mitjà a l'economia catalana era de 34.944€ (figura 27), i el salari mitjà al sector serveis era el 12% inferior al de la indústria manufacturera.

Fig. 27 - Salaris mitjans per sector (€ 2023)
 Font: Idescat

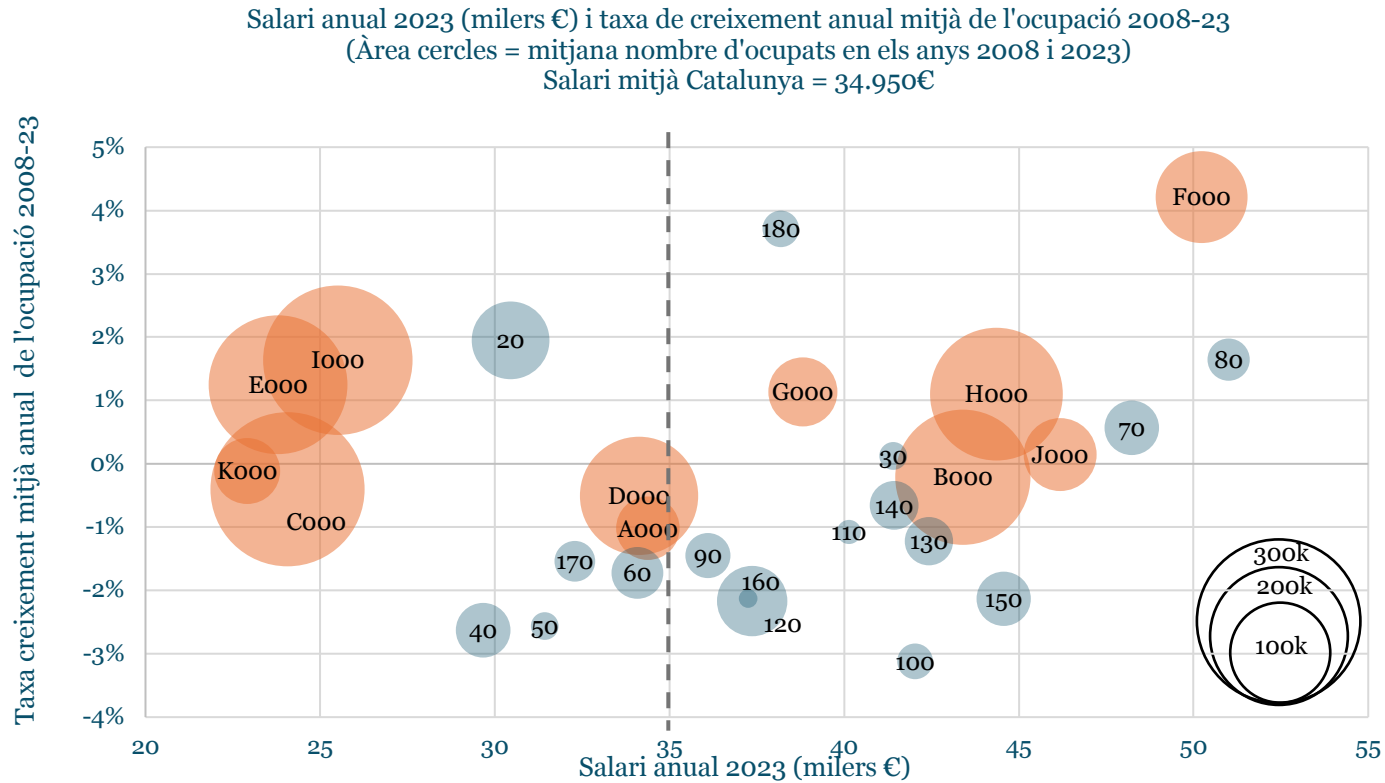
– El mateix any, el 57% dels assalariats treballaven en subsectors en què el salari mitjà era inferior al salari mitjà del conjunt de l’economia catalana, i el fet estava especialment concentrat en els serveis, en què aquest percentatge era del 62%, enfront del 37% a la indústria.

Fig. 28 - Nombre d'ocupats i salari mitjà (34.944€, 2023)
 Font: Idescat

La figura 29 mostra les dades dels dos sectors combinades: salaris anuals per a l’any 2023, taxes de creixement anual mitjanes de l’ocupació entre 2008 i 2023 i volum d’ocupats per al 2023. La distribució dels cercles és representativa de l’evolució dels darrers anys i evidencia el creixement de l’ocupació en alguns sectors de salaris molt baixos.

Fig. 29 - Salaris (2023) i variació de l'ocupació (2008-2023) Catalunya per sectors (Font: Idescat)

● Branques serveis

A000	Venda i reparació vehicles de motor i motocicletes	D000	Transport i emmagatzematge	H000	Activitats professionals, científiques i tècniques
B000	Comerç engròs i intermediaris, excepte vehicles mot or	E000	Hostaleria	I000	Activitats administratives i serveis auxiliars
C000	Comerç detall, excepte vehicles motor i motocicletes	F000	Informació i comunicacions	J000	Activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment
		G000	Activitats immobiliàries	K000	Altres serveis

● Branques indústria

20	Indústries de productes alimentaris
30	Fabricació de begudes i indústria del tabac
40	Indústries tèxtils, cuir i calçat. Confecció peces de vestir
50	Indústries de la fusta i suro, excepte mobles; cistelleria
60	Indústria del paper i de les arts gràfiques
70	Indústries químiques
80	Fabricació de productes farmacèutics
90	Fabricació de productes de cautxú i matèries plàstiques
100	Indústries d'altres productes minerals no metàl·lics
110	Metal·lúrgia
120	Fabricació productes metàl·lics, excepte maquinària i equips
130	Fabricació material i equip elèctric, electrònic i òptic
140	Fabricació de maquinària i equips ncaa
150	Fabricació de vehicles de motor, remolcs i semiremolcs
160	Fabricació altres materials transport, exc. vehicles motor
170	Fabricació de mobles i indústries manufactureres diverses
180	Reparació i instal·lació de maquinària i equips

4. Els sectors subvencionats a Catalunya

4.1. El concepte de salari subvencionat

Tot lloc de treball està gravat amb contribucions socials que aporten l'empresari i el treballador a la Seguretat Social; a més, el treballador ha de pagar impostos directes en funció del seu salari (l'IRPF) i pel seu consum, que està gravat amb impostos indirectes (IVA i altres).

Ara bé, per sota d'un determinat nivell salarial, les aportacions a la seguretat social efectuades –pel treballador i per l'empresa– més els impostos directes i indirectes que paga el treballador, no cobreixen el cost dels serveis públics que el treballador i la seva família consumeixen. Això vol dir que la resta de la societat, la que cobra més, ha de compensar amb els seus impostos la diferència fiscal entre la contribució total d'aquest treballador i el que consumeix socialment. Es pot dir, doncs, que l'ocupació d'aquestes persones està subvencionada.

L'existència de salaris subvencionats és un fet intrínsec al propi sistema de la democràcia social de dret i de l'estat del benestar. En el nostre entorn està perfectament assumit que la societat arriba allà on no poden arribar alguns dels seus membres.

Els estudis sobre la matèria es basen en calcular la tributació de renda i consum per tots els conceptes per a comparar-los amb el *salari social* públic rebut de les administracions. L'informe més solvent¹⁵ arriba a la conclusió que només el 40% de les llars espanyoles contribueixen igual o més que el cost dels serveis públics i transferències de què son beneficiàries. En concret, tota llar els ingressos de la qual –sumant els de tots els seus components– no arribi als 60.900 euros¹⁶ està indirectament subvencionada pels altres contribuents.

Aquest informe se centra en els salaris, i, per tant, en les llars de famílies treballadores per compte d'altri. Les més freqüents són les que estan formades per dos adults i un o cap menor. Dels dos adults, un està ocupat i l'altre ho està parcialment. Entre les persones amb estudis no superiors als obligatoris, la proporció d'ocupats entre dones i homes és del 75%, aproximadament, cosa que permet deduir que el salari brut que equilibra les aportacions –en forma de contribucions socials i impostos– al *salari social* percebut és d'uns 35.000€ bruts (vegeu l'annex 7-A corresponent). Qualsevol salari per sota d'aquesta xifra implica que el perceptor és beneficiari net de la societat. Aquest és l'efecte del sistema de protecció universal de què disposem, volgudament redistributiu –en despesa més que en ingressos–; i és, per tant, inevitable.

Això no significa, però, que la creació de llocs de treball amb salaris molt baixos no hagi de preocupar, sobretot perquè mantenir-los implica un esforç fiscal solidari per a la resta d'empreses i individus, de manera que un país que en creï massa esdevindrà insostenible econòmicament i posarà en risc la supervivència de l'estat del benestar.

En aquest informe es defineix com a salari altament subvencionat aquell el perceptor del qual no arriba a cobrir els serveis socials que l'afecten més directament i l'oferta dels quals ha d'augmentar en proporció amb

¹⁵ Observatorio sobre el reparto de los impuestos y las prestaciones entre los hogares españoles Noveno informe – 2022. Julio López Laborda, Carmen Marín González, Jorge Onrubia. Estudios sobre la Economía Española 2025/02, febrer 2025.

¹⁶ La xifra continguda en l'estudi anterior és 56.000€, però amb dades de 2022. La inflació (IPC) entre aquell any i el 2025 ha estat del 8,7%.

el nombre de beneficiaris; són els serveis socials que identifiquem amb la sanitat, l'ensenyament, la dependència, l'ordre públic i l'administració de justícia. En definitiva, una porció molt limitada dels serveis socials. Es consideren, a més de les aportacions que fa el treballador, les que fa el qui l'ocupa. Dit d'una altra manera: quan en aquest informe es parla de *salaris subvencionats* es fa referència, de fet, a *salaris altament subvencionats*; tan subvencionats que l'informe arriba a la conclusió que cal qüestionar-ne o bé l'existència o bé la retribució. És a dir, són llocs de treball que o bé no haurien d'existir, o bé haurien d'estar retribuïts més generosament.

El criteri d'aquest informe és, doncs, molt més restrictiu que el de la bibliografia sobre la matèria i, en conseqüència, el nivell que es determina és més baix. Concretament, i tal com s'exposa tot seguit, el límit que defineix els salaris que aquest informe considera altament subvencionats és 29.000€ per a l'any 2025 (que equivalen a 28.300€ del 2024, l'últim any del qual hi ha estadístiques disponibles).

4.2. Qui rep un salari altament subvencionat?

Hi ha dos candidats a rebre un salari altament subvencionat.

a. Un resident que altrament estaria a l'atur. En aquest cas, el fet que ocupi un lloc de treball subvencionat permet sufragar –via impostos i via contribucions a la Seguretat Social– una part del salari social (sanitat, ensenyament, serveis socials, etc.) que aquest treballador rebria si fos a l'atur. Això significa que el fet que aquest individu ocupi un lloc de treball amb salari subvencionat és un estalvi net per a la col·lectivitat.

b. Un no resident que s'instal·la al país. En aquest cas, el no resident es beneficia del baix salari que li paga l'empresari, més el salari social que percep en haver esdevingut un resident del país i, per tant, haver passat a tenir dret a una sèrie de serveis públics gratuïts (salut, escolarització dels fills, etc.). Això significa que la col·lectivitat té una despesa extra en termes nets, perquè ha de pagar part del salari social d'una persona addicional que abans no hi tenia dret, perquè no hi era.

Les estadístiques demostren que el candidat descrit a la situació a) anterior té un pes nul. Fa molts anys que la creació de llocs de treball, tant a Catalunya com a la resta d'Espanya, no es tradueix en la reducció del nombre d'aturats, sinó tan sols en l'atracció d'immigrants.

Fig. 31 - Creació de llocs de treball a Catalunya 2006-2025
Per nacionalitat del treballador x 1000.

Font: Idescat

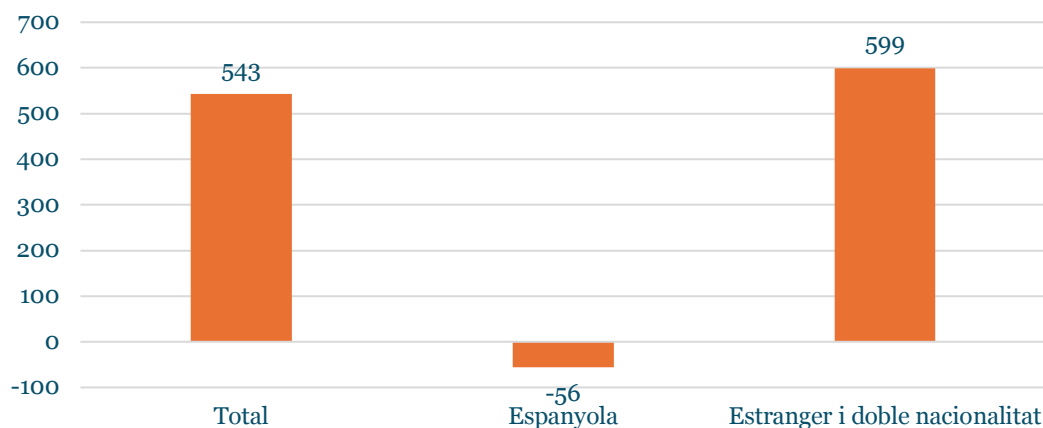
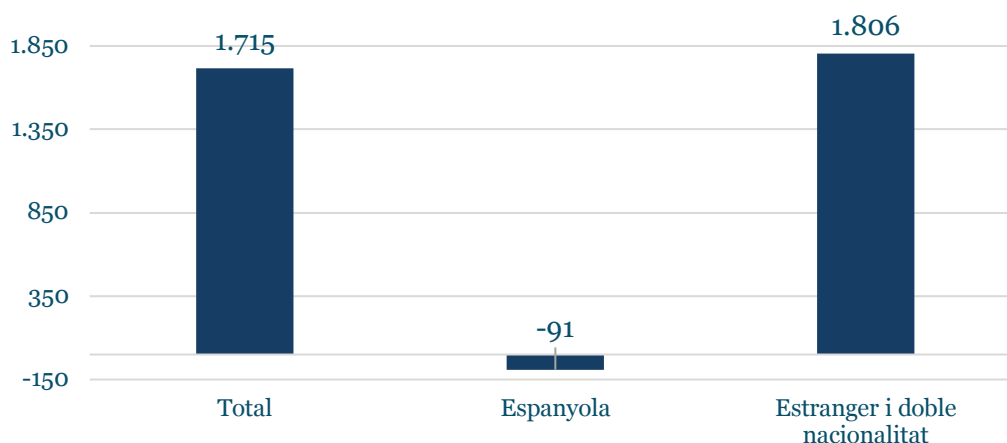

Fig. 32 - Creació de llocs de treball a Espanya 2006-2024
Per nacionalitat del treballador (x 1000).

Font: INE

Tant a Catalunya com a Espanya, l'agregat dels llocs de treball creats els darrers vint anys correspon a llocs coberts per la immigració.

4.3. Quan es pot parlar de salari altament subvencionat?

A l'apartat 4.1 s'ha introduït el concepte de salari altament subvencionat, que és un nivell molt inferior als 35.000€ que determinen l'equilibri entre aportacions i salari social percebut pel treballador. Ara bé, com s'arriba a l'estimació d'aquest salari altament subvencionat, que, tal com ja s'ha avançat, correspon a un salari inferior a 29.000€ bruts de l'any 2025?

Es consideren costos de serveis públics consumits pel treballador només aquells que, com la salut, l'ensenyament, els serveis d'assistència social o l'ordre públic, han d'augmentar linealment quan augmenta la població. S'han deixat fora els costos que es poden considerar fixos, com ara els de defensa, els d'obres públiques, els d'infraestructures, els del servei del deute, etc.

Pel que fa al receptor del salari, s'assumeix una persona que duu a terme la seva feina en un lloc de treball amb les següents condicions:

- Viu 84 anys (les darreres estadístiques situen l'esperança de vida a Catalunya en 84 anys de mitjana).
- Té una vida laboral de 38 anys (les darreres estadístiques assenyalen que la mitjana és de 36 anys).
- Està a l'atur 3,2 anys, el 8,4% de la vida laboral, que correspon a la taxa d'atur registrada a Catalunya el 2025. Aquest és un supòsit molt conservador, atès que la taxa d'atur entre el personal amb formació elemental és molt superior a la mitjana.¹⁷

¹⁷ Com que no es disposa de dades que quantifiquin la taxa d'atur segons el nivell salarial, l'informe assumeix que la taxa d'atur més elevada correspon al col·lectiu de treballadors amb formació elemental.

- Realitza aportacions fiscals mitjançant l'IRPF fruit del seu treball, l'IVA i altres impostos indirectes que suporta en el consum habitual.
- L'empresa que el contracta suporta els costos socials corresponents.
- S'ha considerat com la despesa social de l'individu aquella corresponent als serveis que proporciona la Generalitat exclusivament referits a la salut, l'ensenyament, els serveis socials, l'ordre públic i l'administració de justícia. No es tenen en compte els serveis socials que podrien denominar-se com cost fix i que, principalment, proveeix l'estat central: defensa, carreteres (servei proveït, també, per la Generalitat i les diputacions), ports i aeroports, etc.
- També s'ha tingut en compte la nova política de promoció d'habitatge de protecció oficial (HPO) de la Generalitat, que consisteix a complementar el lloguer que pot suportar el llogater per tal que no depassi el 30% dels ingressos nets de la unitat familiar. Aquest ajut és significatiu quan els ingressos de la unitat familiar se situen per sota dels 42.000, que corresponen a salaris individuals bruts per sota dels 25.000 €.

Pressupostos Generalitat de Catalunya Liquidació 2024 en milions d'euros

Salut	15.886
Educació	7.601
Serveis Socials	3.629
Interior	1.920
Justícia	1.211
Total	30.247

Com que la població de Catalunya fou de 8.066.000 habitants (2024),

$$\text{Cost social} = 30.247 \div 8,066 = 3.750 \text{ € per habitant i any}$$

- S'ha tingut en consideració la que aquí es denomina *taxa d'ocupació/dependència*, que ve determinada pel fet que el treballador pot estar acompanyat per un cònjuge que no treballa (o que no treballa a temps complet), però que, en canvi, sí que gaudeix igualment del salari social. Per estimar la magnitud d'aquest efecte, s'ha considerat la diferència entre la taxa d'activitat mitjana masculina i la femenina a Catalunya. Aquesta diferència és del 7,4% de mitjana, però del 17,2% en el cas de les persones amb estudis elementals. Aquesta segona és més representativa del col·lectiu que percep salaris baixos. L'informe s'inclina per suposar un valor intermedi, de l'11%, que es considera una opció raonablement conservadora.
- Aquesta correcció permet estimar el que l'informe denomina «Salari social».

$$\begin{aligned} \text{Salari social} &= \text{Cost social} \div (1 - \text{taxa d'ocupació/dependència}) = \\ &= 3.750 \text{ €} \div 0,89 = 4.213 \text{ € per habitant i any} \end{aligned}$$

- No es considera la porció corresponent a la pensió contributiva tant pel que fa a les aportacions (contribucions socials) com pel que fa a les percepcions (la pensió un cop s'hagi jubilat). La raó és evitar entrar en el debat sobre la sostenibilitat dels sistema públic de pensions contributives. Es tracta d'una altra decisió conservadora, atesa l'existència d'un mínim a la pensió contributiva que afavoreix els perceptors de salaris molt baixos.

L'annex 7-A conté els càlculs corresponents, realitzats amb dades de 2024, els quals porten a un valor de 28.300€ bruts. Traslladat aquest valor a 2025, equival als 29.000€ bruts, tal com s'ha apuntat més amunt. En el capítol següent es compara aquest nivell amb els salaris dels diferents sectors de l'economia catalana.

Com que aquestes últimes dades corresponen a l'any 2023, es transforma la dada obtinguda (29.000€) al seu equivalent del 2023, que és, aproximadament, 27.500€.

4.4. Salari altament subvencionat en els grans sectors

Si bé, tal com s'ha apuntat, l'existència de salaris subvencionats és consubstancial a l'estat del benestar i es troba repartida transversalment en tot el teixit econòmic del país, no sembla sostenible l'existència de grans sectors productius els salaris mitjans dels quals, en valors de 2023 –que són els disponibles a la data de publicació del present informe–, estiguin sota el llindar dels 27.500€ anuals (que, convé recordar-ho, equivalen a 29.000€ de l'any 2025).

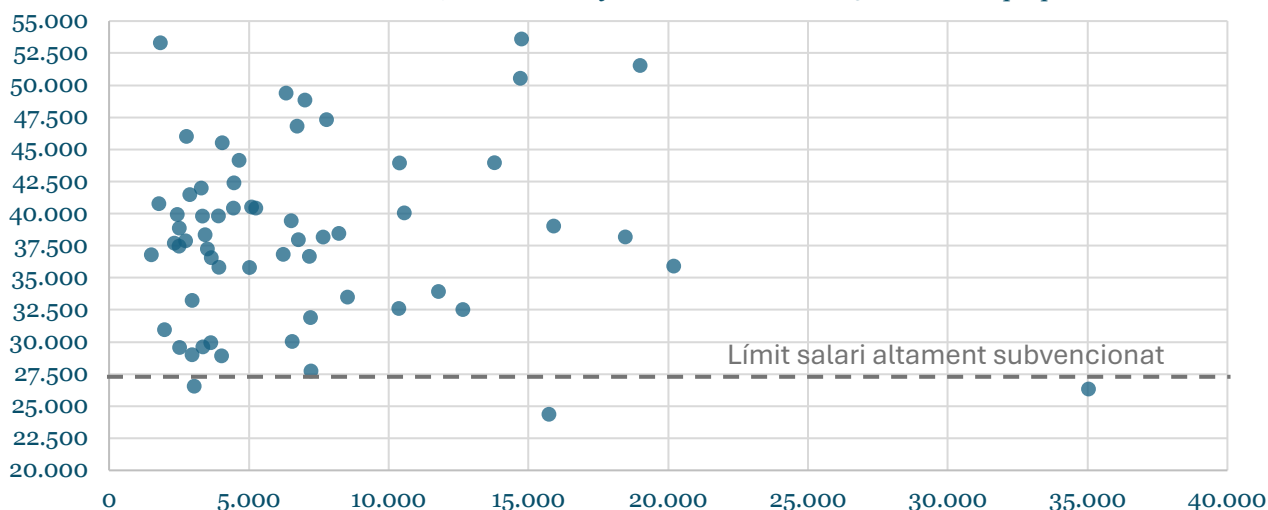
Agafant els sectors productius catalans de l'àmbit d'aquest informe i analitzant els salaris mitjans del sector, s'obtenen les gràfiques de les figures 33 i 34 (convé emfatitzar el fet que s'estan considerant salaris mitjans, i per tant no tots estan subvencionats; alguns sectors amb salaris mitjans alts també tenen treballadors per sota del llindar dels 27.500€ anuals).

A partir d'aquest punt, aquest informe denominarà «sector altament subvencionat» aquell sector o branca econòmica la mitjana de salaris de la qual estava l'any 2023 per sota dels 27.500€, que és el llindar que el present informe considera com a salari altament subvencionat.

4.4.1. Indústria

Fig. 33 - Salaris mitjans branques industrials

(X: Nombre assalariats, Y: Salaris mitjans) Font: Idescat 2023 i elaboració pròpia

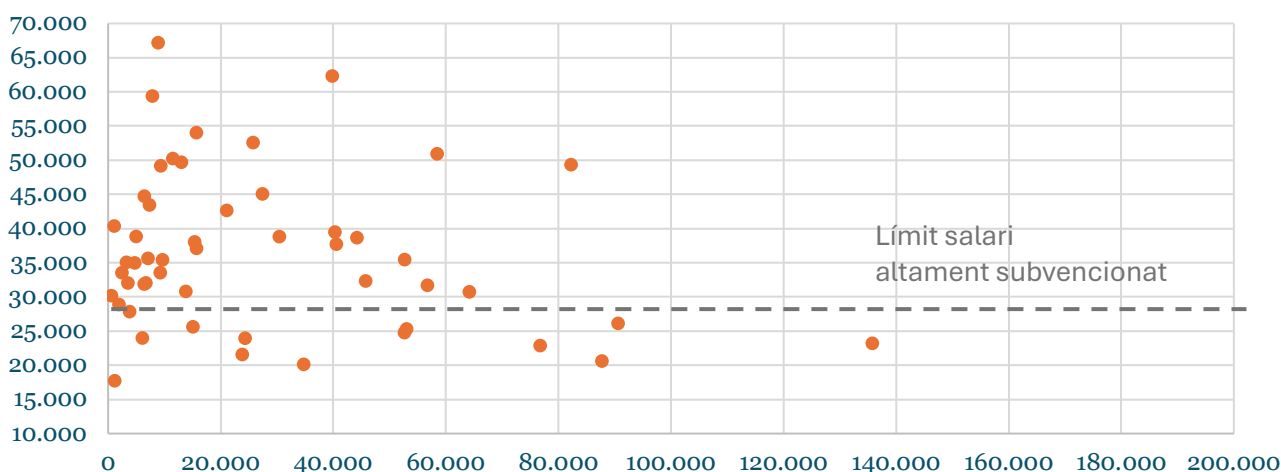
Es pot observar que hi ha tres branques industrials on els salaris mitjans estan clarament per sota dels 27.500€.

Branca sector indústria	Nombre treballadors	Salari mitjà
Indústries càrnies	35.031	26.337
Fabricació de productes de fleca i pastes alimentàries	15.733	24.369
Acabament de tèxtils	3.044	26.557

Donat que el total d'assalariats del sector industrial manufacturer el 2023 era de 429.069, es pot assegurar que hi ha tres branques que representen el 12,5% dels ocupats que són sectors subvencionats. Si bé hi ha altres branques amb salaris subvencionats, la mitjana dels seus empleats no ho està. Convé destacar que aquests sectors subvencionats tenen un percentatge molt alt de beneficiaris finals –els consumidors dels seus productes– que es troben fora del territori català. En el cas de les indústries càrnies del porc, per exemple, no més del 25% de la producció, aproximadament, es consumeix a Catalunya; l'altra 75% va a parar a l'estranger i a d'altres parts del territori espanyol.

4.4.2. Serveis

Fig. 34 - Salaris mitjans branques serveis
(X: Nombre assalariats, Y: Salaris mitjans) Font: Idescat 2023 i elaboració pròpia

En el sector serveis hi ha dotze branques que es poden considerar sectors subvencionats.

Branca sector serveis	Nombre treballadors	Salari mitjà
Comerç detall establiments no especialitzats	76.757	22.873
Comerç detall aliments, begudes i tabac	34.743	20.129
Comerç detall carburants per a l'automoció	6.088	23.982
Comerç detall equips per a TIC i altres d'ús domèstic	90.601	26.121
Comerç detall en parades i mercats ambulants	1.168	17.724
Activitats postals i de correus	15.069	25.621
Serveis d'allotjament	53.029	25.307

Serveis de menjar i begudes	135.774	23.203
Activitats relacionades amb l'ocupació	52.646	24.775
Activitats de seguretat i investigació	24.336	23.951
Serveis a edificis i activitats de jardineria	87.731	20.610
Altres activitats de serveis personals	23.830	21.568

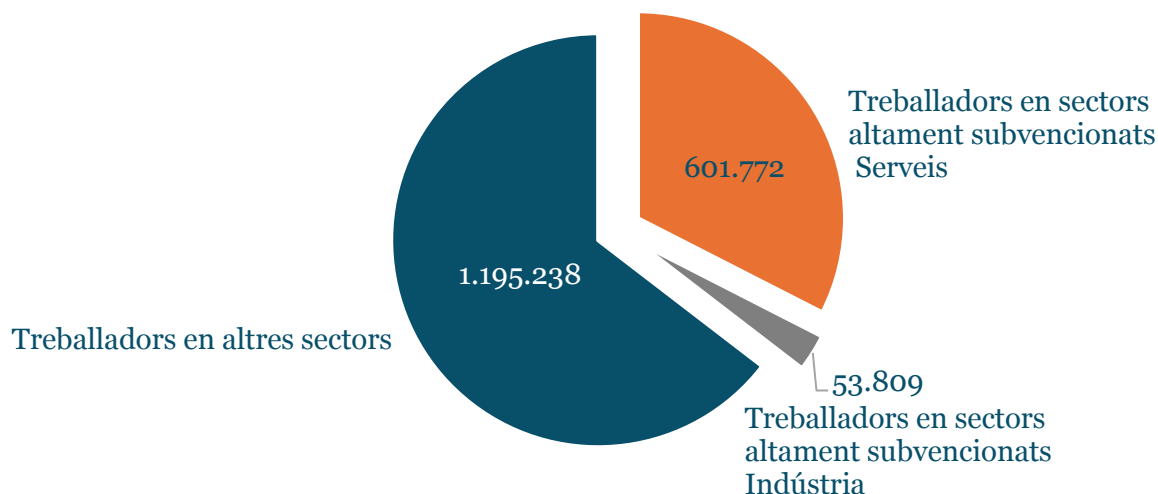
El total de treballadors assalariats considerats del sector serveis és 1.421.750, el que vol dir que hi ha dotze branques que representen el 42% dels ocupats que tenen la mitjana de la plantilla subvencionada. Si bé hi ha altres branques amb salaris subvencionats, la mitjana dels seus empleats no ho està. La major part de les branques del sector serveis amb salari altament subvencionat no exporten de manera directa, però sí que n'hi ha que ho fan de manera indirecta, com per exemple a través del turisme. Aquest és el cas clar dels serveis d'allotjament i dels serveis de menjar i begudes, però també d'alguns altres. El fet és important, ja que el 80% dels clients del turisme català són no residents, i això vol dir que el contribuent està subvencionant les vacances dels visitants de fora del territori que venen al nostre país.

4.4.3. El pes dels sectors altament subvencionats a l'economia catalana

En resum, pel que fa al nivell salarial de l'economia catalana, no sembla gaire arriscat afirmar que el 35% de l'economia catalana es compon de sectors que operen amb salaris que –de mitjana– estan altament subvencionats (figura 35).

Fig. 35 - Salaris altament subvencionats

Font: Idescat 2023 i elaboració pròpia

4.5. Comentaris relatius a altres sectors amb salaris no subvencionats o no considerats anteriorment

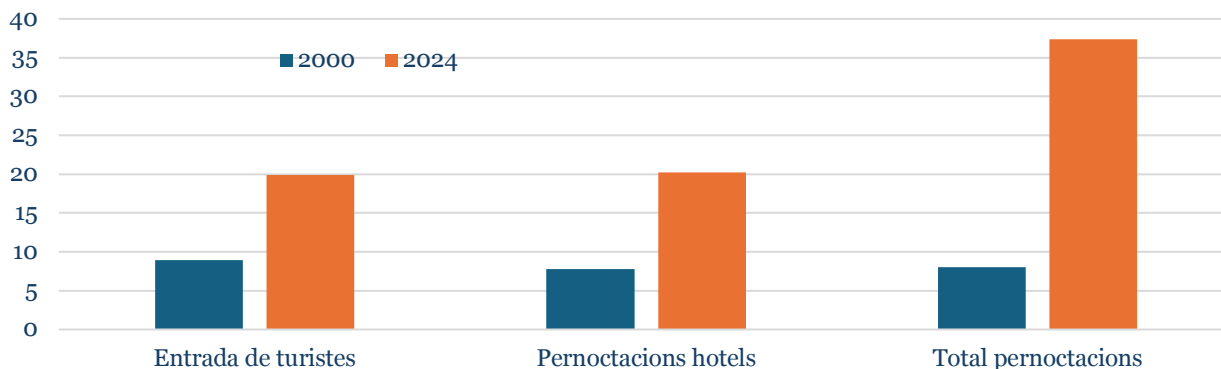
El sector de la construcció ocupa 236.000 treballadors (any 2023), que tenen un salari brut mitjà de 27.733€. Certament, és un salari que està al límit de ser considerat com a salari altament subvencionat (27.500 euros). Tenint en compte que l'informe és molt conservador a l'hora d'estimar els costos que cobreix el salari altament subvencionat, cal preguntar-se si no s'hauria de considerar, també, aquest sector com a globalment subvencionat. En aquest cas, el total de treballadors amb salari altament subvencionat equivaldria al 48% de la població ocupada. És a dir, gairebé la meitat.

El sector agrari ocupa 45.000 persones (1,2% del total). Els salaris estan regulats pel conveni col·lectiu agropecuari, cosa que vol dir que estan entre el salari mínim interprofessional i el 15% per sobre d'aquest. Està clar que aquest sector està subvencionat. Tant a nivell salarial com per altres subvencions que rep de la Unió Europea de forma directa. També se'l pot considerar exportador –directament o bé indirectament a través de la indústria agroalimentària. Tanmateix, l'informe l'exclou donades les característiques del sector: composició laboral familiar, sostenibilitat del territori, fixació de la població al territori, etc.

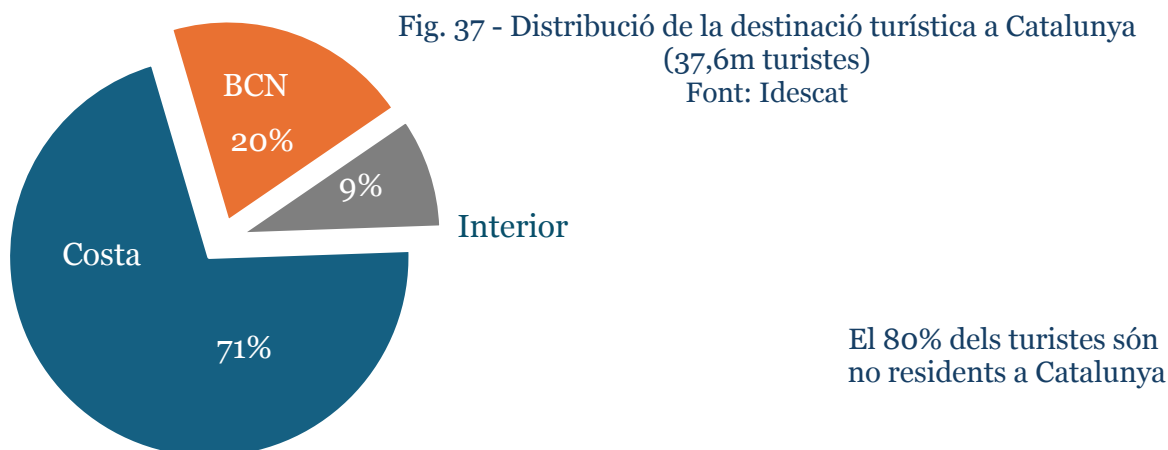
4.6. Exemple de sector subvencionat: l'activitat turística

Els darrers anys, l'afluència de visitants a Catalunya ha fet que l'activitat turística agafés uns volums considerables. La destinació escollida pels visitants no residents (turistes) és divers (fig. 36 i 37):

Fig. 36 - Evolució turisme Catalunya 2000 → 2024
(milions pernoctacions)
Font: Idescat

Nota: El total de pernoctacions inclou altres formes no hoteleres: càmpings, apartaments, etc.

Tanmateix, des d'un punt de vista qualitatiu, coexisteixen dues destinacions turístiques molt diferents: Barcelona i la resta de Catalunya. La destinació Barcelona és molt més exclusiva. Ho demostra la categoria del parc hotelier existent: a Barcelona els hotels de categoria superior a les 4 estrelles (4*S, 5* i Gran luxe) representen el 28% de les places totals, mentre que a la resta de Catalunya només el 12%.

En qualsevol cas, el turisme ha adquirit un pes important en l'economia catalana. Però no és fàcil compararlo amb el de qualsevol altre sector productiu, com per exemple l'automòbil o la indústria química. La raó és que, tot i que sovint es parla de la indústria turística, o del sector turístic, el cert és que el turisme no és ni una indústria ni un sector econòmic, i per això no apareix com a tal a la comptabilitat nacional –a diferència del sector manufacturer o l'immobiliari, que sí que hi apareixen, per posar-ne dos exemples.

El turisme genera demanda d'una multiplicitat de productes i serveis proporcionats per una multiplicitat de sectors productius: allotjament, menjar i begudes, transport, entreteniment, etc. Cadascun d'ells proporciona una part de la seva activitat en forma de béns o de serveis que també són consumits per residents. Per tant, és complicat identificar totalment amb el turisme cap sector productiu en concret.

Davant del fet que alguns indicadors salarials permetin assegurar que l'activitat turística és de baixa productivitat, es requereixen alguns indicadors i càlculs que sustentin aquesta asseveració. El present informe n'ha agafat quatre i ha elaborat, a més, un cas d'estudi.

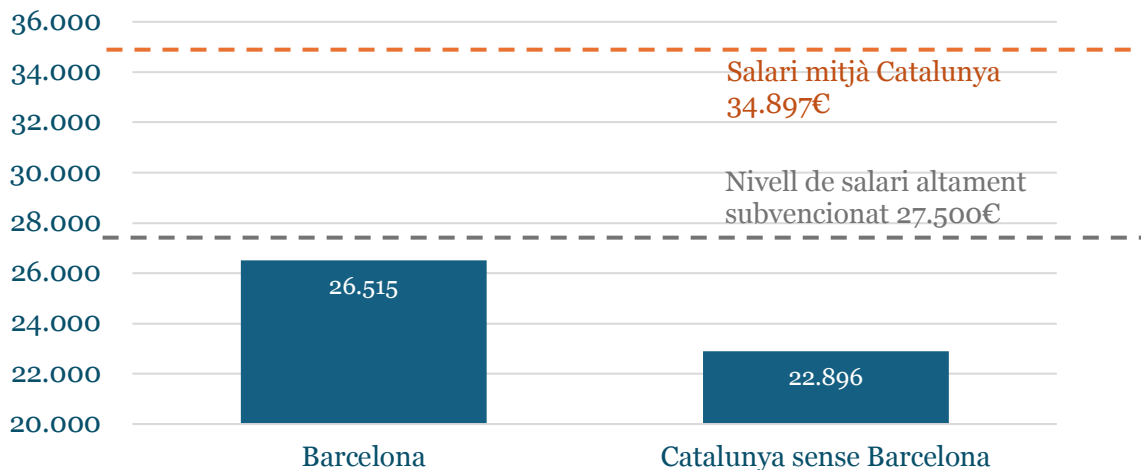
4.6.1. El turisme conté activitats que són de molt baixa productivitat

Hi ha quatre indicadors que porten a pensar que l'activitat turística és de molt baixa productivitat.

Indicador 1. Els salaris:

Fig. 38 - Salaris bruts anuals mitjans treballadors turisme (€)

Font: Observatori del treball, Observatori del turisme i Idescat, 2023

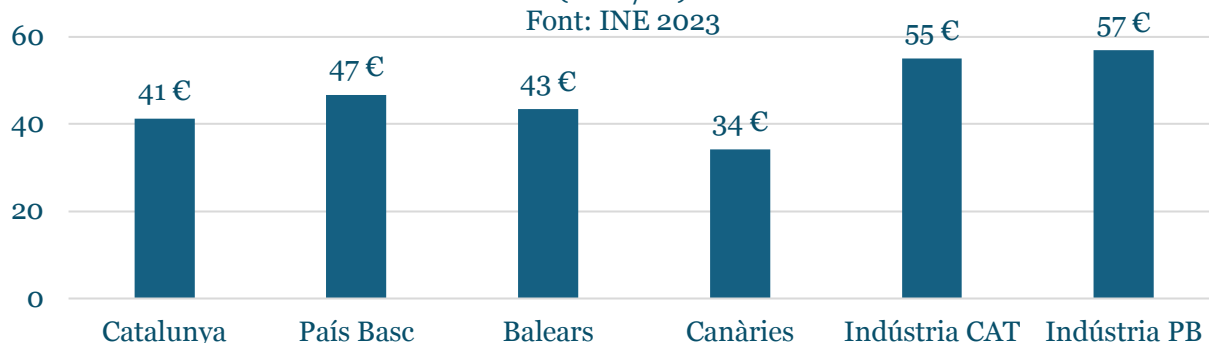
S'observa clarament que els salaris de les branques productives característiques del turisme, (fins i tot en la destinació més ben pagada, que és Barcelona) són a Catalunya inferiors al salari altament subvencionat, que el present informe situa en els 27.500€ de l'any 2024 (29.000€ del 2025). Però es posa de manifest, a més, l'enorme distància dels salaris dels treballadors dels sectors turístics amb el salari mitjà català.

Indicador 2. La productivitat comparada

Si la productivitat (mesurada en valor afegit brut per hora treballada) de la indústria catalana és similar a la de la basca¹⁸, la productivitat global de l'economia catalana, per contra, és el 12% inferior.

Fig. 39 - Productivitat (VAB/ht)

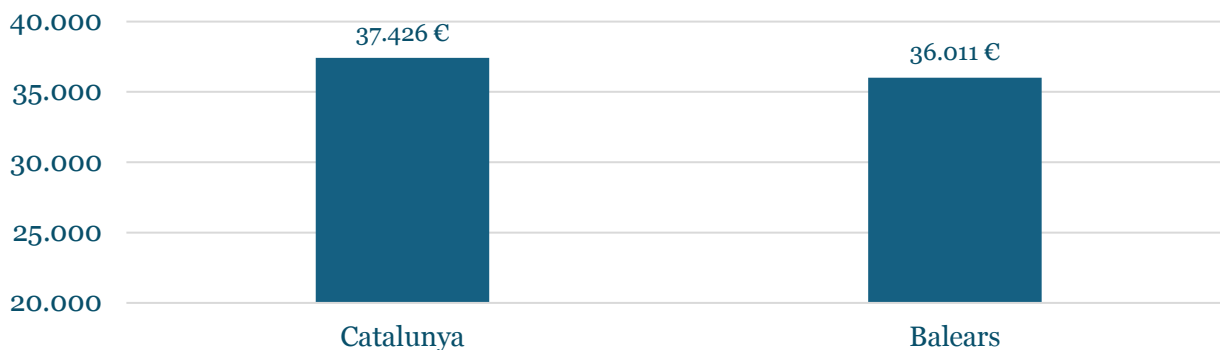
Font: INE 2023

¹⁸ En l'última publicació de l'INE -referida al 2024- la productivitat de la indústria catalana és més alta que la basca.

Adicionalment, el PIB per càpita català s'aproxima al d'una economia (les Balears) on el sector turístic es pot considerar com el sector productiu dominant.

Fig. 40 - PIB per càpita
Font: INE 2023

Observant aquestes xifres i analitzant-les de manera combinada,

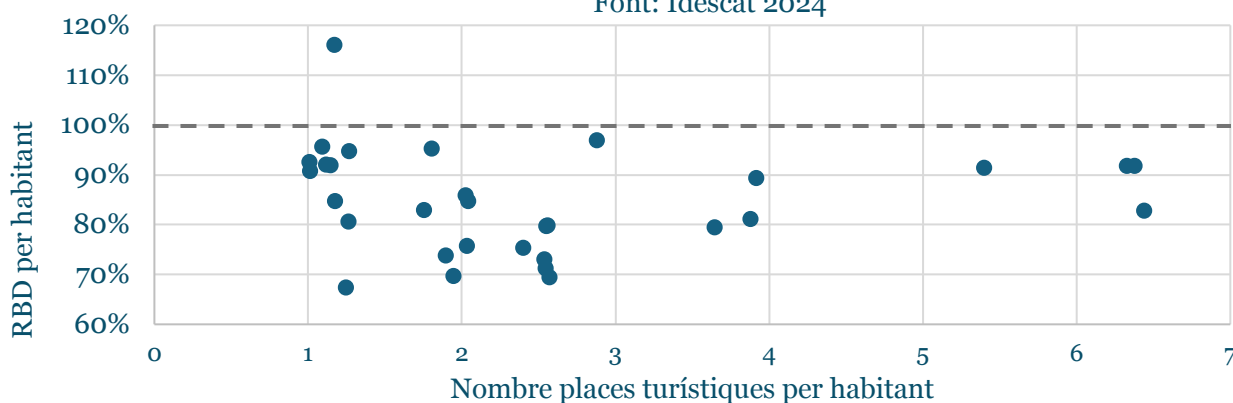
- la productivitat industrial catalana és similar a la basca;
- el PIB per càpita català és similar al de les Balears, malgrat que les Illes estan especialitzades en turisme.

D'aquí es dedueix que la productivitat del sector turístic català és extremament baixa i que fa baixar la productivitat global de l'economia.

Indicador 3. La renda bruta disponible dels municipis turístics

Si s'agafen tots els municipis catalans amb més d'una plaça turística per habitant¹⁹ i es busca quina relació guarda la seva renda bruta disponible amb el turisme, s'obté un gràfic com el següent:

Fig. 41 - Renda bruta disponible i places turístiques
Font: Idescat 2024

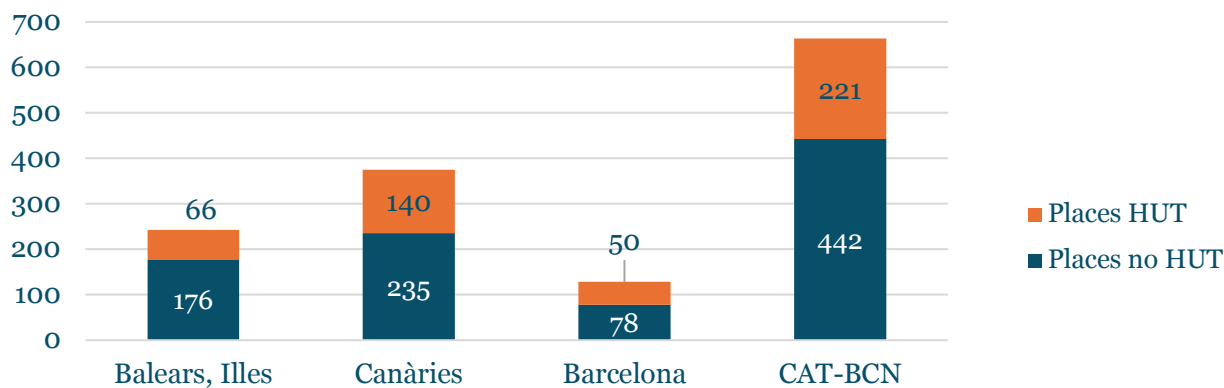
¹⁹ Alp, Ametlla de Mar, Ampolla, Begur, Cadaqués, Calonge i Sant Antoni, Camprodon, Castell d'Aro, Platja d'Aro i s'Agaró, Castelló d'Empúries, Creixell, el Port de la Selva, l'Escala, la Vall de Boí, Llançà, Lloret de Mar, Mont-ras, Mont-roig del Camp, Naut Aran, Pals, Roda de Berà, Roses, Salou, Sant Llorenç de Morunys, Sant Pere Pescador, Santa Cristina d'Aro, Santa Susanna, Sort, Torroella de Montgrí, Tossa de Mar, Vielha e Mijaran i Vinyols i els Arcs.

S'observa que tots els municipis seleccionats (excepte un, Mont-ras, al Baix Empordà) tenen una renda familiar bruta inferior a la mitjana de Catalunya.

Indicador 4. Un excés en l'oferta de places turístiques

Fig. 42 - Places hoteleres per cada 1000 turistes, mes d'agost 2024

Font INE i OTB

HUT: Habitatges d'ús turístic

De les xifres del gràfic anterior es pot deduir que el nivell d'oferta turística a Catalunya és excessiu.

4.6.2. Un cas d'estudi sobre les subvencions a l'economia del turisme: un hotel de tres estrelles a la costa catalana

Com a exemple del nivell de subvencions que rep el sector turístic, es detalla a continuació un cas força extrapolable a molts hotels catalans amb clientela estacional.

- Categoria: 3 estrelles.
- Capacitat: 50 habitacions (100 places).
- Activitat dividida en tres temporades:
 - alta (juliol i agost);
 - mitjana (maig, juny, setembre);
 - baixa (març, abril i octubre);
 - tancat (gener, febrer, novembre i desembre).
- Pernotacions: 16.013.

– Empleats i patró de contractació: com que l'empresari vol assegurar-se la disponibilitat de la plantilla, el seu patró de contractació és ampli:

- plantilla sencera (20 persones) durant 4 mesos;
- una mica més de mitja plantilla (15 persones) durant 2 mesos;
- una plantilla mínima (8 persones) durant 3 mesos.

De mitjana, doncs, un empleat de l'hotel treballa 6,7 mesos, gaudeix d'unes vacances pagades per l'hotel de 17 dies i es beneficia de 66 dies de prestació contributiva d'atur per ser treballador fix-discontinuu; la resta –83 dies–, rep un subsidi d'atur equivalent al 80% de l'IPREM.

S'assumeix que el salari mitjà per empleat és de 20.500 euros (de l'any 2024).

Totes les premisses, els detalls laborals, els costos de cada concepte, es poden trobar a l'annex 7-B.

Amb aquestes premisses es pot determinar la subvenció social al salari que cada empleat rebrà al llarg de la seva vida, i que equival a 206.639 euros, és a dir, 4.600 euros per any treballat. Com que l'hotel té 20 treballadors, la subvenció anual és:

Total ajudes rebudes anualment per l'hoteler = 5.438€ × 20 = 108.760€

Dit d'una altra manera, l'erari públic va subvencionar (2025) les vacances dels clients a raó de 6,8 euros per pernoctació, amb la circumstància que la major part d'aquests clients eren estrangers.

4.7. L'exemple de sector subvencionat. El sector carni: un escorxador porcí

Com a exemple del nivell de subvencions que rep la indústria càrnia, es detalla a continuació un cas força extrapolable a molts escorxadors catalans, la producció dels quals es consumeix en la seva major part fora de Catalunya.

- Escorxador de mida mitjana de porcs.
- Capacitat: 1,2 milions de porcs/any, equivalents a 100 milions de kilograms de carn en canal i unes vendes d'uns 235 M€/any.
- L'escorxador està dotat de totes les instal·lacions necessàries (recepció de bestiar, nau de sacrifici, sala d'especejament, cambres frigorífiques, magatzem i expedicions, depuradors, etc.).
- Immobilitzat d'uns 110 milions d'euros, amb una amortització anual d'uns 7 milions d'euros.
- Nombre d'empleats: 720, dels quals 600 són de les categories I (operaris bàsics de la línia de sacrifici) a IV (caps d'equip, tècnics mitjans) definides al conveni col·lectiu.
- Salari de les categories I i IV: de 19.281 i 21.134 euros bruts a l'any, respectivament.
- Els salaris mínims de conveni s'han de complementar amb plusos (fred, nocturnitat, productivitat, conveni, antiguitat i hores extres). Tot plegat fa que el salari brut mitjà de l'escorxador sigui de 26.500€ – una xifra que està en línia amb el sector.

- El cost del porc viu representa entre el 75% i el 80% del total de costos.
- L'energia, el transport, envasos, materials diversos, manteniment, assegurances i despeses diverses, representen uns 25M€/any.
- El marge oscil·la entre l'1% i el 3% de la facturació, cosa que equival a entre 2€ i 6€ per porc.
- L'escorxador no ven el producte al consumidor, i la distribució geogràfica de les vendes és l'habitual.

Totes les premisses, els detalls laborals, els costos de cada concepte, es poden trobar a l'annex 7.

Amb aquestes premisses es pot determinar la subvenció social al salari que cada empleat rebrà al llarg de la seva vida, i que equival a 46.633€, és a dir, 1.227€ per any treballat. Com que a l'escorxador hi treballen 720 persones:

Total ajudes rebudes anualment per l'escorxador = 1.227€ × 720 = 883.440€

En resum, el total d'ajuts econòmics que rep l'escorxador en forma de salari social a què tenen dret els seus treballadors –però que no estan suportats en forma d'impostos– equival a una subvenció (2025) de 9€ per tona de carn (0,9 cèntims d'euro per kg de carn). El 85% dels beneficiaris d'aquesta subvenció són consumidors de fora de Catalunya.

Alguns comentaris lligats al sector carni

La carn de porc es comporta, des del punt de vista del productor, com una *commodity*. És a dir, es marca el preu del kg de carn a nivell geogràfic determinat –en el cas de Catalunya, la llotja de Lleida–, i l'escorxador no té cap capacitat d'influència. O col·loca el seu producte a aquell preu o no té cap ingrés. Per altra banda, pràcticament no pot actuar sobre els costos del preu de compra dels porcs vius, que també cotitzen en una llotja, ni sobre l'energia, etc. L'única capacitat d'incidència se centra en la gestió del cost del personal.

La guerra per produir barat, doncs, ha portat el sector a protagonitzar uns quants escàndols en matèria d'explotació laboral en forma de cooperatives, que posaven a disposició dels escorxadors falsos autònoms. La justícia espanyola s'ha pronunciat repetidament sobre aquestes pràctiques.

La problemàtica no és local, ja que, fa una quinzena d'anys, un cas molt similar va ocasionar un conflicte diplomàtic entre França i Alemanya.

L'origen del conflicte va ser el fet que els escorxadors alemanys havien passat a subcontractar parts del procés productiu a cooperatives romaneses i búlgares aprofitant la recent incorporació d'aquests dos països a la UE, el gener de 2007. La competència dels escorxadors alemanys va provocar una crisi a la indústria càrnica francesa, molt centrada a Normandia, i el conflicte diplomàtic va ser de tanta envergadura que el govern de la cancellera Merkel va trencar una tradició centenària i va aprovar la imposició d'un salari mínim per al sector de la indústria càrnia com a pas previ abans no es va aprovar, per part del Parlament alemany, un salari mínim interprofessional aplicable a partir del gener de 2015.

Aquella introducció d'un salari mínim interprofessional va solucionar el conflicte diplomàtic, però no va aturar les crítiques al sector, que va continuar amb la contractació massiva d'empreses multiserveis de l'est d'Europa, les quals seguien aportant la major part dels treballadors dels escorxadors d'Alemanya –que seguien treballant amb una minoria de treballadors alemanys. Els treballadors alemanys tenien contracte fix i estaven subjectes al conveni col·lectiu sectorial, mentre que el salari mínim interprofessional quedava per als subcontractats a empreses de l'est d'Europa.

Les queixes internes i externes van donar lloc a l'aprovació d'un nou reglament que, des de gener de 2021, prohibeix als escorxadors de més de 50 treballadors la subcontractació de les tasques centrals del procés: el

sacrifici, l'especejament i el desossament. El govern alemany va considerar que això era «necessari per posar fi a la manca de transparència associada a la coexistència de diferents formes d'ocupació en un mateix lloc de treball i per establir línies clares de responsabilitat per les condicions laborals».

4.8. L'exemple de sector subvencionat. El sector serveis: els *riders* o repartidors a domicili

Un cas paradigmàtic de la subvenció implícita que impliquen els baixos salaris són els serveis de transport urbà prestats per empreses dites «tecnològiques» com Glovo, Just Eat o Uber Eats.

Fins a l'aprovació de la denominada «Llei *rider*» (RDL 9/2021, de modificació de l'Estatut dels Treballadors), aquests treballadors podien ser contractats com a autònoms. A partir d'aquella llei han de ser treballadors de les empreses de distribució. Tanmateix, no hi ha conveni col·lectiu específic per a aquestes feines, i el més aproximat és el conveni estatal de missatgeria i repartiment, que no s'ha actualitzat des del 2006. En conseqüència, el salari dels repartidors es regeix, a la pràctica, pel salari mínim interprofessional.

El que interessa aquí, però, és que un treballador del sector cobra uns 17.094€ l'any. Amb aquestes premisses, es pot determinar la subvenció social al salari que cada empleat rebrà al llarg de la seva vida laboral (38 anys), i que equival a 442.251€, és a dir, 11.638€ per any treballat. Si s'assumeixen dos serveis per hora, s'obtenen 3.300 serveis l'any, aproximadament.

Totes les premisses, els detalls laborals, els costos de cada concepte, es poden trobar a l'annex 7.

Total ajuda rebuda anualment per l'empresa = 3,5€ per lliurament

En resum, cada cop que un client demana un servei de repartiment (delivery), i encara que pagui pel servei uns pocs euros, s'està beneficiant d'una subvenció (2025) del conjunt de la societat de 3,5 euros.

Alguns comentaris lligats al sector

No hi ha xifres públiques disponibles posteriors al 2018, però aquell any el nombre de lliuraments efectuats per Glovo a Espanya va ser de 2,4 milions. Si aquesta xifra es mantingués, la subvenció salarial anual rebuda actualment seria d'uns 8,4 milions d'euros.

5. Projeccions de futur: la Catalunya del 2050

5.1. Es pot continuar com fins ara?

La trajectòria de l'economia catalana des de l'any 2000 es caracteritza per dos elements:

- Creixement de la població de l'1% anual acumulatiu, que és sis vegades més alt que la mitjana comunitària
- Creixement de la productivitat del treball igual al 0,7% anual, per sota de la mitjana europea i de la majoria de les CCAA espanyoles.

Això és tant com dir que el motor del creixement de l'economia catalana ha estat basat en el creixement de la quantitat d'hores treballades, i no en el creixement de la productivitat.

Si es projecta aquest model fins l'any 2050, el resultat immediat és el següent:

- L'economia catalana (el PIB) seguiria creixent a poc menys de l'1,5% anual; i el PIBpc, només una mica per sobre del 0,4%.
- La població catalana assoliria els 10,5 milions d'habitants l'any 2050, una mica per sobre de l'escenari que Idescat qualifica com a *alt*.

A la pregunta sobre si aquest model per als propers 25 anys és factible, és a dir, realitzable materialment, la resposta és sí, però a un cost molt elevat.

El manteniment de les dues característiques resultaria coherent, ja que es retroalimentarien. Per una banda, el procés de reducció del nivell d'esforç continuaria, atès el procés d'envelliment de la població. A més, el creixement de la immigració resulta possible perquè és, pràcticament, il·limitat i representa una font inesgotable de personal, i el turisme –que és un dels principals sectors que l'atrau– té unes perspectives de creixement també il·limitades a mitjà termini.

La veritat és que és possible encabir una població de 10 milions i proporcionar-li habitatge, aigua i energia. D'entrada, el territori pot suportar aquesta xifra, ja que la densitat de la població no superaria gaire l'actual densitat del País Basc (308 habitants/km²), i seria semblant a la de Baden Württemberg i inferior a la de la Llombardia.

Pel que fa a l'habitatge, caldria proporcionar entre 500.000 i 660.000 nous habitatges per encabir l'augment de la població, cosa que implicaria la necessitat de produir entre 25.000 i 33.000 nous habitatges cada any, a banda de les segones residències i les destinades a l'augment del turisme. Són xifres molt exigents, però no impossibles: en el període 2000-2024 s'han acabat 834.537 nous habitatges, el que equival a una mitjana de 33.381 habitatges per any. Pel que fa a la distribució territorial d'aquest creixement, si seguís el patró del primer quart de segle, poc més de la meitat es concentraria a la metròpoli barcelonina, on s'haurien de construir uns 300.000 habitatges. No sembla que hagi de ser un problema. El Pla director urbanístic metropolità (PDUM), en procés d'aprovació, preveu la construcció de 200.000 nous habitatges en el territori de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, que ve a ser una tercera part dels necessaris. Ara bé, l'AMB només engloba el 58% de la població de la metròpoli barcelonina real –no inclou, per exemple, Sabadell o Terrassa–, i, per tant, a priori no sembla impossible assolir la xifra requerida d'habitatges.

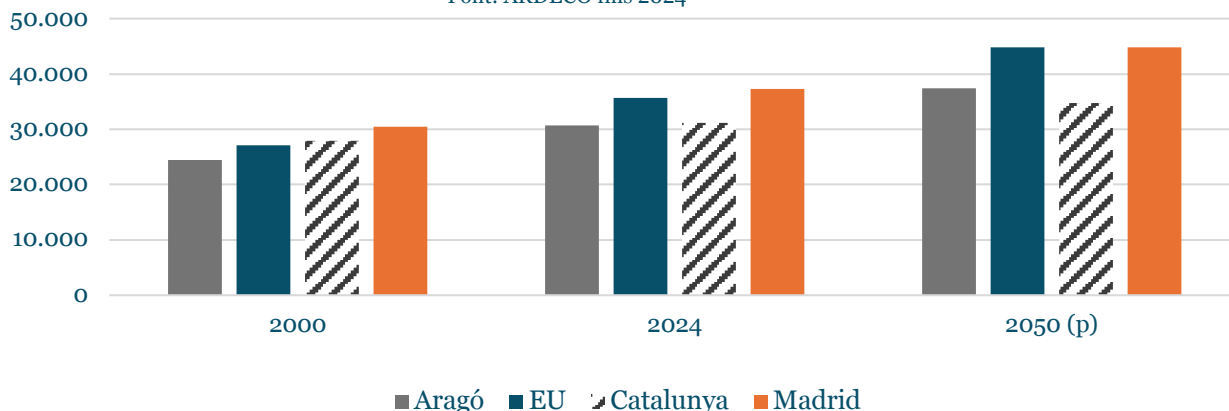
L'augment de la població generaria una demanda d'aigua importantíssima, però que també podria solucionar-se amb inversions assumibles. L'ACA estimava el 2008 que les conques interiors (que concentren més del 90% de la població) patien un dèficit estructural de 80 hm³/any. A aquesta xifra cal afegir-hi quatre conceptes. El primer, l'augment de la població en més de 600.000 persones des d'aleshores, que ha implicat una demanda, només per a usos urbans i industrials, de més de 60 hm³/any al ritme actual de 105 hm³/M habitants, molt difícilment millorable. En segon és l'impacte dels acords sobre el transvasament del Ter, que han generat un dèficit addicional de 50 hm³/any. El tercer, l'impacte del canvi climàtic, que s'estima que reduirà la disponibilitat d'aigua a la regió en 137 hm³/any. I, finalment, els dos milions d'habitants addicionals fins al 2050, que afegirien 210 hm³ a la demanda anual. En total, estem parlant d'un dèficit d'uns 467 hm³/any, equivalent al 45% de la demanda actual. Satisfer aquesta demanda addicional suposa un repte important, però no impossible. Es tractaria, per exemple, de crear noves dessalinitzadores capaces de generar 250 hm³/any (les actuals poden arribar a produir 80 hm³/any) i de regenerar uns 250 hm³/any addicionals a partir de les depuradores –que actualment tracten 620 hm³ d'aigua. El cost global de l'operació seria inferior als 3.000 milions d'euros.

Més dificultats plantejaria satisfer la demanda energètica addicional, particularment en el marc de la descarbonització. Cal recordar que el document elaborat per la Generalitat al respecte –el PROENCAT– projectava una població l'any 2050 de 8,62 milions. Caldria refer els càlculs d'aquell document. El problema no seria tant la superfície teòricament necessària per generar l'electricitat eòlica i fotovoltaica prevista, com les dificultats tècniques i polítiques que exigeix el procés que descriu. Tècnicament, perquè el document posa de relleu uns reptes quant a emmagatzematge i quant a interconnexions amb l'exterior. Però tots aquests obstacles tenen solució. Una solució que podria passar, per exemple, per no renunciar a la generació d'electricitat d'origen nuclear i per renunciar a la descarbonització.

5.2. Què significa l'actual model de creixement per al país

Al llarg dels primers anys del segle XXI, Catalunya ha perdut posicions dins d'Europa i dins d'Espanya. El gràfic de la figura 43 projecta fins l'any 2050 l'actual trajectòria del PIBpc de Catalunya, l'Aragó, Madrid i la mitjana europea. I el missatge és clar: Catalunya no sols s'allunyaria de la mitjana europea, sinó que, dins d'Espanya, s'allunyaria de les comunitats que ja li van per davant i seria avançada per unes altres. Definitivament, continuar com fins ara significa que Catalunya cauria en una decadència inqüestionable.

Fig. 43 - PIB per càpita (euros constants)
Aragó, Catalunya, Madrid, Europa
Font: ARDECO fins 2024

Si la idea que els catalans han tingut fins ara de la seva societat es fonamentava en la convicció d'assolir un cert grau d'excel·lència que consisteix, en bona mesura, en la capacitat per convergir amb Europa, les primeres dècades del segle XXI desmenteixen aquesta convicció. La realitat de l'entorn ha fet que la societat catalana incorpori un pessimisme que ja és perceptible avui en dia.

Tal com s'ha dit abans, els dos supòsits en què es basa la projecció per al 2050 –un fort creixement demogràfic i un escàs creixement de la productivitat– són coherents. L'anàlisi anterior reforça aquesta coherència. En primer lloc, perquè el ràpid creixement de la població exigeix concentrar la inversió en l'habitatge i en la provisió de serveis bàsics, de manera que esdevé impossible dedicar recursos a augmentar la capacitat productiva a un ritme que permeti escurçar distàncies amb les economies més dinàmiques. En segon lloc, perquè la immigració massiva no pot ser altra que la menys qualificada. Els immigrants més ben formats tenen moltes opcions on anar.

La dinàmica actual és insostenible des del punt de vista social, i no és aliena a la crisi que experimenten les societats europees que han rebut un gruix important d'immigració poc qualificada. Ara bé, si França, els Països Baixos o Suècia, per exemple, han vist augmentar la seva població des de l'any 2000 en el 12%, el 13% i el 19% respectivament (el 5,3% en el conjunt de la Unió Europea), la de Catalunya ho ha fet en un 30%. Estem parlant, doncs, d'un procés molt més intens.

En definitiva, i inevitablement, la immigració poc qualificada posa en tensió els serveis públics i l'estat del benestar en general, perquè la baixa productivitat no permet sostenir el sistema.

L'actual model econòmic posa en perill la pròpia existència de Catalunya com a país i els trets fonamentals que l'han caracteritzat secularment. La llengua n'és, probablement, l'exponent més clar. L'autoexigència, com a tarannà col·lectiu, també. Els nivells de creixement de la població projectats per les administracions, afegits al context econòmic actual –manca crònica de recursos que faran inviable la millora d'uns serveis de nivell europeu–, impossibilitaran cap mena d'acció que faci de Catalunya un país que, mantenint les arrels pròpies, vulgui ser cohesionat, pròsper i democràtic. Valors, aquests, dels quals s'ha volgut dotar com a nació.

6. Conclusions i recomanacions

6.1. Algunes consideracions generals

El present informe intenta posar de relleu els motius del declivi que l'economia catalana ve patint les darreres dècades. Algunes vicissituds –la Gran Recessió del 2008– i algunes altres raons de fons són, potser, comunes a altres territoris europeus. L'informe Draghi, per exemple, apunta també cap aquest deteriorament a escala europea, i assenyala l'objectiu bàsic que ha de perseguir la Unió Europea: incrementar la productivitat i assegurar que aquesta millora arribi al benestar dels ciutadans.

Però, si bé el creixement de la productivitat europea pateix des de fa temps un alentiment comparat amb els EUA i l'informe Draghi n'identifica algunes possible causes (manca d'un veritable mercat únic del sistema financer i de capitals, també del sector energètic, digital, etc.), la trajectòria econòmica de Catalunya és encara més empobridora i insostenible. També semblen específics els orígens d'aquest greu problema. Uns són fruit de les polítiques aplicades; uns altres, de les inaccions. Aquest fet –l'especificitat de la davallada catalana, la pèrdua de to general del país– queda corroborat per les anàlisis comparatives que –tant a escala europea com espanyola– es mostren en aquest document. Altres territoris han evolucionat de manera diferent, perquè també han estat diferents les decisions en política econòmica global que han aplicat –i que inclouen decisions en dominis diversos, entre els quals la política econòmica, sens dubte, però també la demografia, el territori i, molt principalment, el fet d'haver comptat amb una estratègia global com a país.

L'alentiment de la productivitat catalana i, per tant, del PIB per càpita i del benestar general, és fonamentalment fruit del creixement descontrolat de determinats sectors econòmics. El comportament del que ha estat secularment el tret diferenciador de l'economia catalana, la indústria, no ha diferit gaire del d'altres territoris europeus al llarg dels darrers vint-i-cinc anys. Sí que ha estat molt diferent, però, l'evolució de determinats sectors de molt baixa productivitat que, en créixer de manera desmesurada en volum d'ocupació, han minoritzat la resta de sectors de productivitat més alta —sobretot manufacturadors.

Aquesta constatació obliga a preguntar-se si el creixement de Catalunya dels darrers anys té algun sentit positiu i si ha ajudat a millorar el benestar dels catalans. No sembla que hagi estat el cas, i els indicadors que aquest informe presenta ho posen en relleu. El fet és greu, sobretot perquè Catalunya ha tingut una trajectòria amb uns efectes que no han estat neutres. L'evolució de l'economia no només no ha aportat millores substantives en el nivell de vida dels catalans, sinó que, i això és encara més greu, molts segments de la població catalana han vist com minvava el nivell de vida que tenien a principis del mil·lenni. És més, aquells sectors econòmics que han crescut no només no han aportat més benestar, sinó que han sostret recursos del sistema, i això ens ha empobrit com a societat. És el cas dels sectors que l'informe anomena altament subvencionats. Una part massa gran dels recursos dels catalans no s'ha orientat a incrementar el benestar de la societat; s'ha orientat, i s'orienten encara, a afavorir sectors que tenen baixa productivitat, que subsisteixen i creixen gràcies a l'atracció de mà d'obra poc qualificada, i que, per tant, tiben a la baixa la mitjana tant de la renda per càpita com de la recaptació pública per càpita i, finalment, tensen els serveis públics.

Aquestes reflexions han de portar a considerar i a quantificar el mal causat als pilars bàsics que sustenten l'estat del benestar i, en conseqüència, a aplicar-hi amb determinació accions correctores: aquelles que han d'allunyar Catalunya de la tendència actual i encaminar-la, com a mínim, a convergir amb la dels altres països del seu entorn –tendència que havia demostrat seguir fins a principis del mil·lenni. Els perjudicis causats han estat considerables; i el retrocés, remarcable.

La pèrdua de potència econòmica es tradueix també en la percepció ja generalitzada del deteriorament dels serveis públics bàsics, fet que hauria d'alertar sobre la urgència i la severitat de les mesures que cal

aplicar. I és que aquest sistema de serveis, que Catalunya va construir en integrar-se a l'economia europea i que tothom dona avui per descomptats, està en risc seriós. No és sostenible si se segueix la tendència actual.

L'abast d'aquest informe és el sistema productiu català i, en conseqüència, les mesures que s'hi detallen se centren en aquest àmbit de l'economia. No s'hi inclou, doncs, una anàlisi detallada per recuperar els serveis públics i el conjunt de les polítiques socials, més enllà d'emfatitzar que la seva supervivència depèn de si la nostra economia aconsegueix o no atrapar el futur assolint nivells de renda per càpita molt més alts que els actuals.

Molt probablement, les mesures econòmiques que es proposen no podran reparar tot els danys que s'han generat ja sobre el sistema productiu. Però sí que haurien de ser aplicades amb la màxima urgència i de forma radical a partir dels recursos propis de l'autogovern. La qüestió és, ara, aturar la trajectòria actual i revertir-la. Aquestes accions poden resultar doloroses i potser comportaran desfer, aturar, i obligar a reconvertir determinats elements productius de l'economia catalana que són a l'origen del deteriorament actual.

6.2. Mesures a aplicar com a resultat del present informe

La informació i les conclusions que es desprenen del present informe porten a fer unes recomanacions específiques que s'han dividit en dos grups: les accions correctives necessàries per aturar la tendència actual i les recomanades per estimular l'economia cap a una trajectòria ascendent, per atrapar en la mesura del possible un futur que en els darrers temps no para d'allunyar-se'ns.

Convé assenyalar que bona part de les accions suggerides a continuació estan en mans dels poders catalans: de la Generalitat de Catalunya i de les administracions locals. La intenció és centrar-se en accions que poden ser dutes a terme amb els mitjans propis i en un temps relativament curt, a més de les que, lògicament, puguin ser negociades a escala espanyola amb caràcter d'urgència.

6.2.1. Accions correctives

Les mesures recomanades tenen per objectiu principal aturar l'increment d'ocupació dels sectors subvencionats, tenint en compte que sostreuen una quantitat de recursos –públics i privats– que impedeixen la inversió en sectors més productius. L'objectiu és que l'economia catalana mesuri la quantitat de mà d'obra necessària per nodrir els sectors productius que milloren el benestar general, en lloc de contractar, en excés i indiscriminadament, treballadors que s'ocupen per alimentar el creixement de sectors subvencionats:

1. Calcular i publicar periòdicament el balanç fiscal dels diferents sectors de l'economia catalana. Això permetrà (i) identificar quins sectors suposen una càrrega i un benefici més gran des d'un punt de vista fiscal, (ii) veure com aquests desequilibris evolucionen al llarg del temps, i (iii) determinar fins a quin punt els sectors deficitaris perden pes a l'economia respecte als que aporten recursos fiscals nets, com seria desitjable.

Això recorda que, des del punt de vista fiscal, no només compta el nombre de llocs de treball, sinó també el nivell salarial i el valor afegit que aporten.

2. Eliminar el tractament fiscal i regulador favorable a aquells sectors, quan n'hi hagi, amb mesures del tipus següent:

- Revisió de la figura del fix-discontínu en activitats turístiques estacionals i assimilables.
- Normalització de l'IVA a l'hostaleria.
- Augment de l'impost d'estàncies en establiments turístics (IET), excepte en zones rurals –en funció del reequilibrament territorial.
- Introducció de taxes específiques per compensar les externalitats negatives (p. e. explotacions ramaderes, transport, hostaleria, etc.).

3. Apujar progressivament el salari mínim interprofessional a raó d'un percentatge anual significatiu per sobre de la inflació, tenint en compte que, per bé que entre 2018 i 2025 ha crescut al 4,1% anual (o sigui, el 32% en total, resultat d'un increment del valor del 61%, contra un IPC del 22%), no s'ha aconseguit reduir l'excessiu creixement de la creació de llocs de treball poc qualificats i poc remunerats. Altrament, sembla aconsellable permetre establir SMI territorials per contemplar els diferents nivells de cost de la vida.

4. El model econòmic recuperat a què aspira el país –que s'ha de manifestar en forma d'increment del PIB per càpita tant de catalans com de nouvinguts– ha de comportar gestionar la immigració, més enllà de les quotes de solidaritat internacional, per tal d'afavorir les entrades de personal qualificat d'acord amb les exigències que el model econòmic estableixi. I fer-ho sabent aprofitar millor el talent dels recursos locals formats i d'aturats de llarga durada. Indirectament, aquesta tasca incidiria molt positivament sobre el mercat d'habitatge i sobre la llengua i la cultura del país, que avui presenten greus deficiències.

5. Fer obligatori el coneixement del català com a requeriment per ocupar llocs de treball d'atenció al públic i serveis de cura personal. En la major part dels països de la UE el coneixement de l'idioma oficial és necessari per obtenir el permís de residència definitiu.

6. Reduir la capacitat turística amb mesures del tipus:

- eliminació de llicències d'habitatges d'ús turístic (HUTS), excepte en zones rurals. Aquest tipus d'acció reduiria, addicionalment, la pressió sobre el mercat de l'habitatge;²⁰
- adquisició d'edificis hotelers i blocs d'apartaments al litoral per reconvertir-los en espais públics i en oferta d'habitatges permanents;
- afavorir la conversió de places que, incorporant capital i tecnologia, siguin respectuoses amb els objectius esmentats d'augment del valor afegit dels seus productes.

7. Revisar les polítiques d'ocupació per arrencar-les amb les que són comuns a Europa, com ara:

- trànsit de les polítiques passives actuals cap a les polítiques actives per tal de millorar l'ocupabilitat dels aturats i reduir l'absentisme incentivat pel treball estacional;
- control del frau en les prestacions d'atur i d'altres relacionades amb el treball;
- control dels abusos en les baixes laborals;
- millorar les inspeccions de treball per tal d'assegurar el compliment de la reglamentació i el que exigeixen els convenis col·lectius.

²⁰ El present informe no entra a considerar la forma en que s'ha de dur a terme aquest procés.

6.2.2. Accions d'estímul

1. Multiplicar, en un termini prefixat, amb ingressos afectats, el pressupost dedicat a la Innovació fins a assolir la mitjana dels 10 països europeus que més recursos hi destinen en relació amb el seu PIB.
2. Crear un fons d'inversió públic per convertir en posicions avui minoritàries en empreses catalanes amb capital industrial i tecnològic privades per tal de:
 - finançar projectes de creixement inorgànic;
 - assegurar l'arrelament a Catalunya en cas de discontinuïtats en la propietat;
 - millorar la presència dels interessos de país en l'accionariat de les infraestructures bàsiques (ferrocarrils i aeroports);
 - afavorir el salt tecnològic.
3. Especialitzar la política de captació d'inversió estrangera directa orientant-la a:
 - la creació d'unitats amb llocs de treball qualificats;
 - l'equilibri territorial.
4. Continuar impulsant l'FP fins que assoleixi un pes sobre l'ocupació semblant a la mitjana de la UE. I, més específicament, entre els ocupats més joves (d'entre 25 i 39 anys), aconseguir una proporció del 30%.
5. Premiar via subvencions de la Generalitat i de les diputacions aquells municipis que promoguin la instal·lació d'empreses de sectors no subvencionats i eliminar-les per a aquells altres que actuïn en sentit contrari.

6.2.3. Mesures fiscals

Es tracta d'accions que, combinades amb les esmentades accions correctives, modifiquin la trajectòria i facin del mercat laboral català un mercat favorable a salaris més elevats i atractiu per als alts i mitjans directius. La raó no és sinó la conveniència de consolidar activitats d'elevada productivitat i d'atraure al territori nous centres de decisió empresarials del màxim nivell possible. Totes dues coses han de servir per augmentar les bases fiscals i possibilitar així el finançament d'un bon estat del benestar.

A tal efecte, es proposen una sèrie de mesures que s'haurien de contemplar des d'una perspectiva global, ja que la intenció hauria de ser la de compensar la reducció de determinats ingressos fiscals amb l'increment d'altres figures que caldria revisar. Entre les mesures d'interès es proposa:

A la tributació general

1. Revisió completa del sistema fiscal, que en l'actualitat incideix negativament en el model productiu català, ja que fins ara s'ha tendit a combatre l'infrafinançament de Catalunya per la via de l'augment de la pressió fiscal, amb recàrrecs i amb el manteniment d'una estructura tributària que és poc amiga d'incentivar i atreure el talent i que s'ha demostrat incapaç de fer front al dumping fiscal que provoquen altres territoris, tant espanyols com europeus.
2. Indexar l'IRPF a la inflació, ajustar a l'alça el tipus efectiu de les rendes del capital respecte de les del treball, i anar eliminant tractaments fiscals injustificats per les noves necessitats de l'economia.
3. Revisió del règim d'autònoms, que penalitza aquesta figura perquè la tributació s'aplica sobre els ingressos personals (IRPF), discriminant-lo del sistema impositiu societari, que grava sobre els beneficis.

4. Elevar el mínim exempt de l'Impost de Patrimoni a 10 milions d'euros, sempre que aquesta modificació s'implementi simultàniament per a l'impost sobre les grans fortunes –que és de competència estatal. Mentre aquesta acció coordinada no tingui lloc, elevar el mínim exempt de l'impost de patrimoni a 3 milions.

Tot i mantenir la progressivitat de l'impost, en general s'hauria de tendir a una reducció gradual de tipus envers un marginal màxim del 2%. Aquesta acció hauria d'anar compassada amb altres accions esmentades més avall amb l'objectiu d'evitar una pèrdua de recaptació conjuntural de la Generalitat.

5. Potenciar elements addicionals als fiscals que facin més atractiva la reincorporació al mercat català de treballadors actualment a l'estranger (tràmits burocràtics, habitatge, assegurances socials).

6. Establir un recàrrec a l'IBI sobre els habitatges no dedicats a primera residència.

7. En el cas que s'estableixin altres recàrrecs, que la seva recaptació s'afecti a alguns objectius específics de política econòmica o socials i que la seva aplicació tingui caràcter no permanent.

8. Implementar taxes i copagaments com a forma de millora dels ingressos públics, fent-los extensius a autopistes, serveis universitaris o sanitaris i socials, tal com passa a la major part dels països de la Unió Europea.

Fiscalitat empresarial

1. Millorar el tractament fiscal per als beneficis empresarials que es reinverteixen en l'empresa, ja que el sistema actual estimula l'endeutament.

2. Amb l'objectiu d'evitar les distorsions que provoca determinada fiscalitat sobre l'eficient assignació de recursos, caldria efectuar una revisió fiscal de la tributació que afecta l'empresa familiar, tenint en compte els aspectes següents:

- En general, distingir entre els conceptes d'empresa familiar més propis de la petita o mitjana empresa dels de la resta d'empreses. Confusió normativa que actualment existeix amb avantatges aprofitats de manera forçada per a moltes d'aquelles altres empreses.
- Millora del sistema fiscal patrimonial, que actualment distingeix molt malament entre el patrimoni productiu de l'empresa i la tresoreria i altres patrimonis arramassats i deslligats de l'objecte empresarial. Això requereix una inspecció adient per part de la Generalitat que actualment no és possible, amb la informació que ofereix l'Agència Estatal d'Administració Tributària. Aquesta visió global permetria compassar millor l'impost de patrimoni amb el de renda pel que fa als límits conjunts per tal d'evitar l'efecte confiscatori.
- Necessària imposició complementària sobre la renda personal en el moment de la recepció de dividendes sorgits dels guanys provinents de patrimonis familiars bonificats.

3. Una administració tributària amb normes clares i que deixi a les inspeccions el mínim marge per a les interpretacions, sobretot tenint en compte que l'execució de les decisions de la inspecció és d'aplicació immediata.

6.3 Altres consideracions

El present informe ha posat l'accent en aquells factors transcendents que afecten la productivitat del treball: salaris, esforç, formació... Tanmateix, hi ha altres factors que afecten la productivitat general i que marquen, també, la diferència entre les economies avançades i les que no ho són. No s'enumeren aquí, ja que la llista seria sempre no exhaustiva i l'omissió, inevitable. Tanmateix, el traspàs de la gestió de les

infraestructures a la Generalitat de Catalunya i el millor funcionament de les institucions conformen aquests factors d'entorn de manera molt destacada.

Annexos

Annex 1 – Àlgebra bàsica de productivitat i salaris

Annex 2 – Comparativa regional per sectors NACE. Productivitat (euros) per hora treballada

Annex 3 – Anàlisis *shift-share*

Annex 4 – El pes del *dividend demogràfic*

Annex 5 – Catalunya no perd indústria

Annex 6 – Taules d'ocupació, productivitat i salaris dels sectors industrial i serveis de Catalunya

Annex 7 –

- A. Estimació salari límit altament subvencionat: 27.500€.
- B. Estimació salari altament subvencionat a 23.000€. Exemple hotelier.
- C. Estimació salari altament subvencionat a 26.500€. Exemple escorxador.
- D. Estimació salari altament subvencionat a 17.094€ (SMI). Exemple *riders*.

Annex 8 – Algunes consideracions relatives al salari subvencionat

Annex 1 - Àlgebra bàsica de productivitat i salaris

Es consideren dos sectors: indústria i serveis. L'eficiència pot augmentar en el primer, però no en el segon. Per l'efecte Baumol, els salaris són iguals a tots dos sectors.

- W : salari nominal
- P_I : preu indústria. Si la productivitat és A_I tenim $W/P_I = A_I$
- P_S : preu serveis. Suposant productivitat (constant) igual a 1 tenim $P_S = W = P_I A_I$
- $P = P_I^\alpha P_S^{1-\alpha}$: índex de preus, que normalitzem a 1. El paràmetre α mesura el pes de la indústria
- Salari real:

$$\frac{W}{P} = \left(\frac{W}{P_I}\right)^\alpha \left(\frac{W}{P_S}\right)^{1-\alpha} = A_I^\alpha$$

Per tant, el salari real augmenta amb la productivitat de la indústria i amb el pes d'aquesta en l'economia. Si l'eficiència de la indústria suïssa és superior a la mexicana, els empleats de McDonald's suïssos tindran millor salari que els mexicans.

Com explicar diferències salarials observades en termes de BigMacs –sense suposar diferències en marges empresarials?

Suposem que produir un BigMac requereix uns inputs industrials (carn, energia,...) que representen una fracció γ del cost marginal.

$$P_{BM} = W^{1-\gamma} P_I^\gamma$$

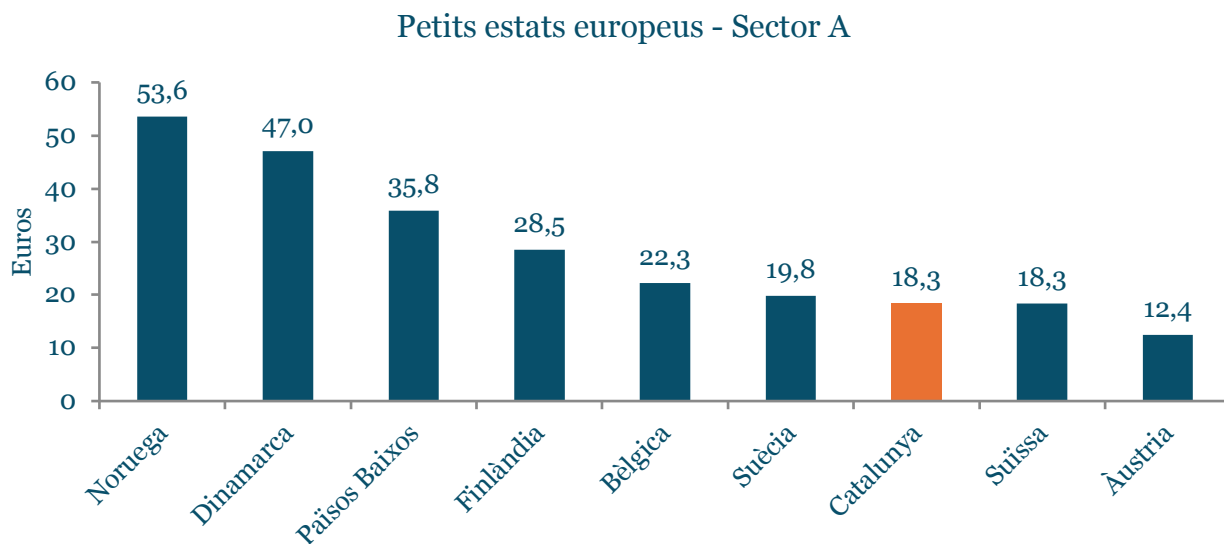
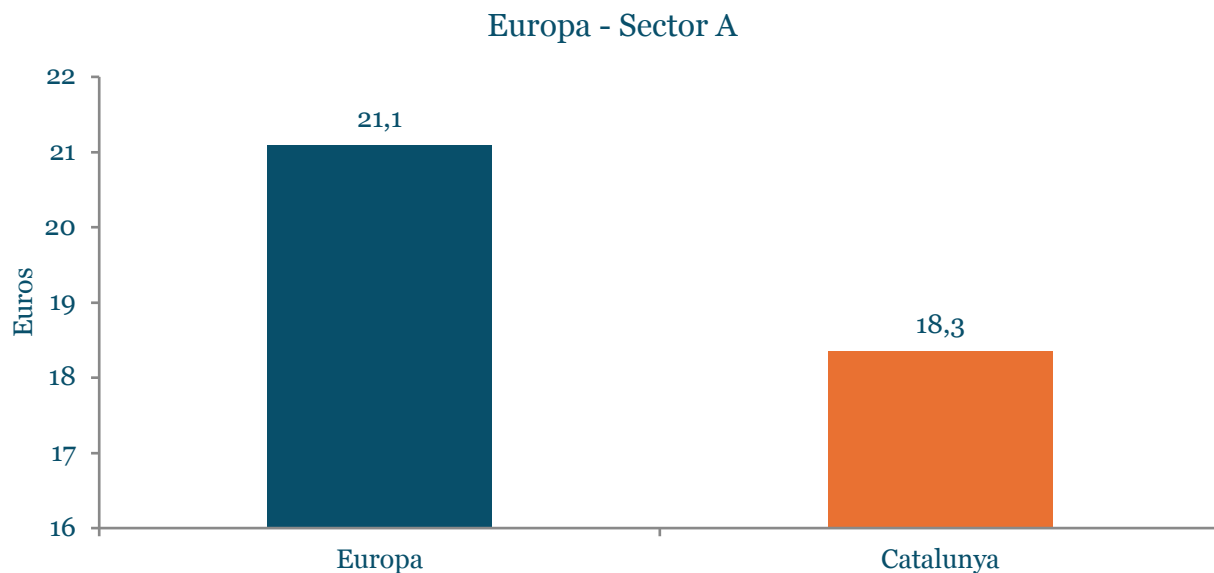
Salari en BigMacs:

$$\frac{W}{P_{BM}} = \left(\frac{W}{P_I}\right)^\gamma = A_I^\gamma$$

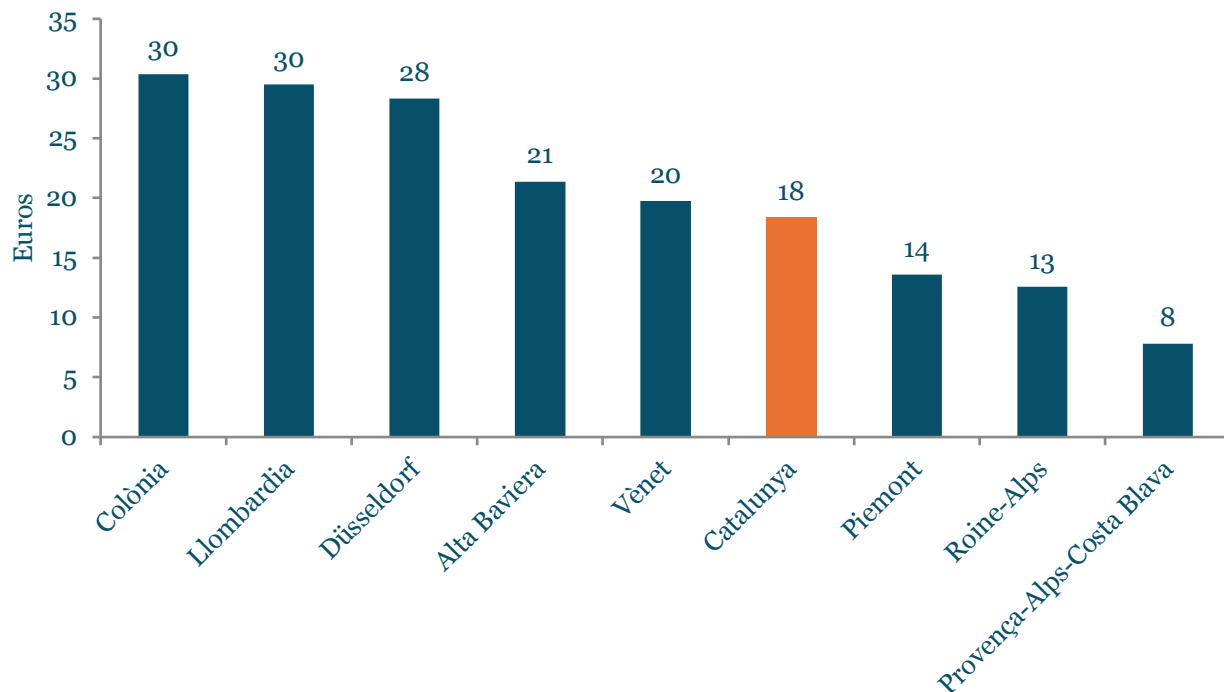
En conseqüència, el salari d'un *burger flipper* a Suïssa, mesurat en BigMacs, serà més alt que el del mexicà si la productivitat industrial allà és més alta.

Annex 2 - Comparativa regional per sectors NACE. Productivitat (euros) per hora treballada

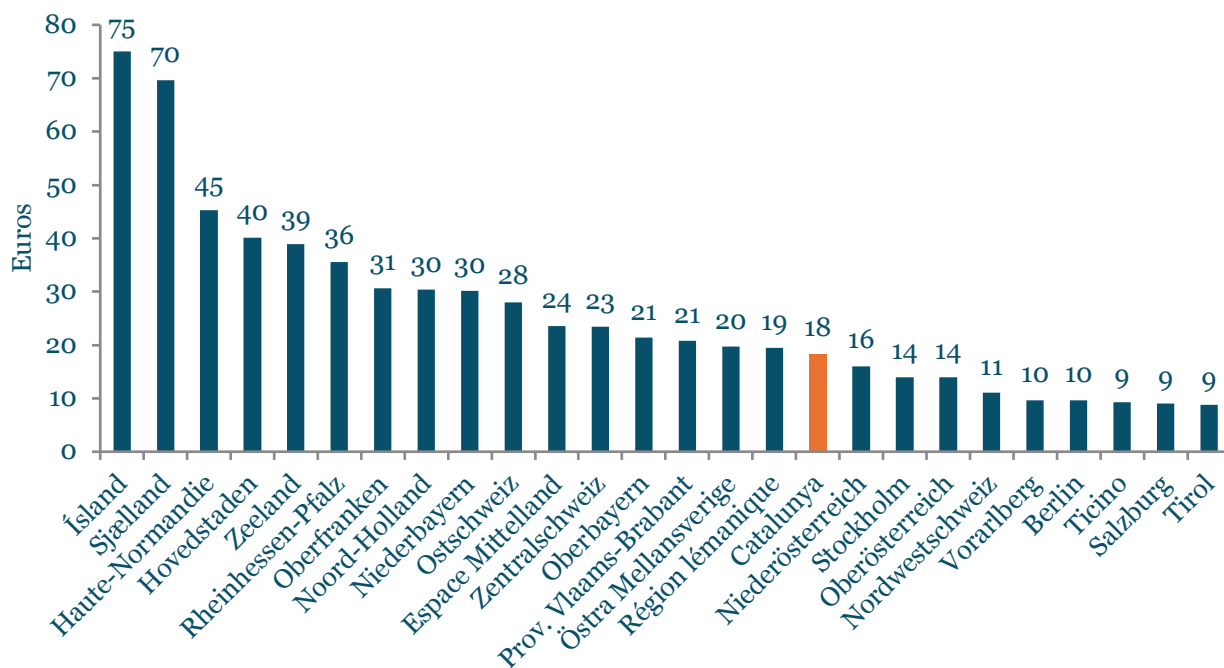
Sector A : Agricultura, silvicultura i pesca

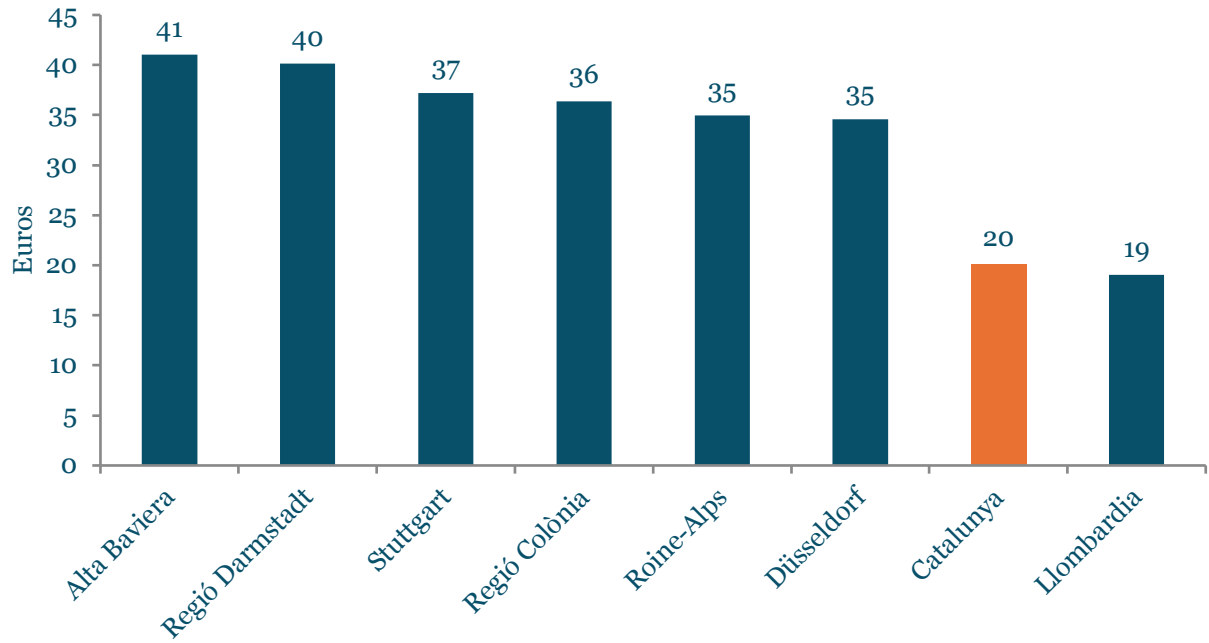
Regions de dimensió i desenvolupament similars - Sector A

Les 25 regions més dinàmiques - Sector A

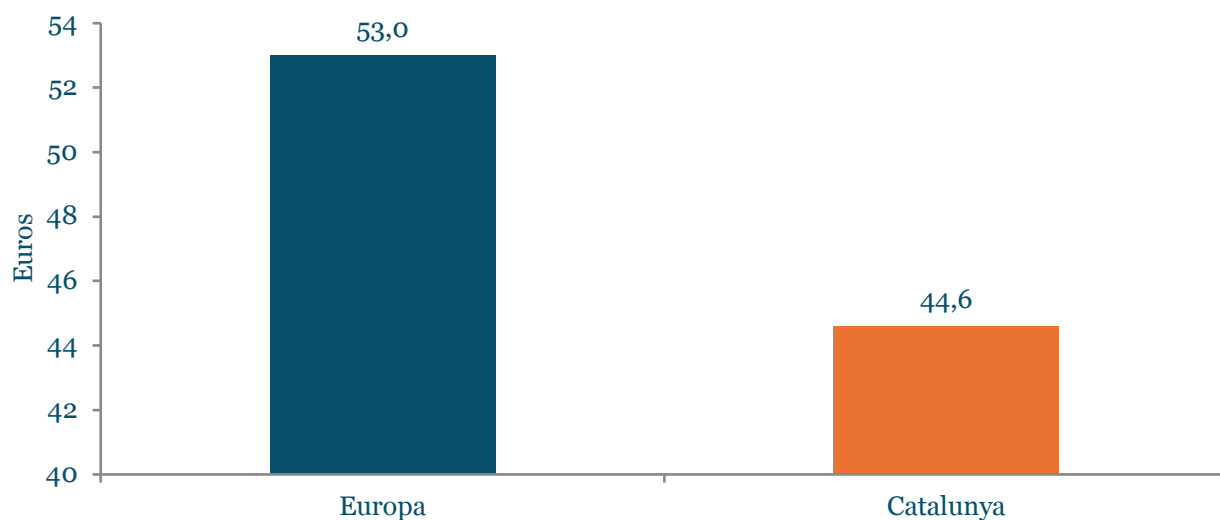

Regions industrials - Sector A

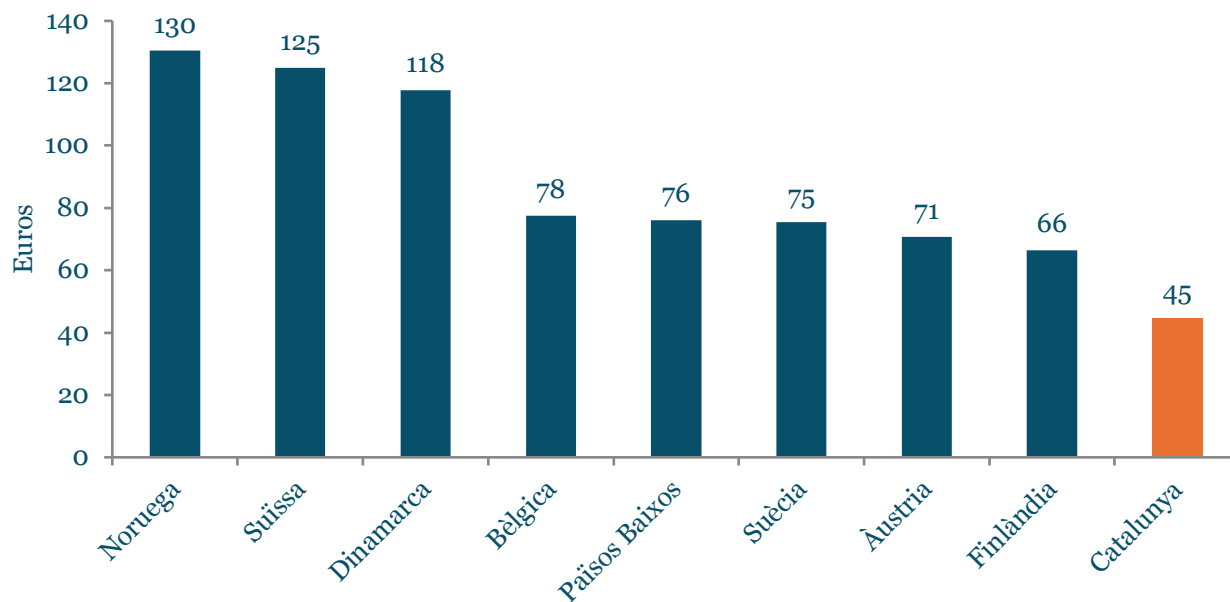

Sectors B-E : Minería i pedrera; Manufactura; Subministrament d'electricitat, gas, vapor i aire condicionat; Subministrament d'aigua; Gestió de clavegueram, gestió de residus i activitats de reciclatge

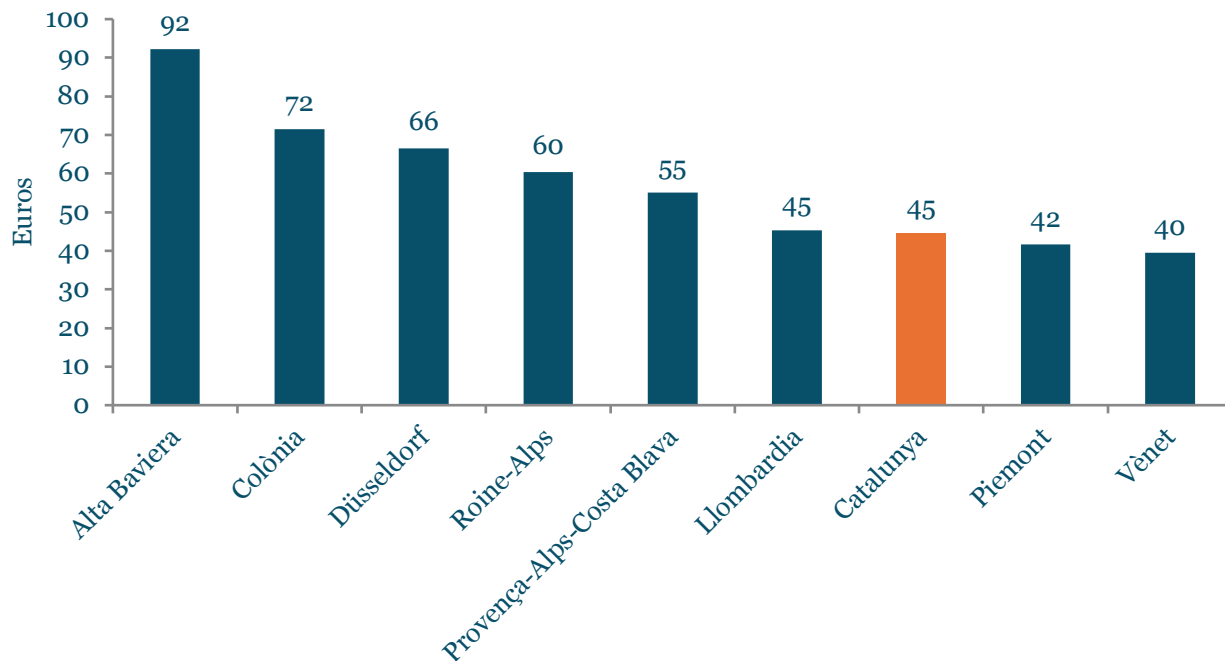
Europa - Sectors B-E

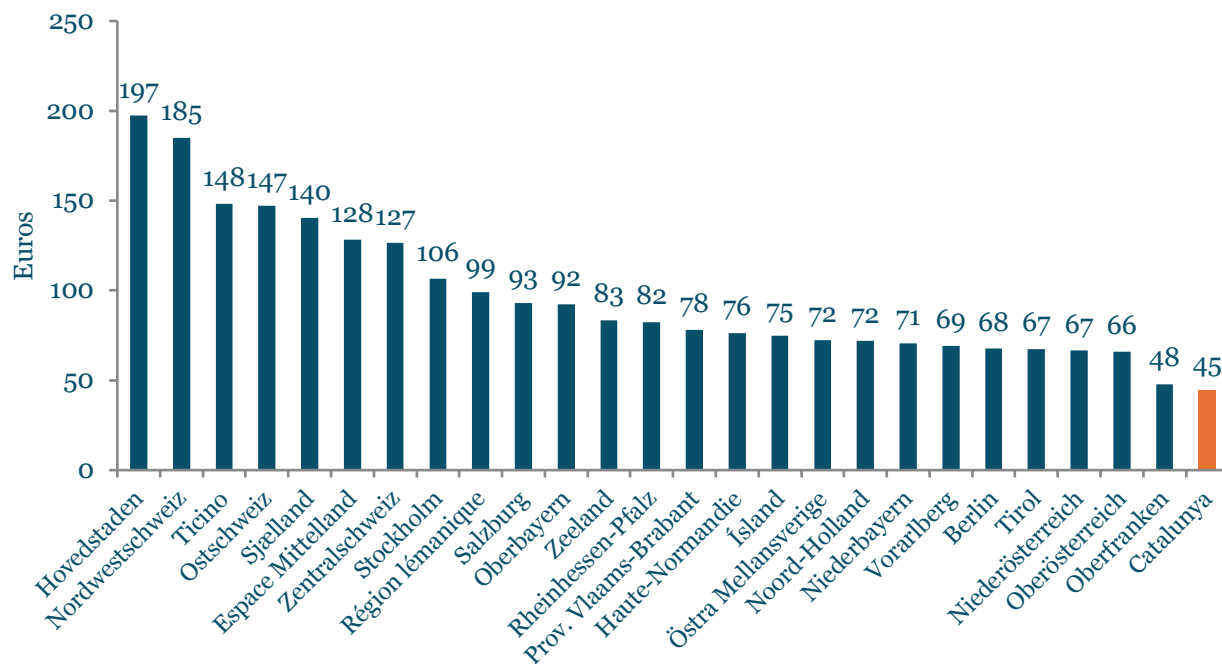
Petits estats europeus - Sectors B-E

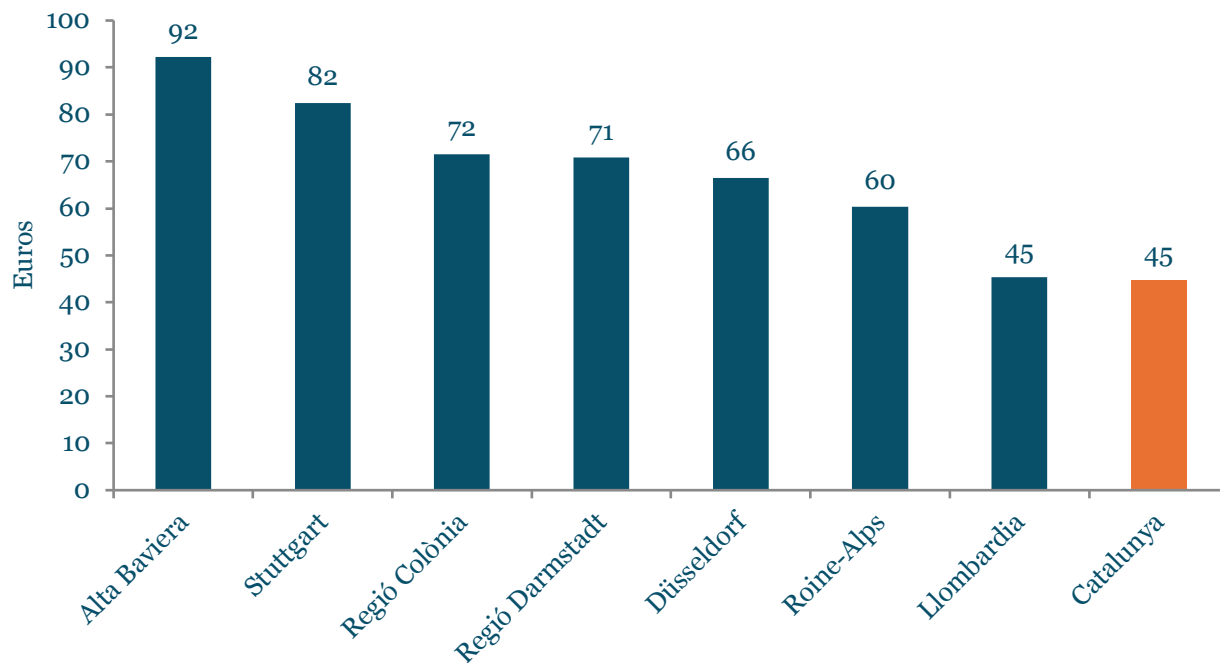
Regions de dimensió i desenvolupament similars - Sectors B-E

Les 25 regions més dinàmiques - Sectors B-E

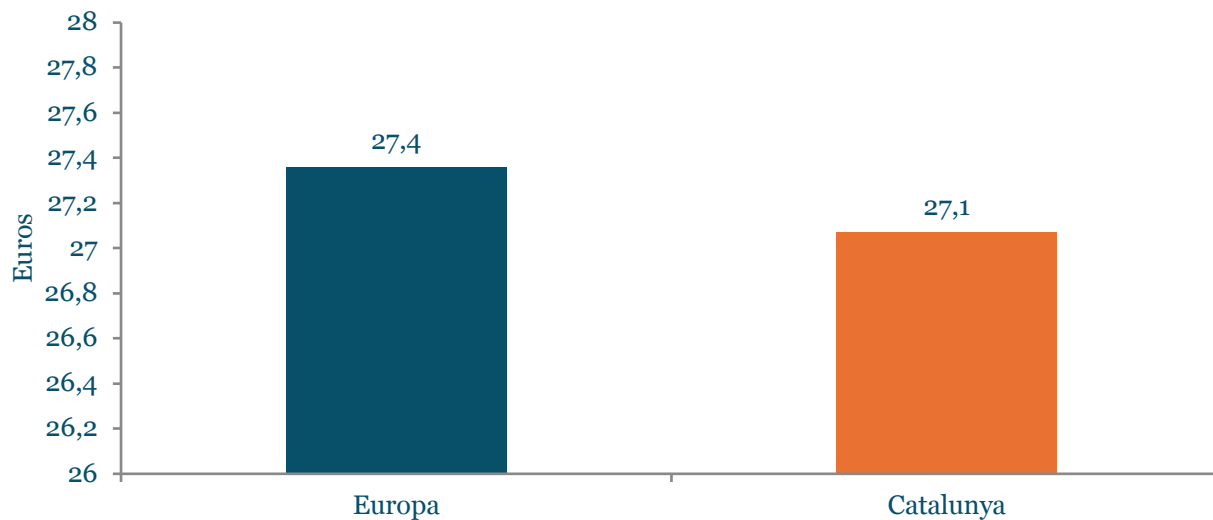

Regions industrials - Sectors B-E

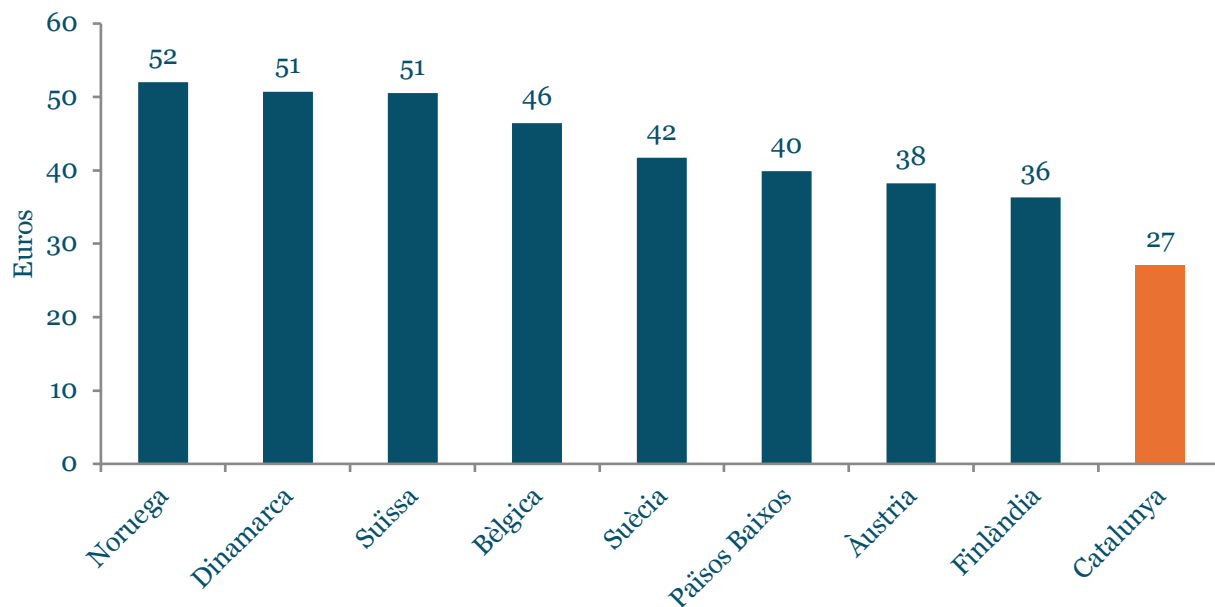

Sector F: Construcció

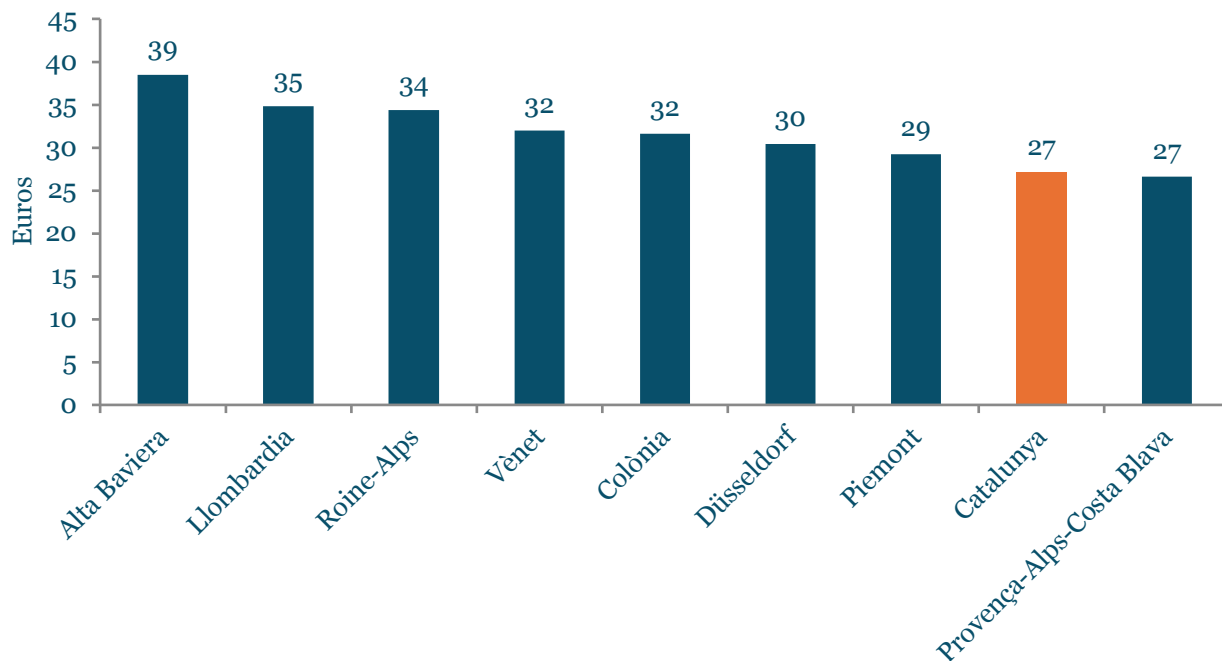
Europa - Sector F

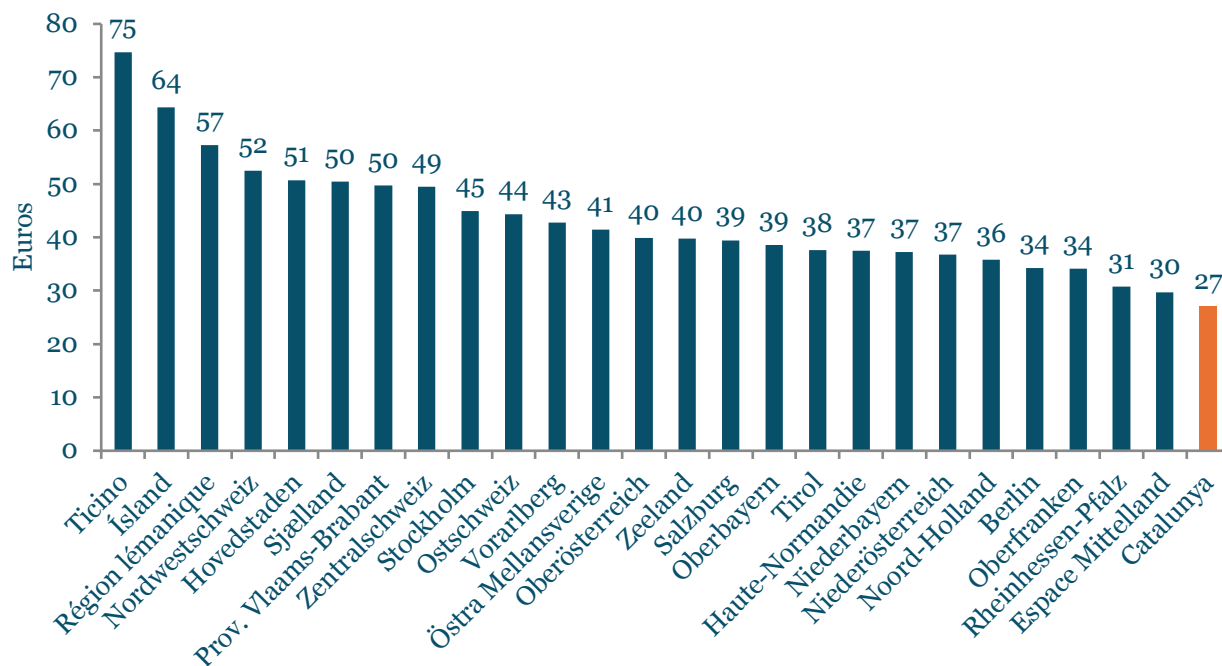
Petits estats europeus - Sector F

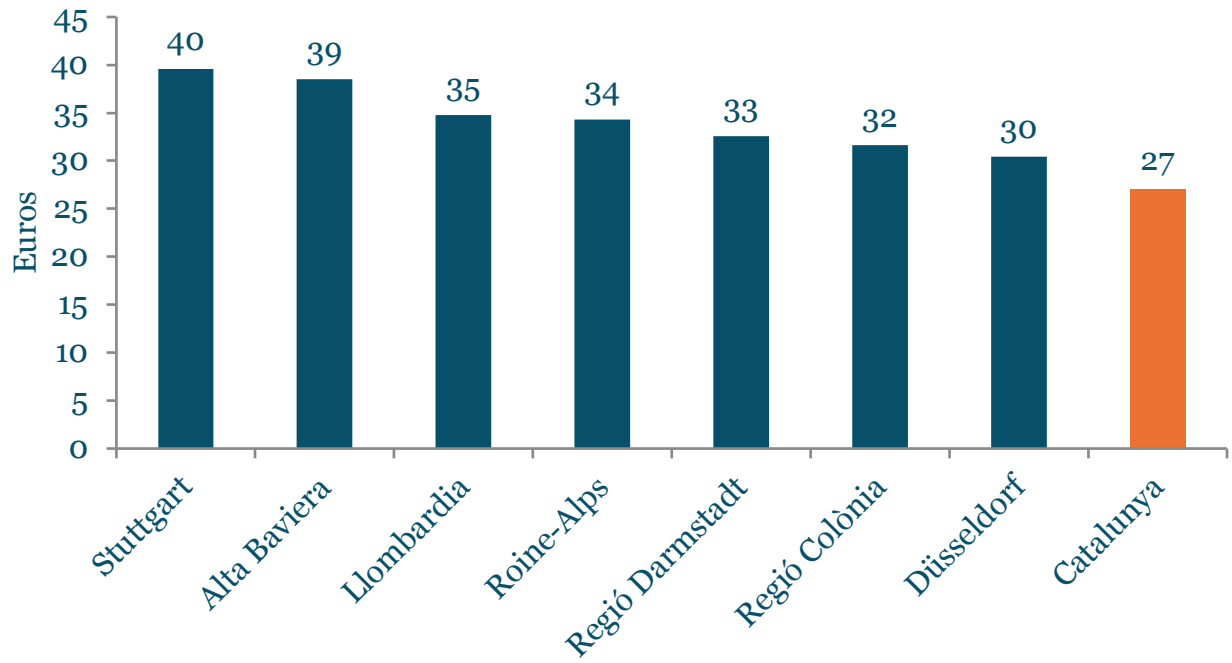
Regions de dimensió i desenvolupament similars - Sector F

Les 25 regions més dinàmiques - Sector F

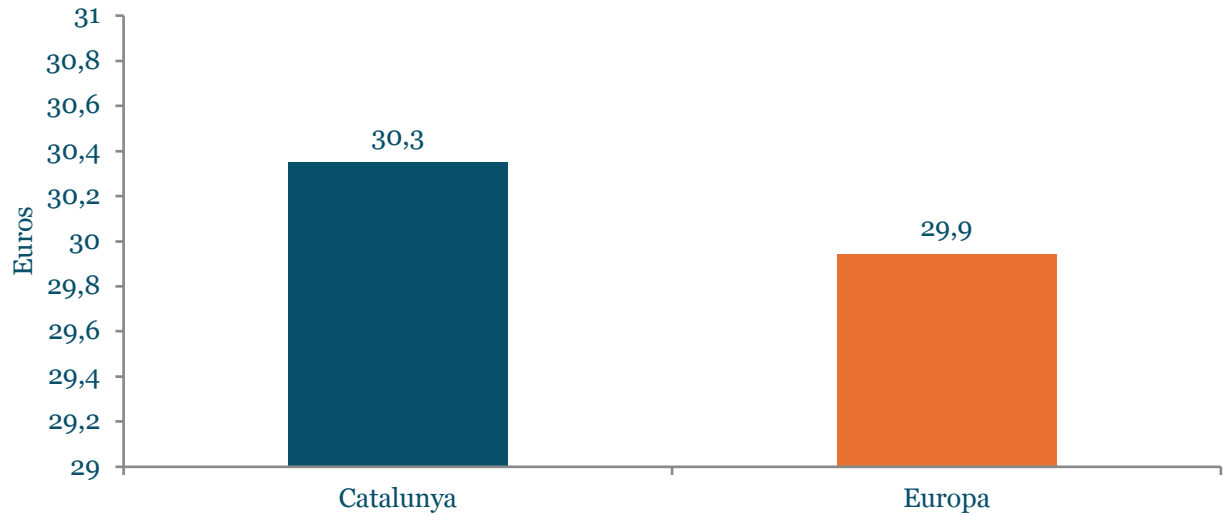

Regions industrials- Sector F

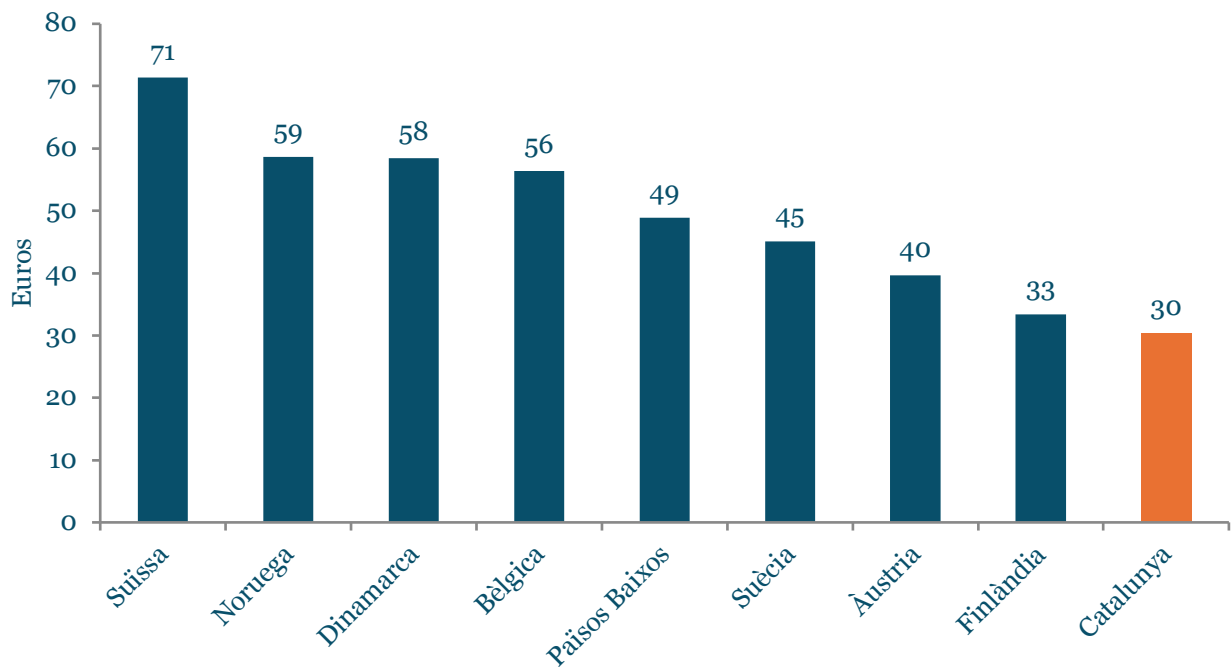

Sectors G-I: Comerç majorista i minorista; Reparació de vehicles de motor i motocicletes; Transport i emmagatzematge; Activitats d'allotjament i restauració

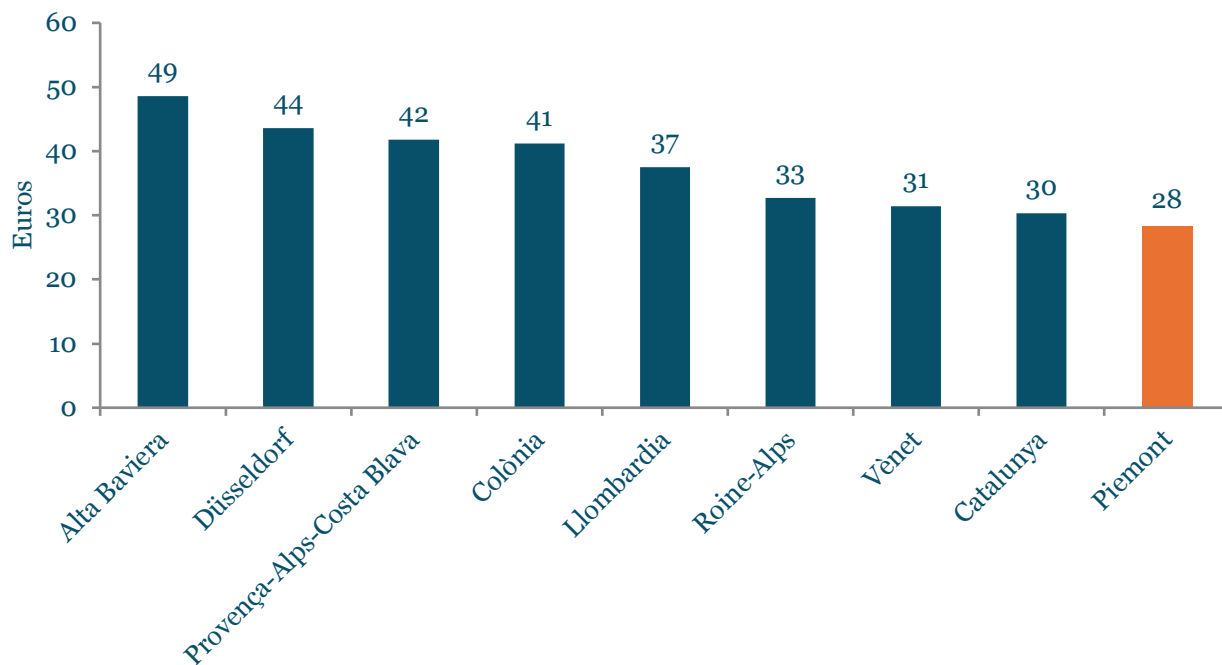
Europa - Sectors G-I

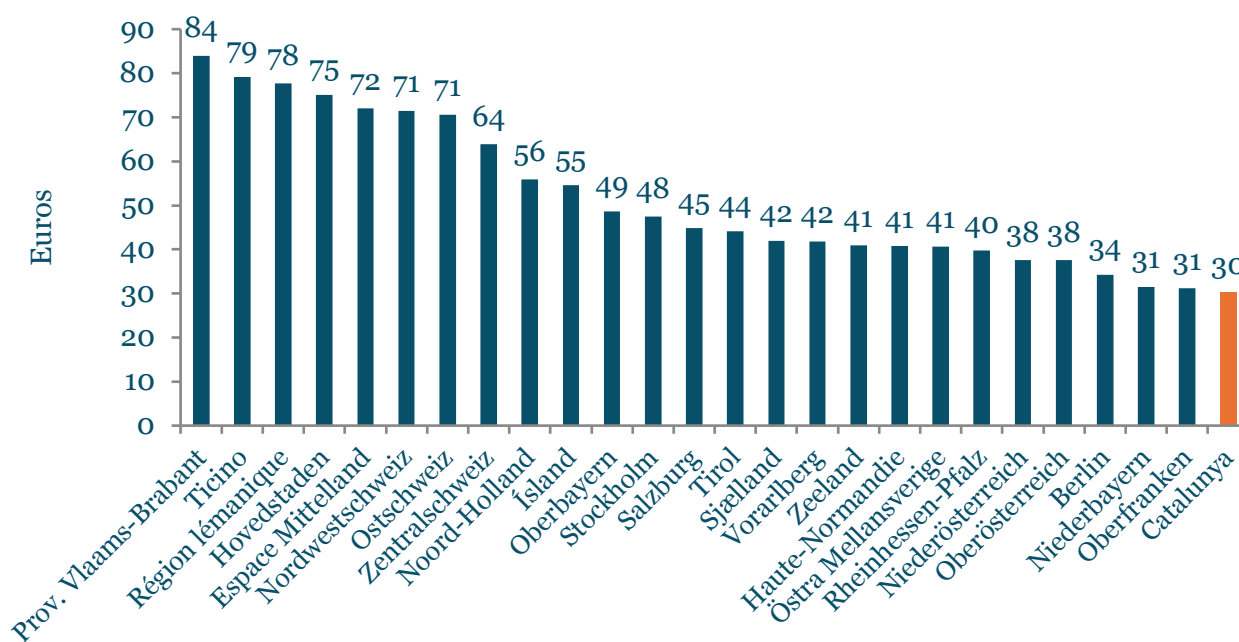
Petits estats europeus - Sectors G-I

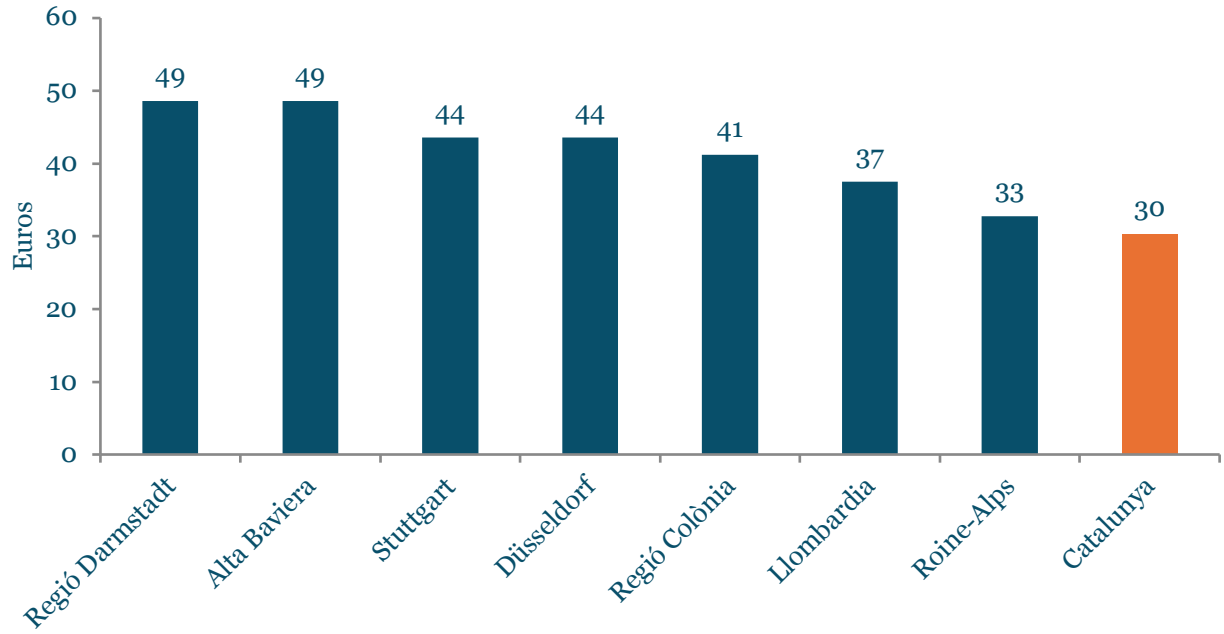
Regions de dimensió i desenvolupament similars - Sectors G-I

Les 25 regions més dinàmiques - Sectors G-I

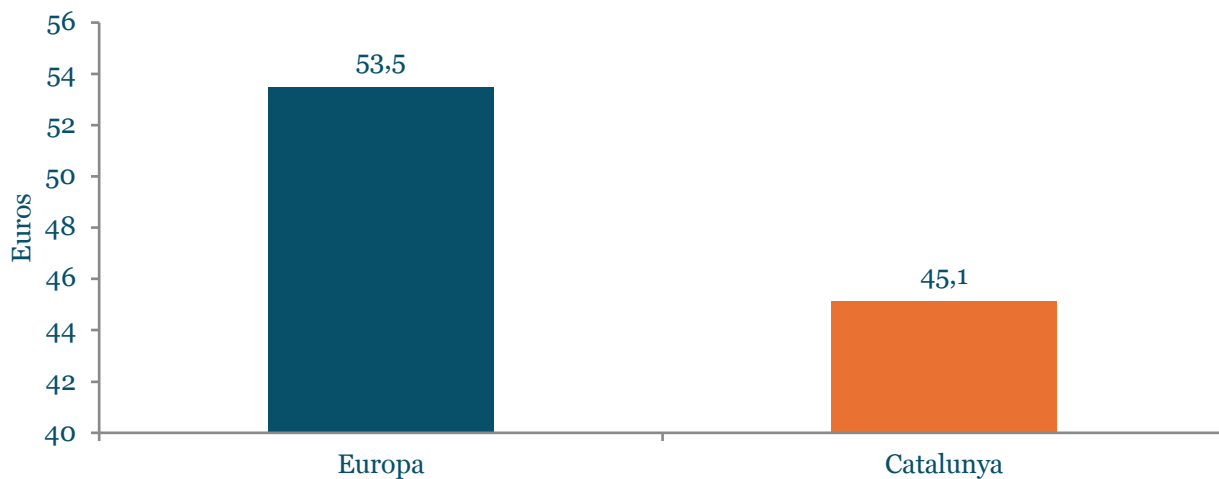

Regions industrials - Sectors G-I

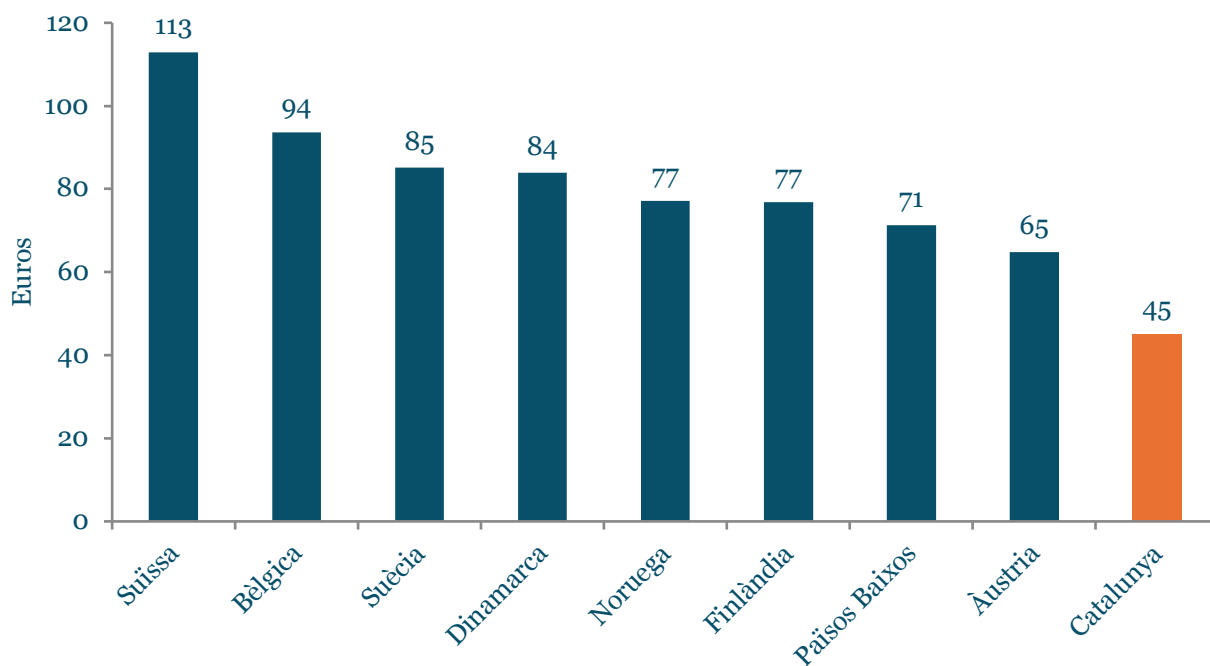

Sector J: Informació i comunicació

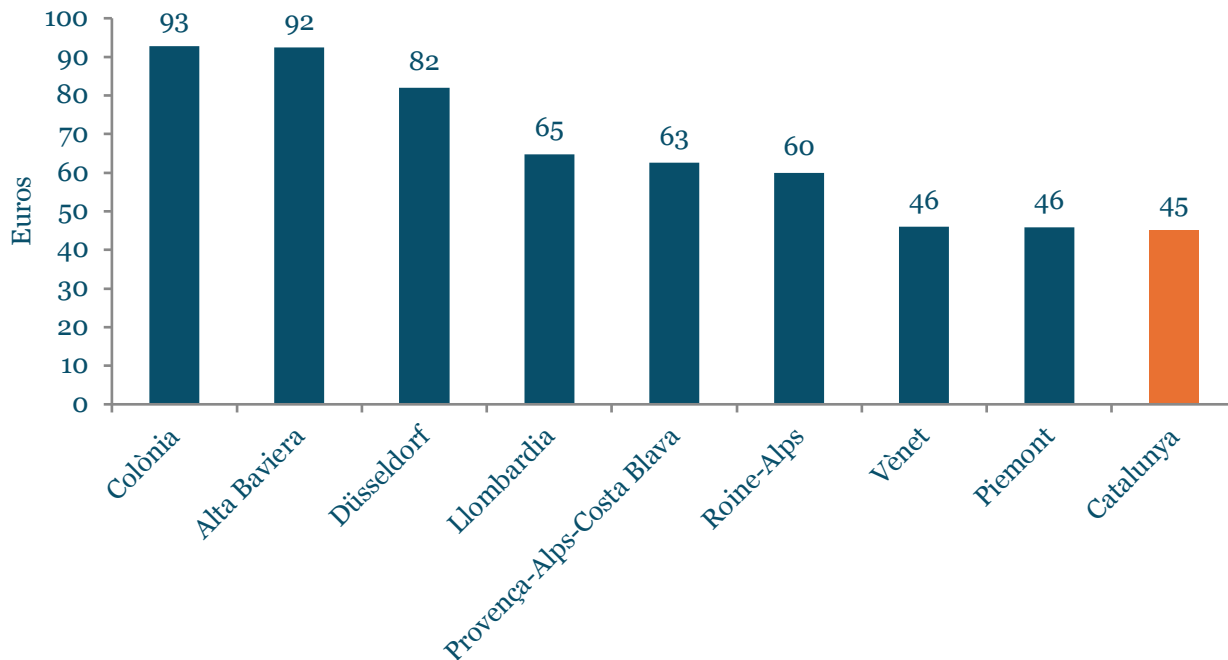
Europa - Sector J

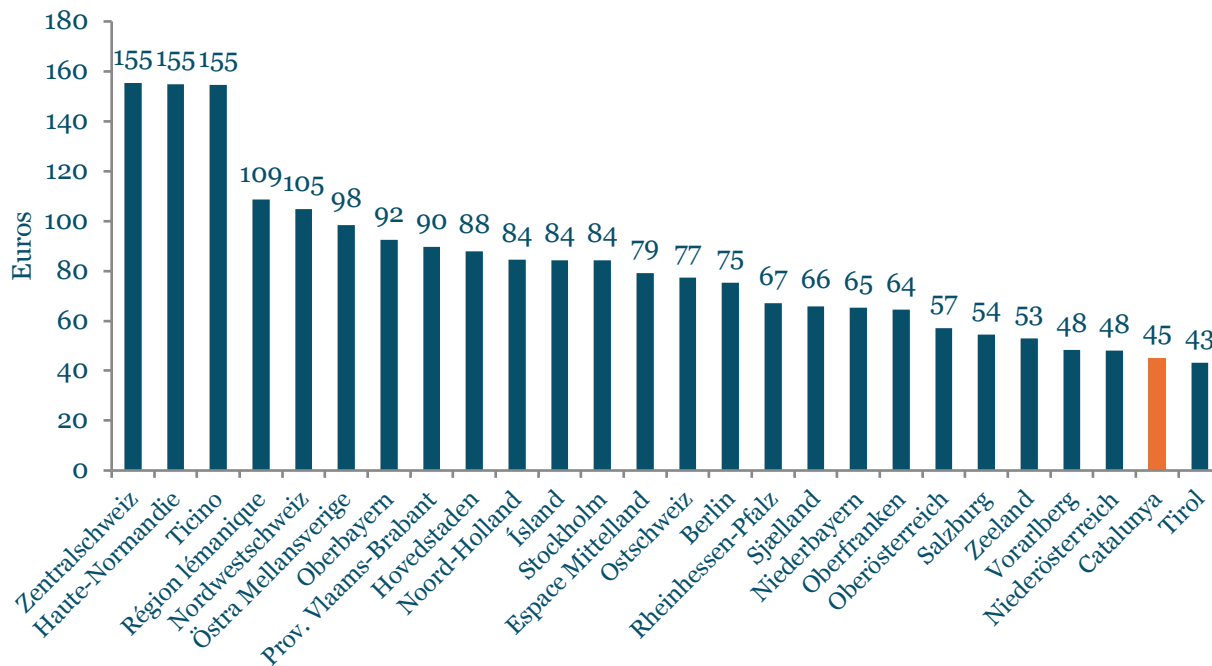
Petits estats europeus - Sector J

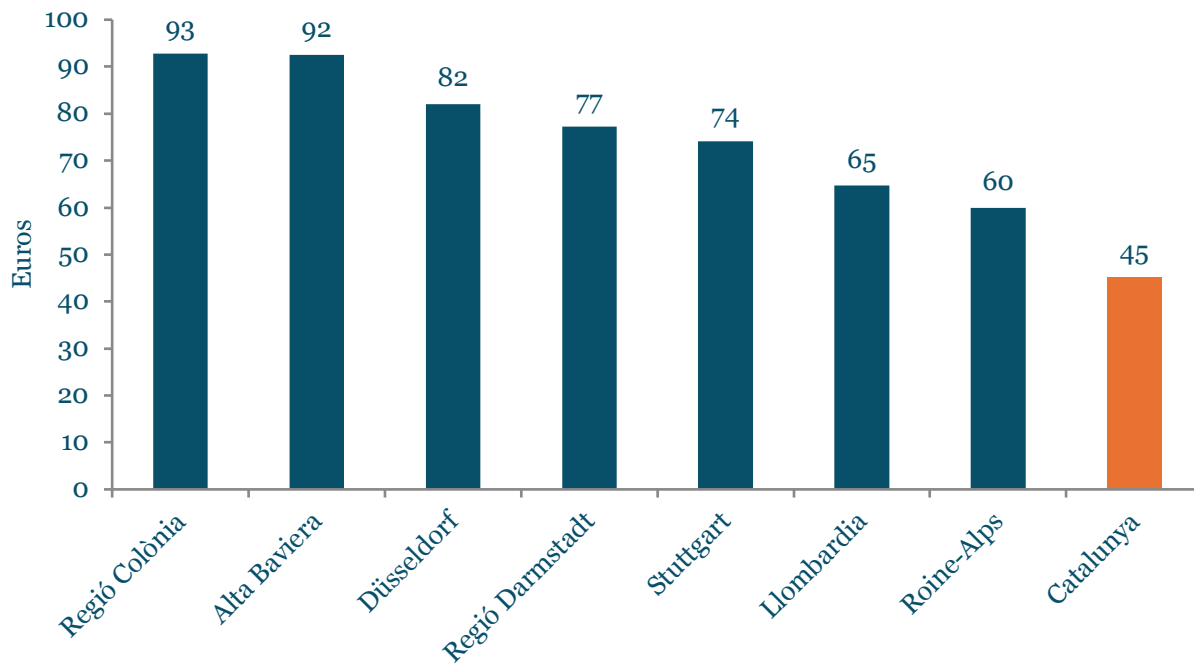
Regions de dimensió i desenvolupament similars - Sector J

Les 25 regions més dinàmiques - Sector J

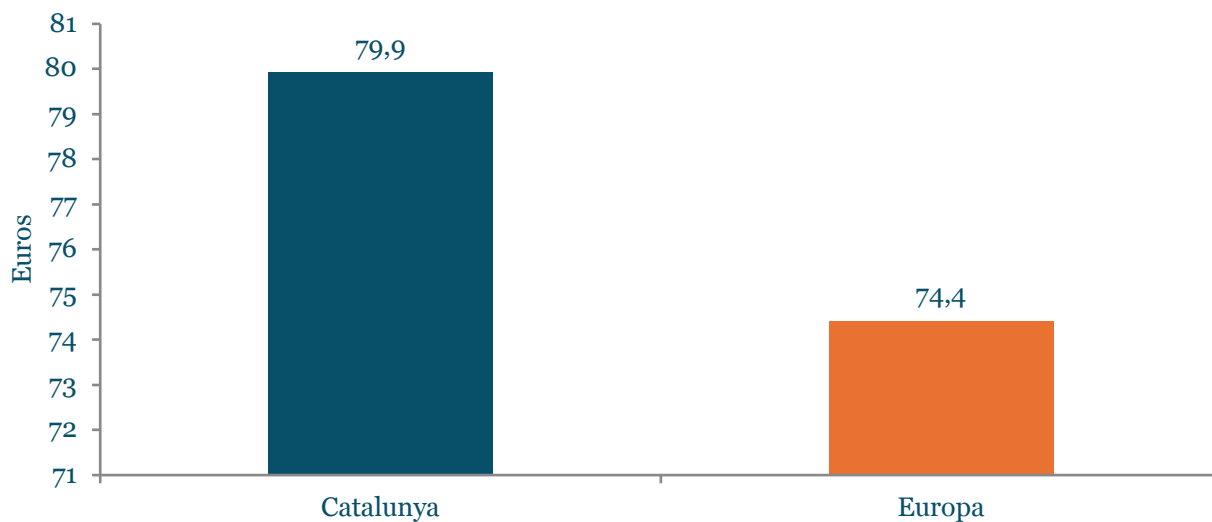

Regions industrials - Sector J

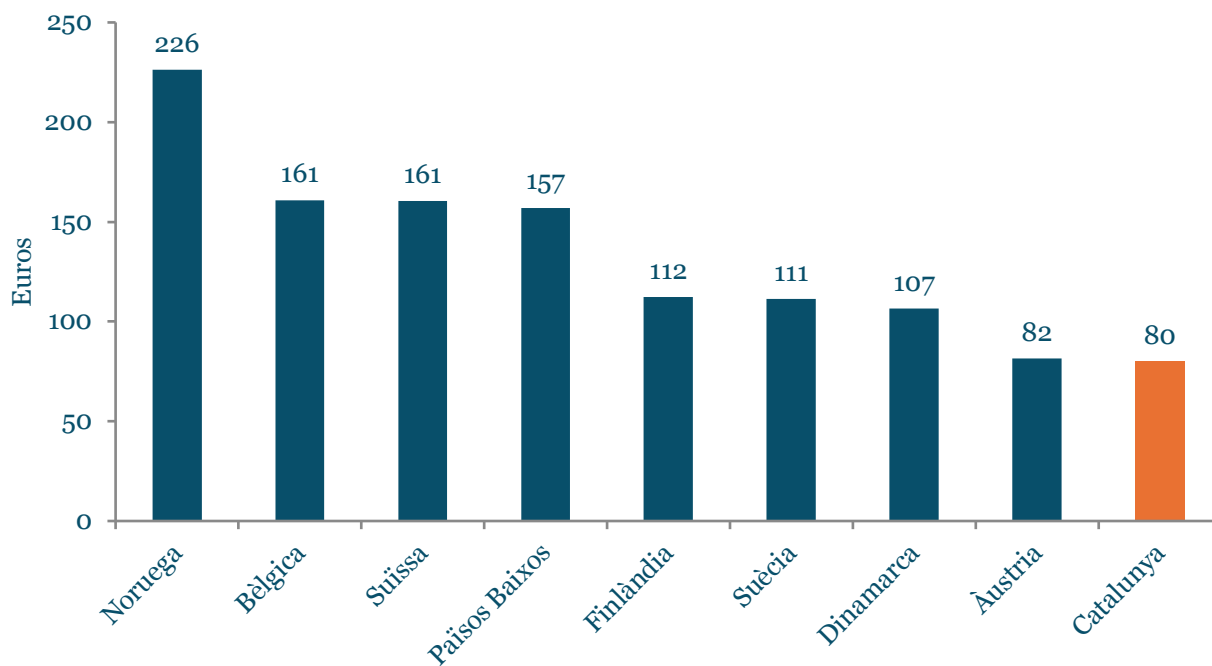

Sector K: Activitats financeres i d'assegurances

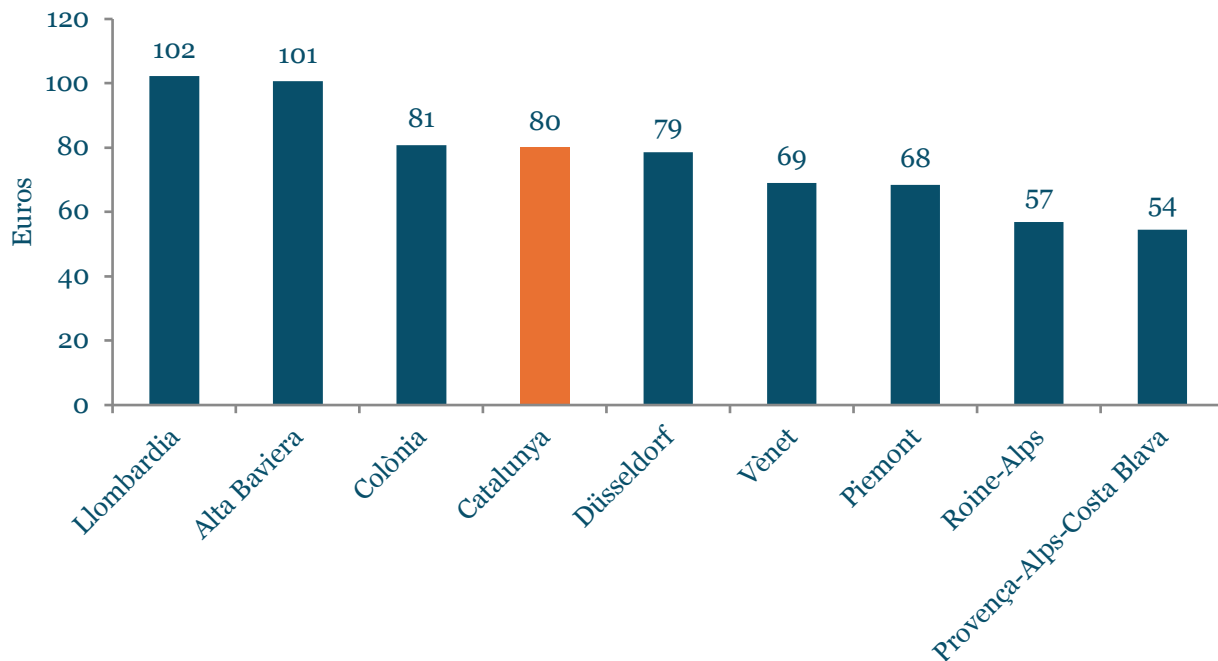
Europa - Sector K

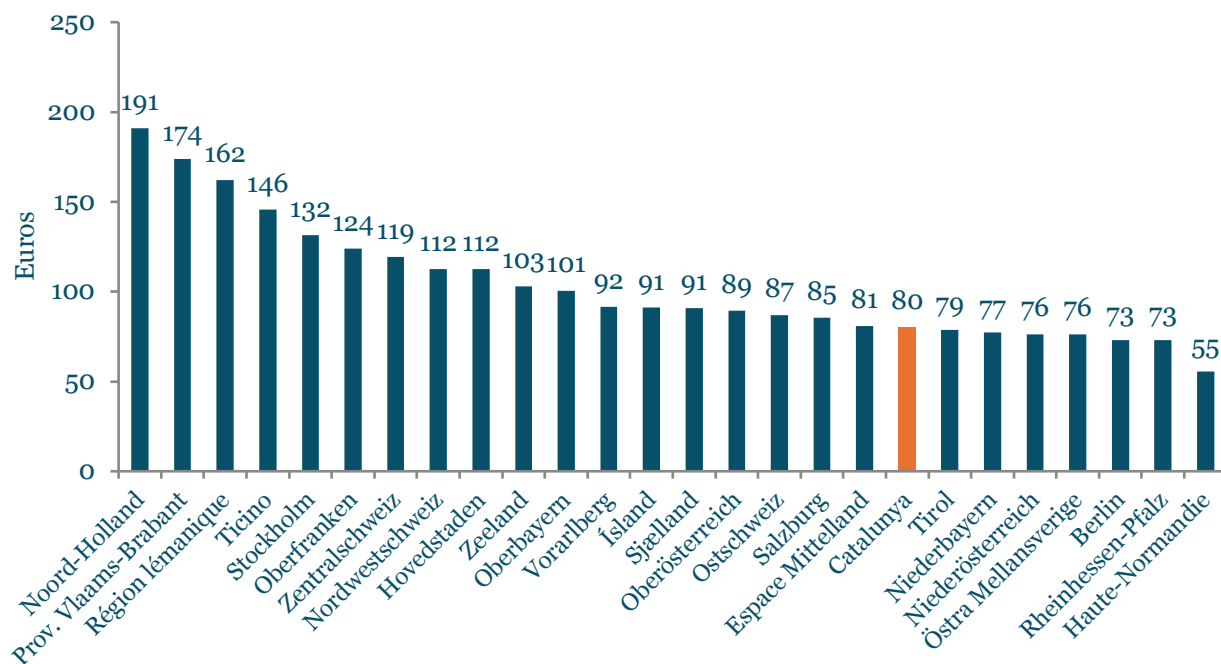
Petits estats europeus - Sector K

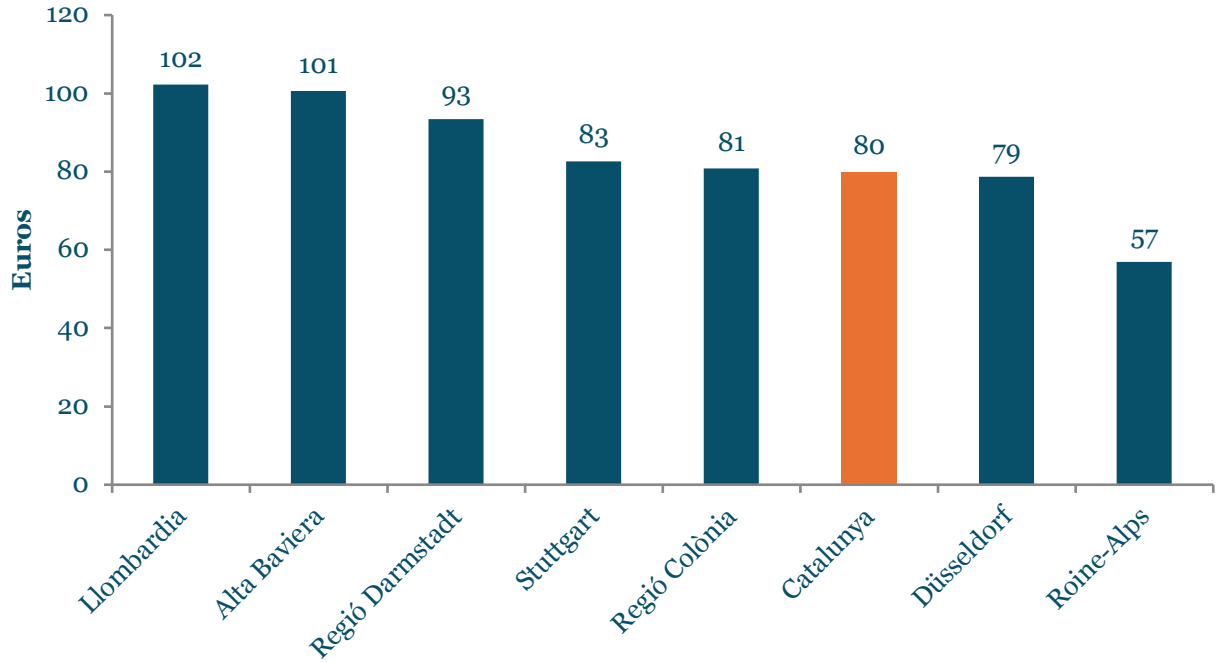
Regions de dimensió i desenvolupament similars - Sector K

Les 25 regions més dinàmiques - Sector K

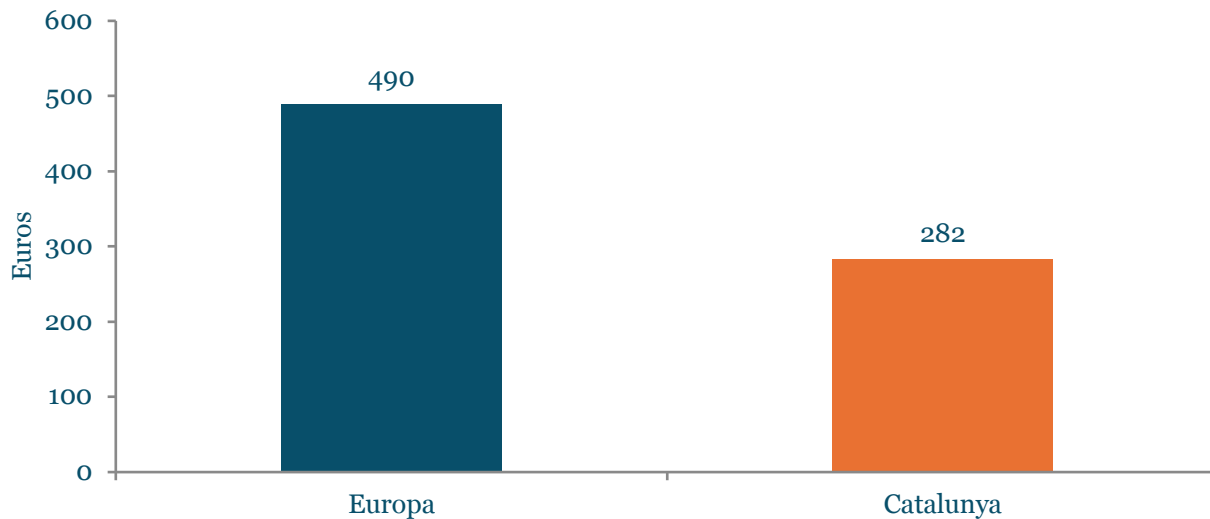

Regions industrials - Sector K

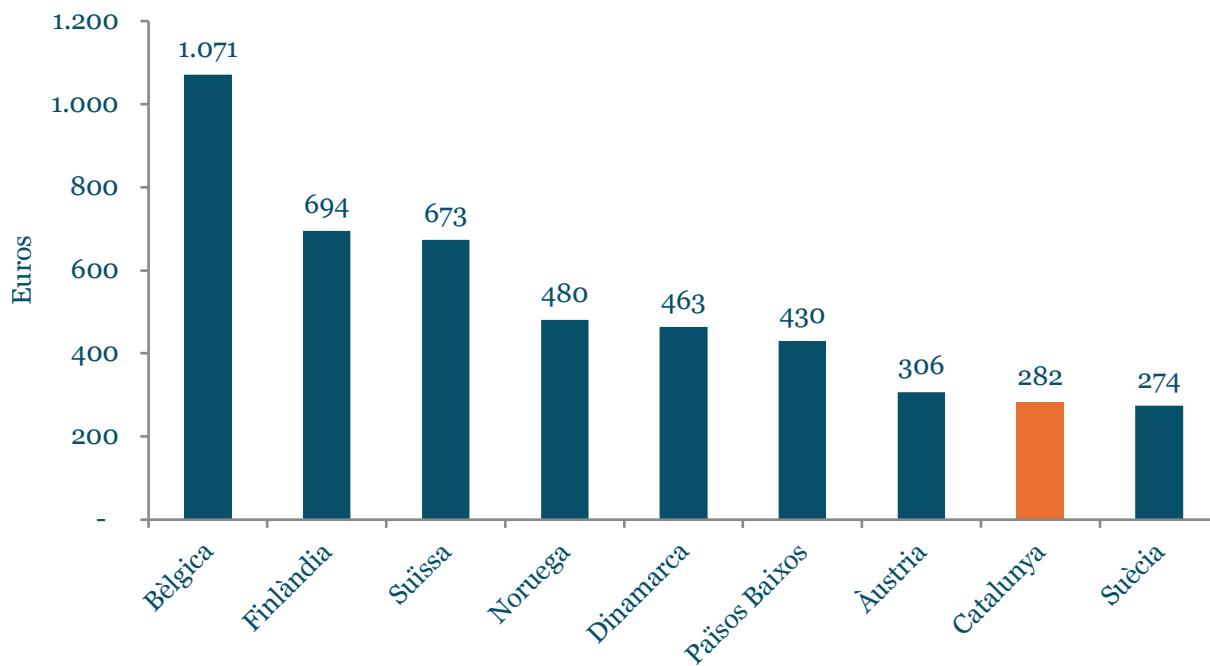

Sector L: Activitats immobiliàries

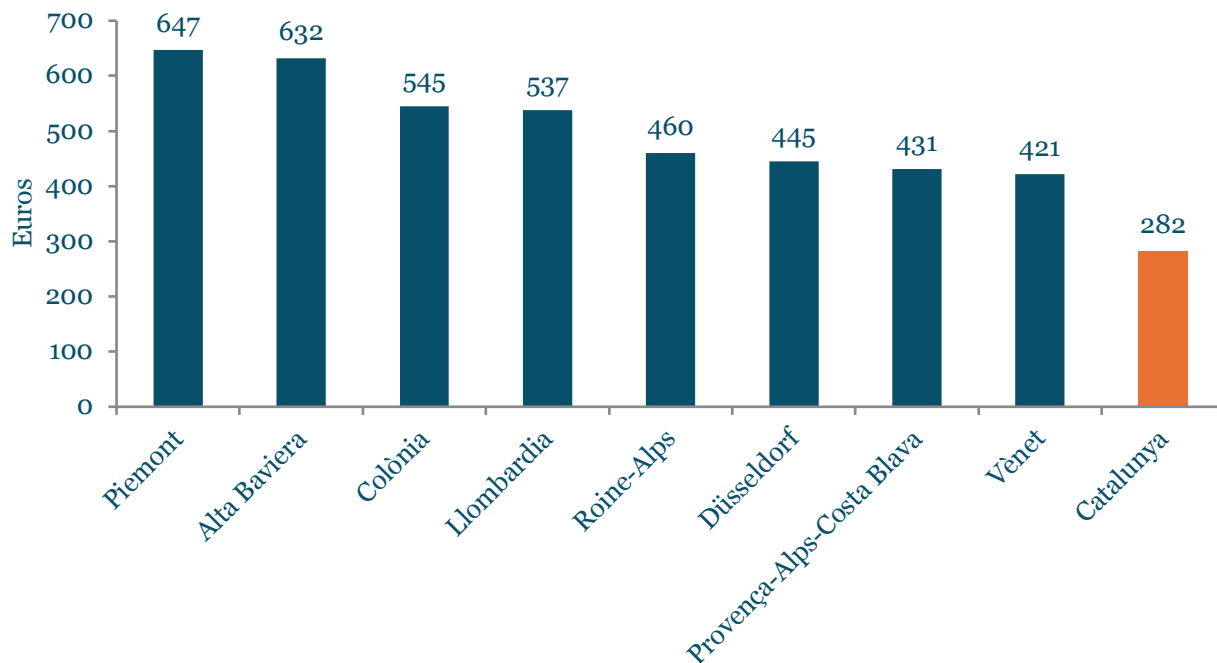
Europa - Sector L

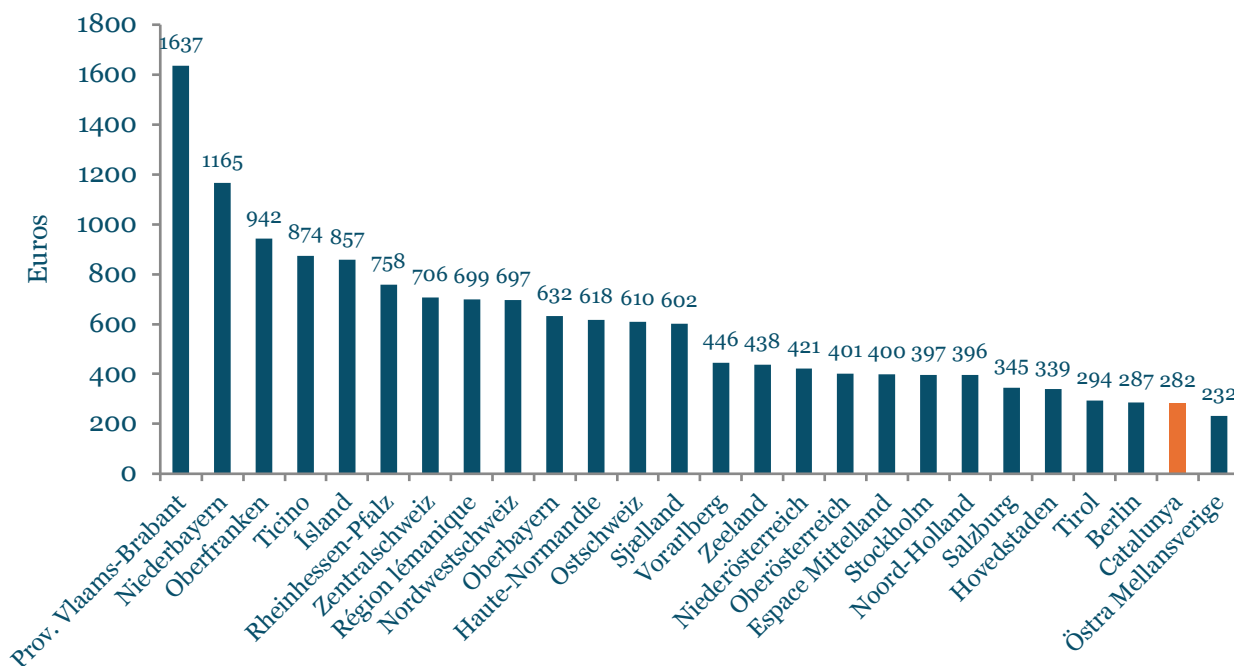
Petits estats europeus - Sector L

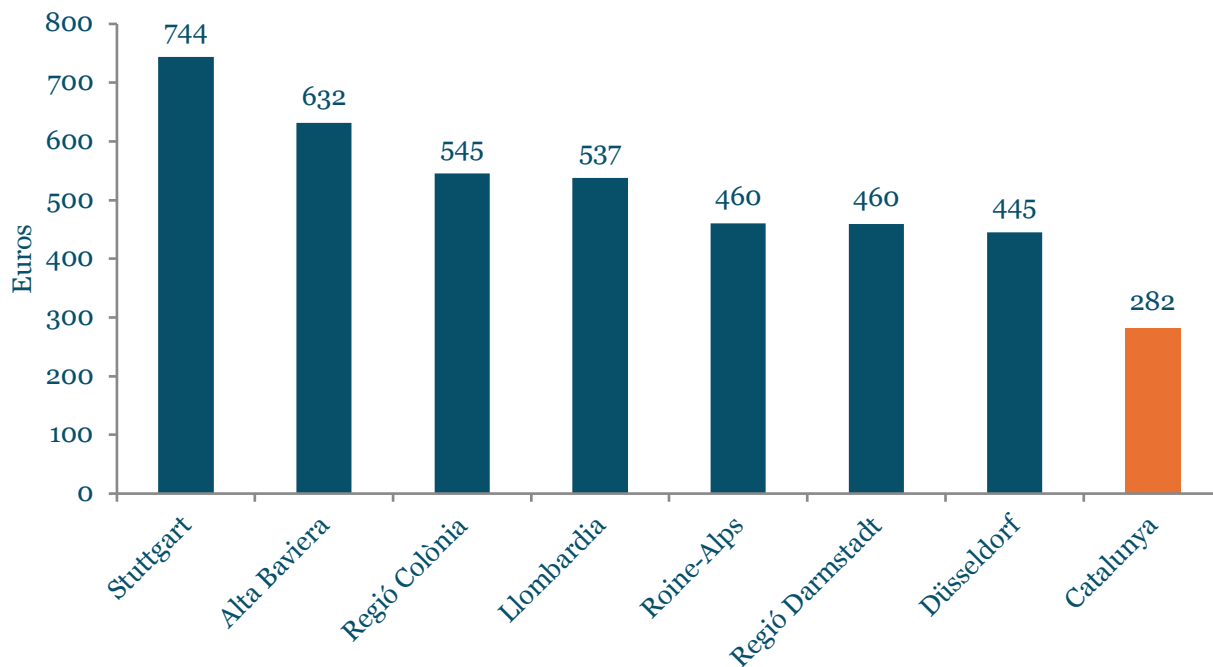
Regions de dimensió i desenvolupament similars - Sector L

Les 25 regions més dinàmiques - Sector L

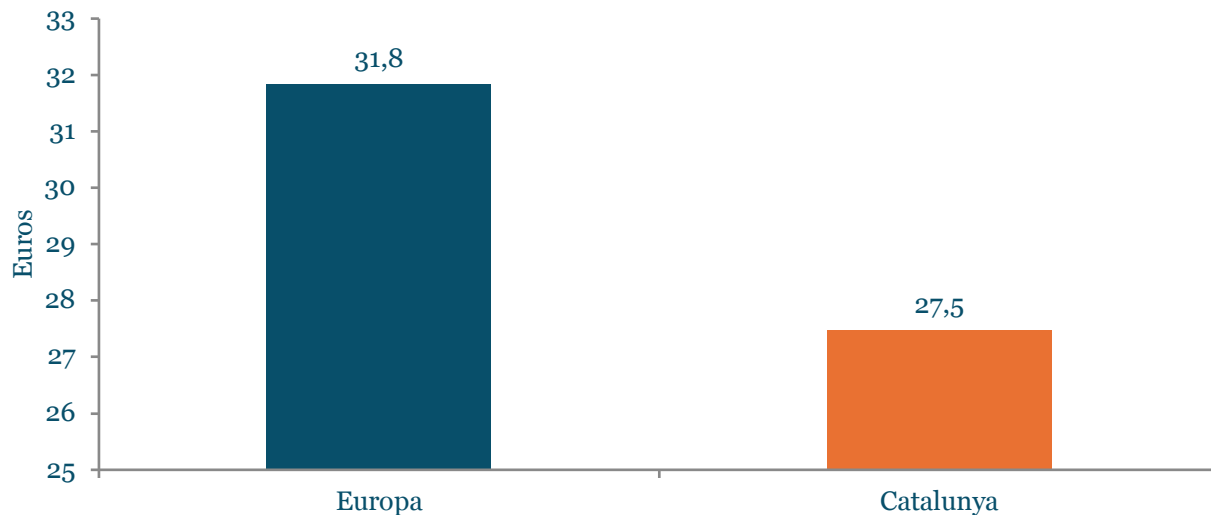

Regions industrials - Sector L

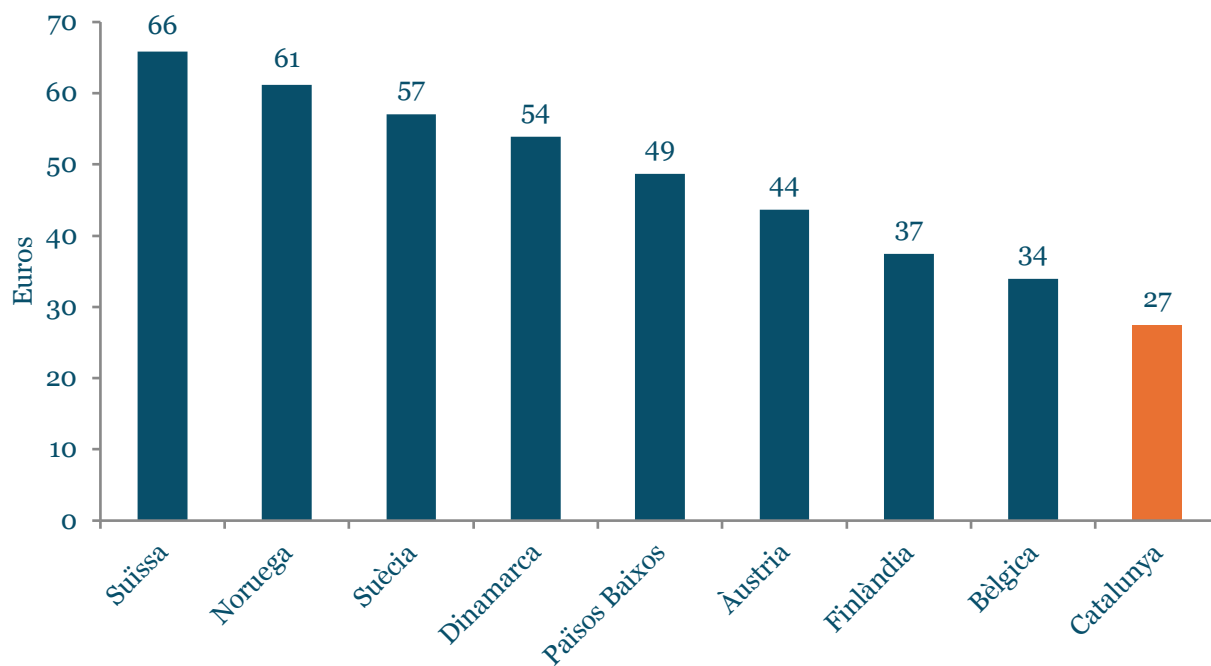

Sectors M-N: Activitats professionals, científiques i tècniques; Activitats administratives i de serveis de suport

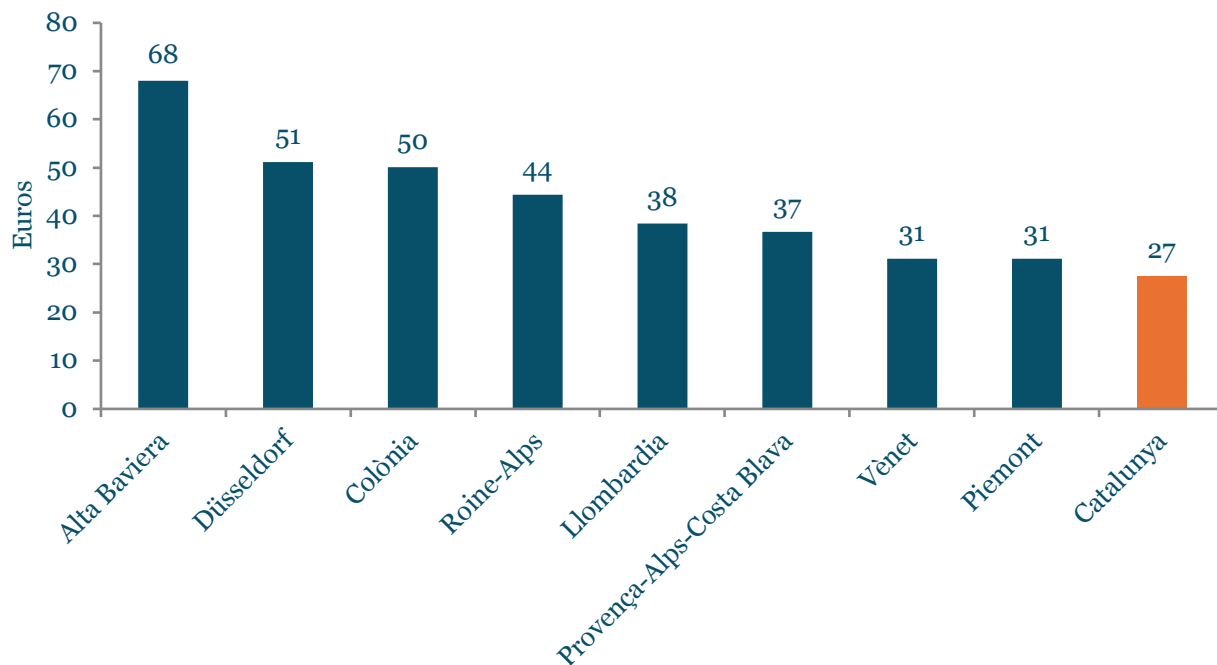
Europa - Sectors M-N

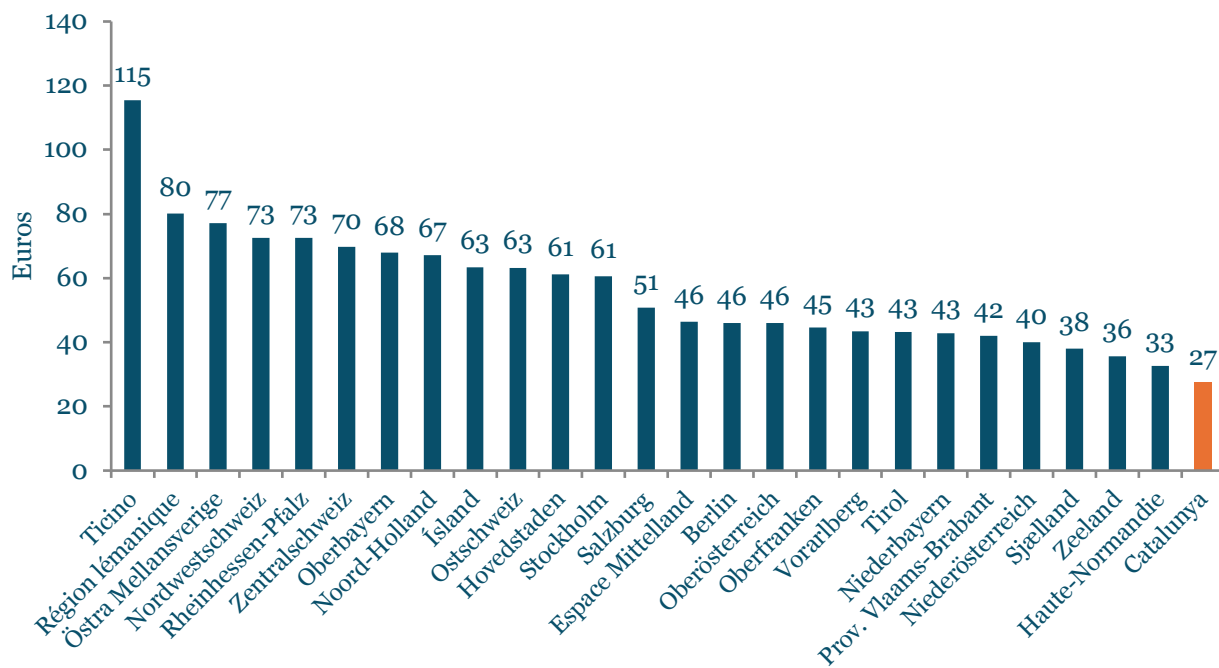
Petits estats europeus - Sectors M-N

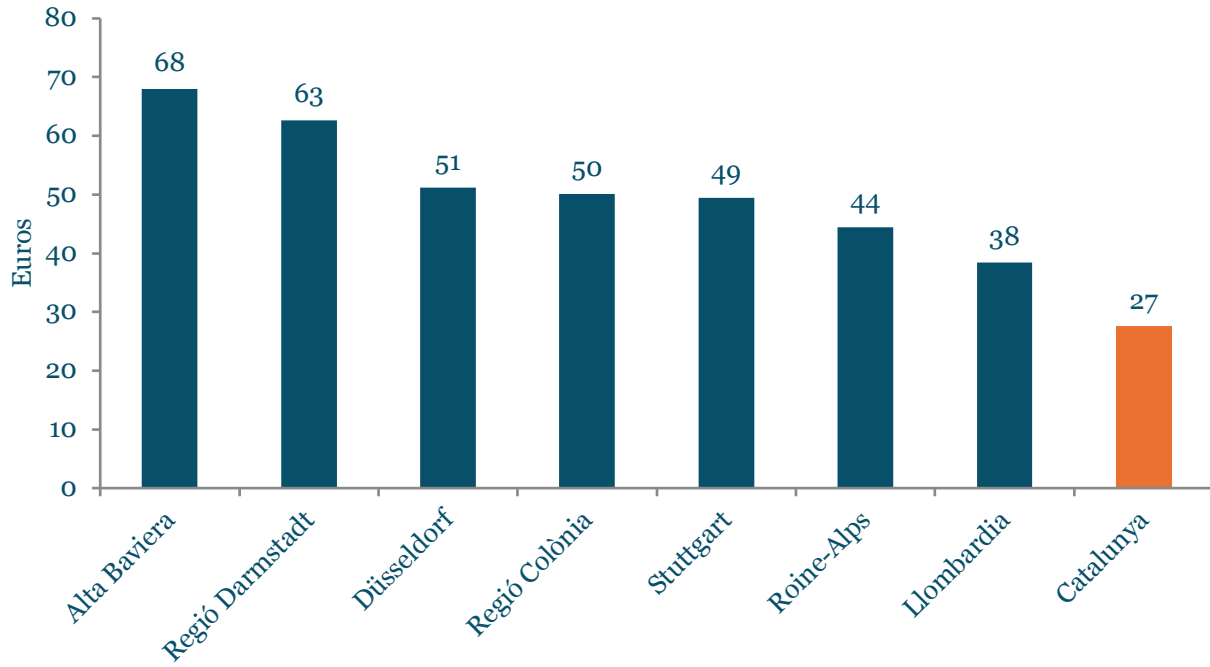
Regions de dimensió i desenvolupament similars - Sectors M-N

Les 25 regions més dinàmiques - Sectors M-N

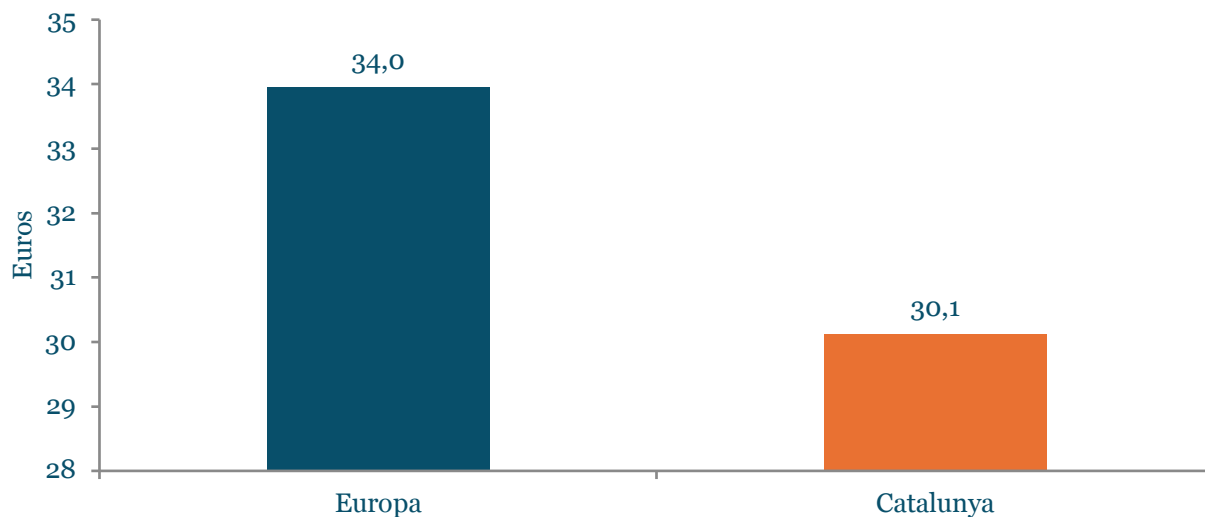

Regions industrials - Sectors M-N

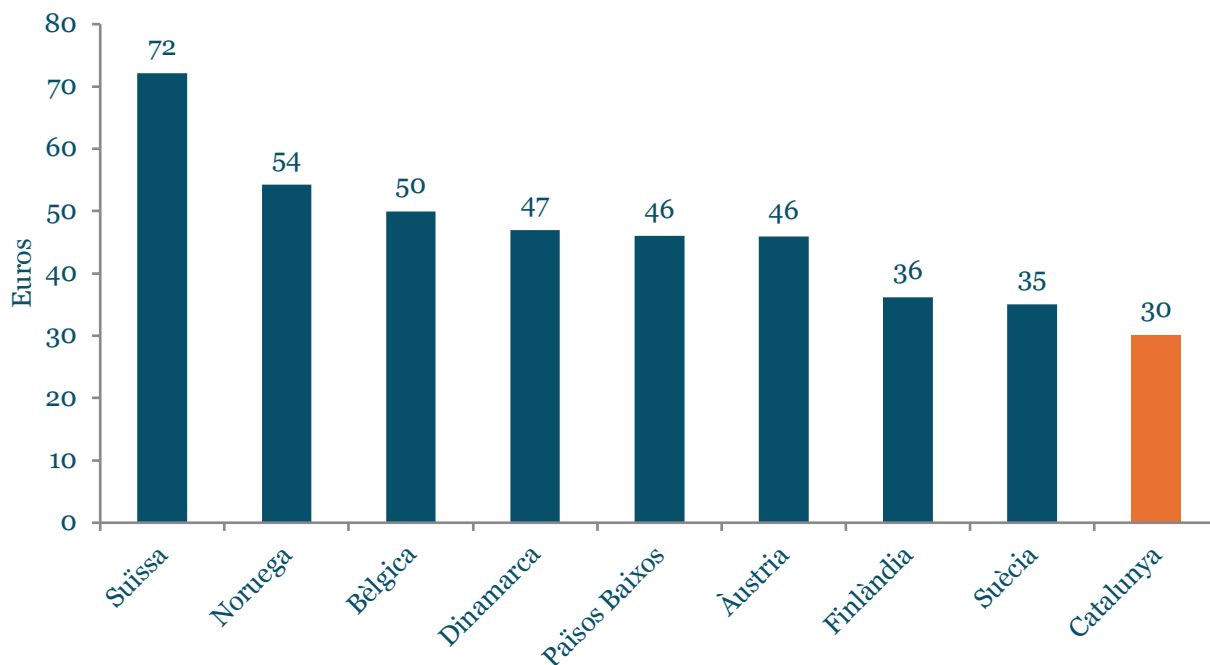

Sectors O-Q: Administració pública i defensa; seguretat social obligatòria; Educació; Activitats en salut humana i treball social

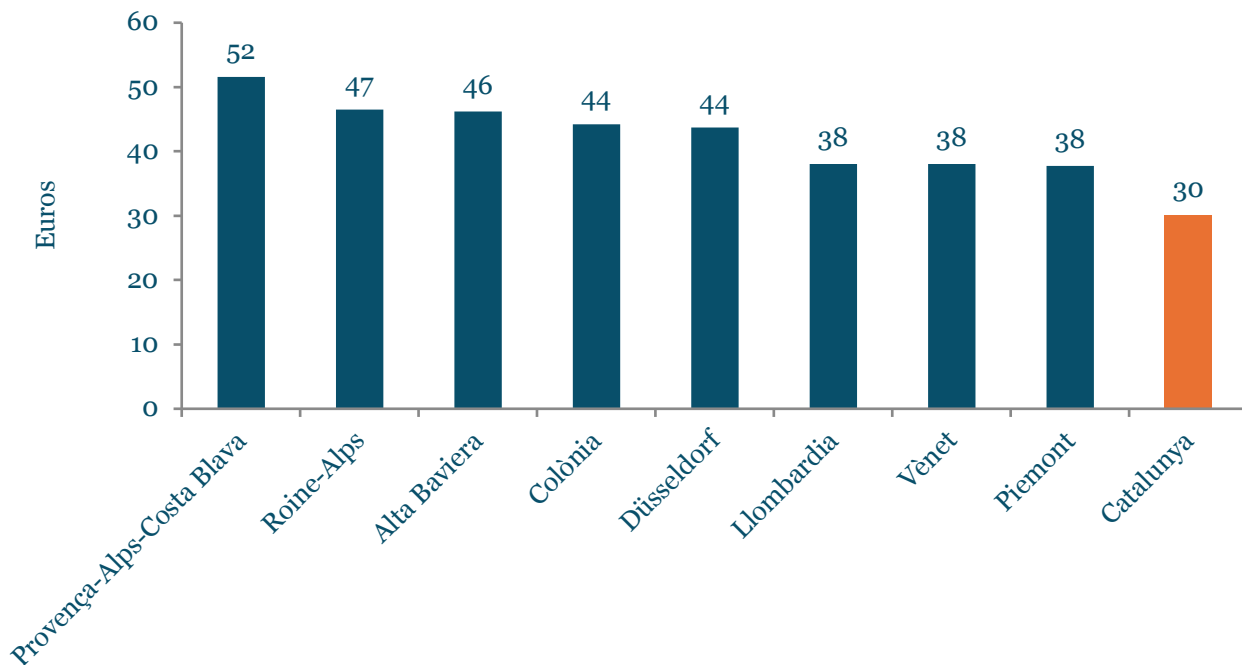
Europa - Sectors O-Q

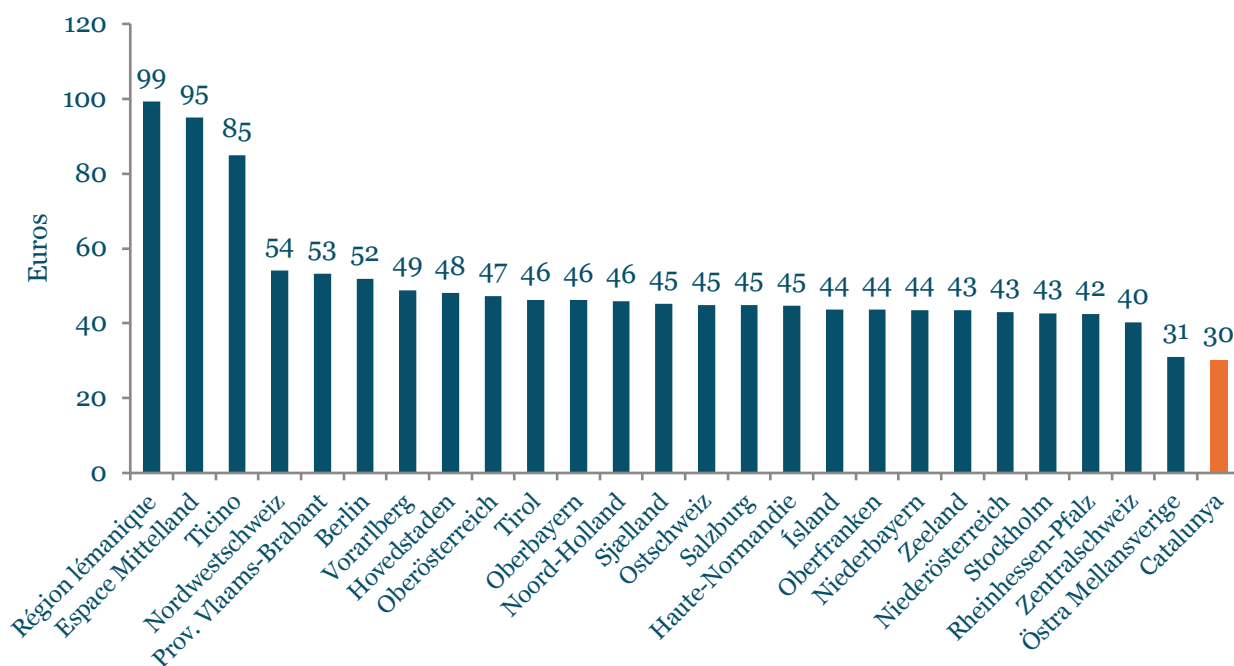
Petits estats europeus - Sectors O-Q

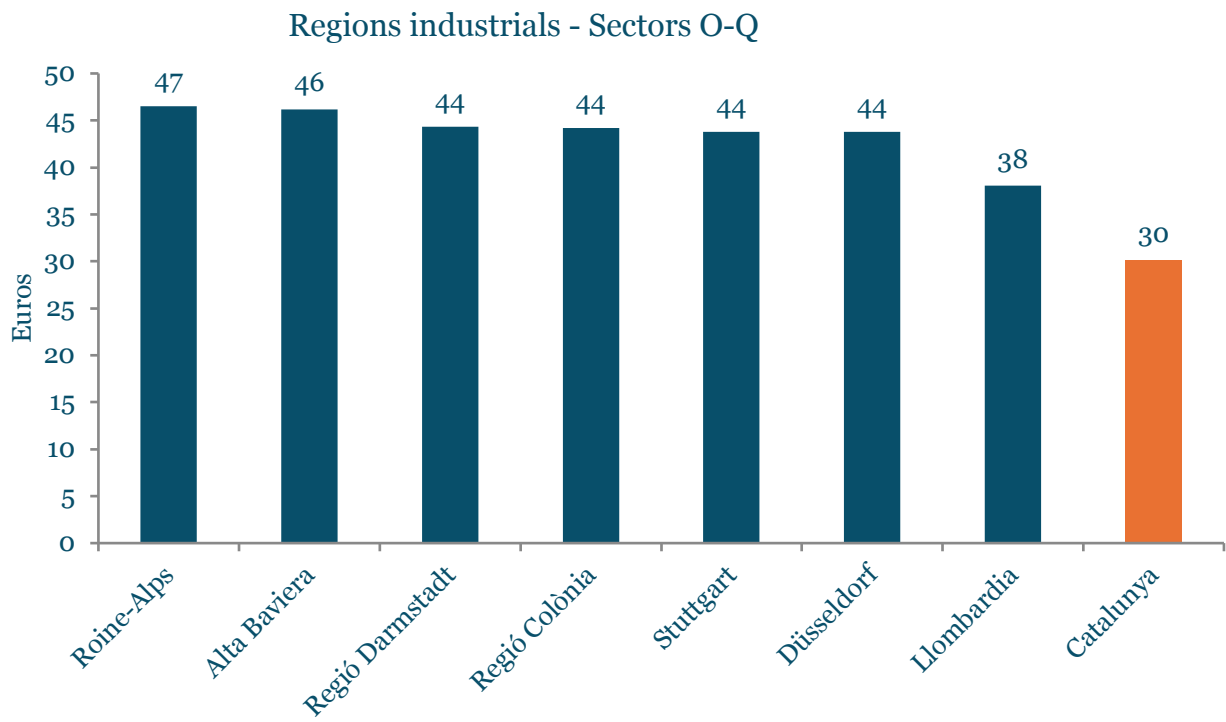

Regions de dimensió i desenvolupament similars - Sectors O-Q

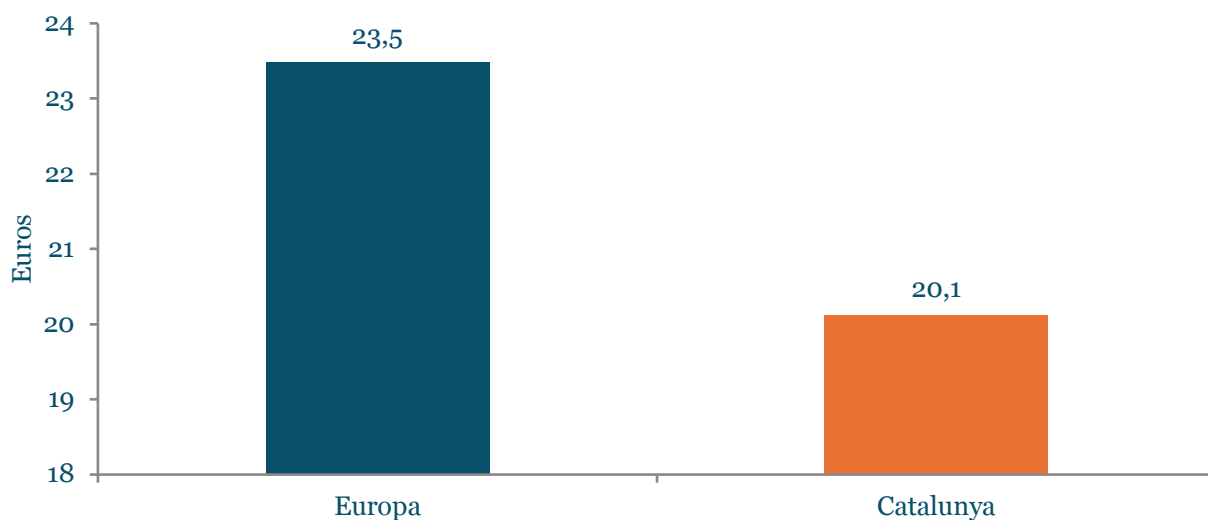
Les 25 regions més dinàmiques - Sectors O-Q

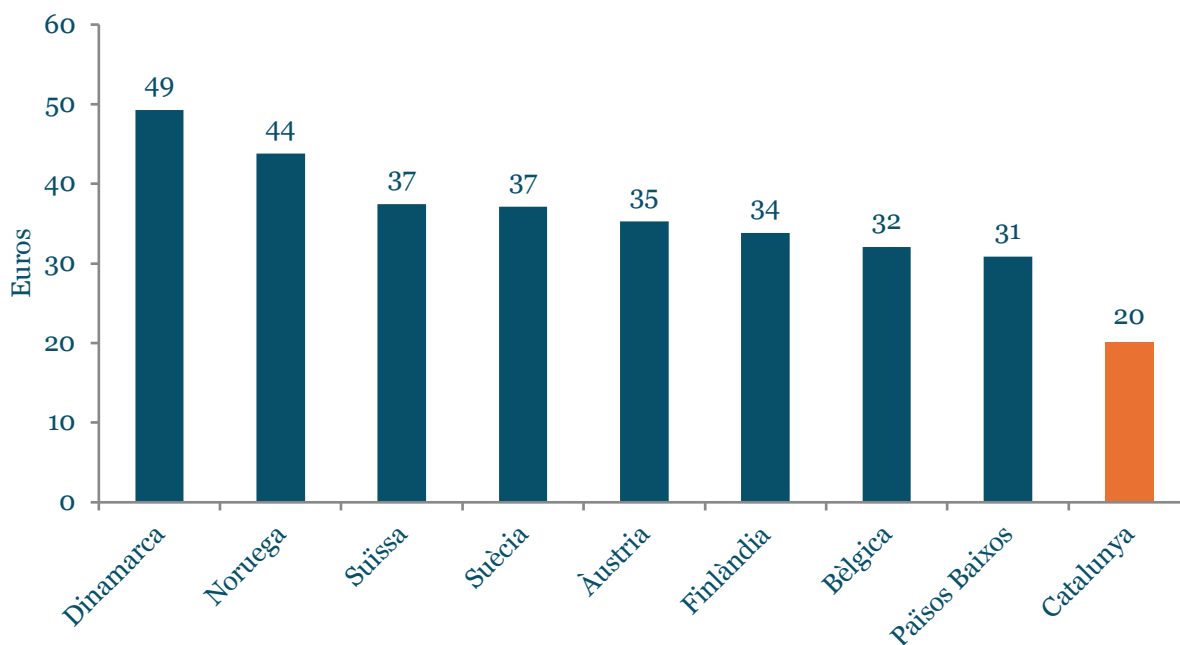

Sectors R-U: Arts, entreteniment i oci; Altres activitats de servei; Activitats de les llars com a ocupadors; Activitats indiferenciades de producció de béns i serveis de les llars per a ús propi; Activitats d'organitzacions i organismes extraterritorials

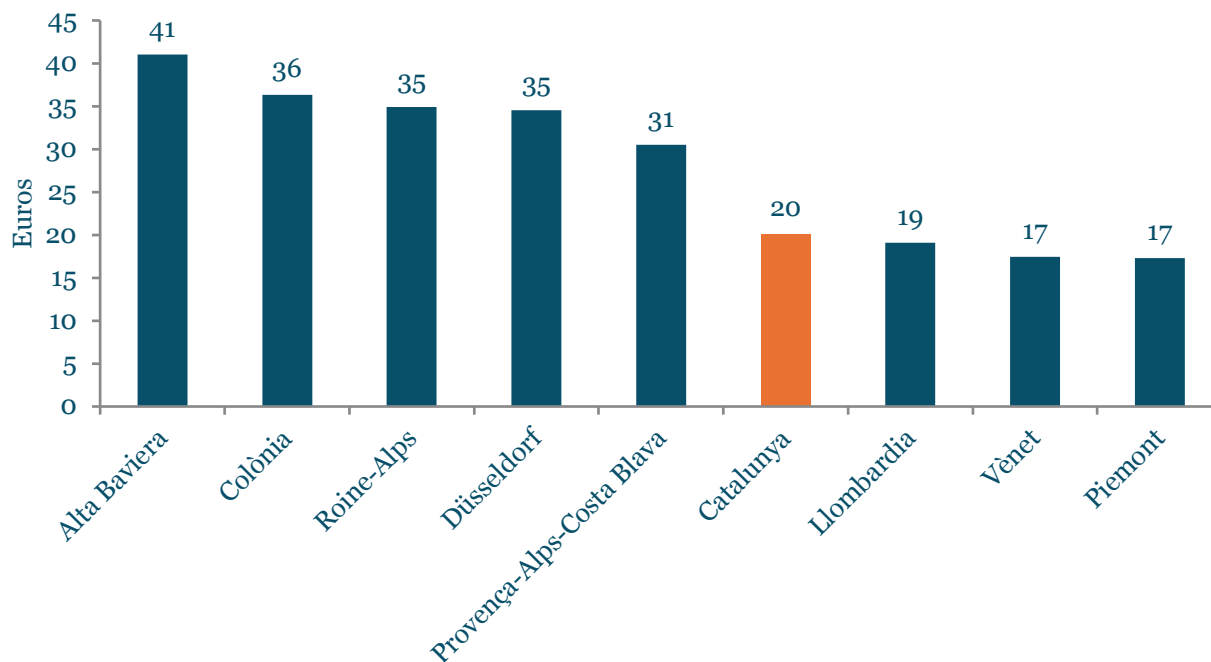
Europa - Sectors R-U

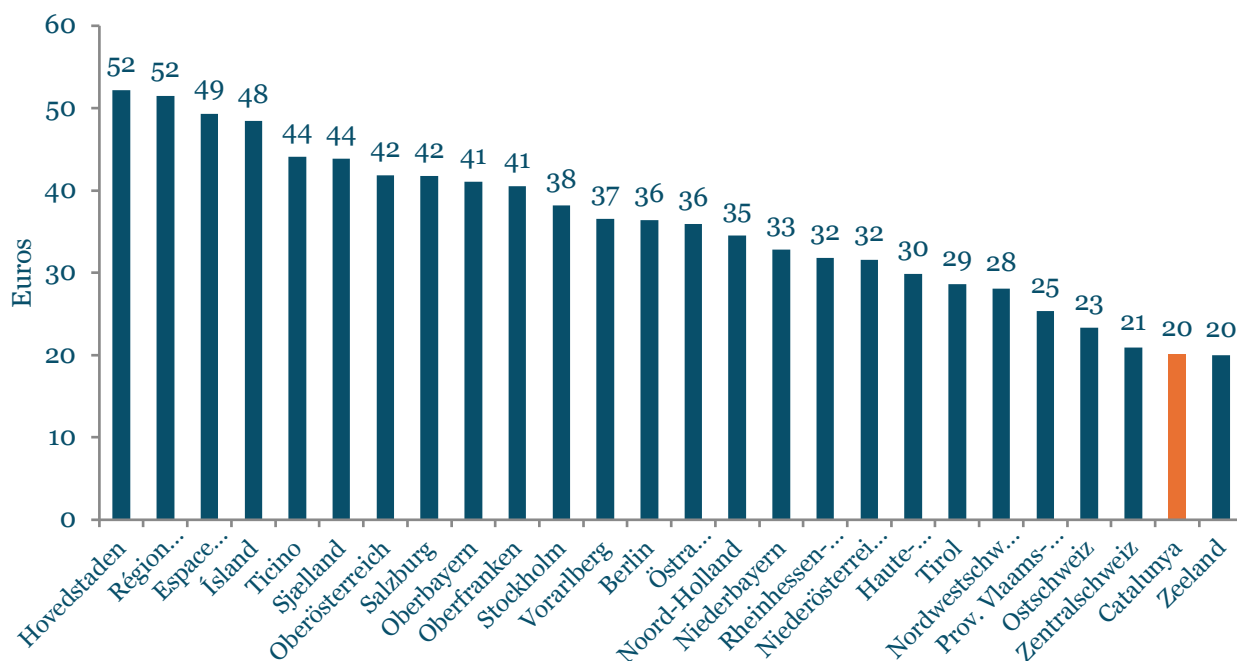
Petits estats europeus - Sectors R-U

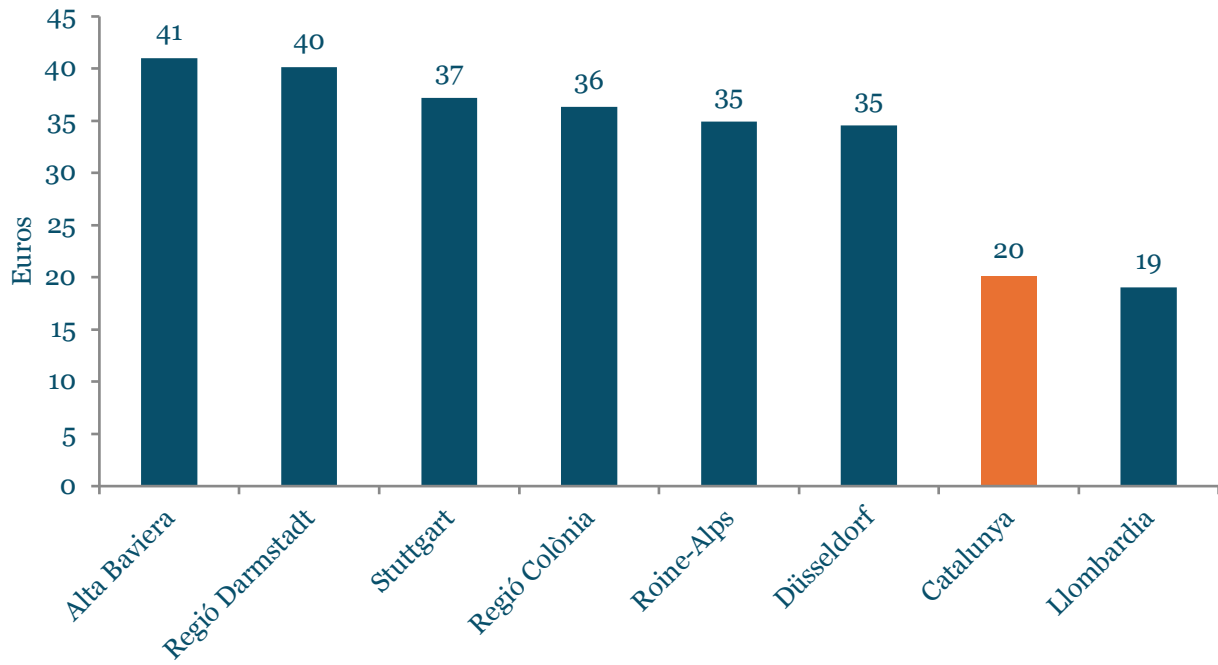
Regions de dimensió i desenvolupament similars - Sectors R-U

Les 25 regions més dinàmiques - Sectors R-U

Regions industrials - Sectors R-U

Annex 3 - Anàlisi *shift-share*

Anàlisi *shift-share* estàtica 2023

L'exercici de *shift-share* de comparació dels nivells de productivitat del treball de l'economia de Catalunya en relació amb altres economies europees

$$\frac{P_E - P_{CAT}}{P_{CAT}} = \sum_i \frac{P_{i,E} - P_{i,CAT}}{P_{i,CAT}} \frac{Y_{i,CAT}}{Y_{CAT}} + \sum_i \frac{P_{i,CAT}}{P_{CAT}} \left(\frac{L_{i,E}}{L_E} - \frac{L_{i,CAT}}{L_{CAT}} \right) + \sum_i \frac{P_{i,E} - P_{i,CAT}}{P_{CAT}} \left(\frac{L_{i,E}}{L_E} - \frac{L_{i,CAT}}{L_{CAT}} \right)$$

on P_{CAT} (P_E) és la productivitat del treball agregada de Catalunya (territori europeu), $P_{i,CAT}$ ($P_{i,E}$) és la productivitat del treball del sector i a Catalunya (territori europeu), Y_{CAT} és el VAB de Catalunya, $Y_{i,CAT}$ és el VAB del sector i a Catalunya, L_{CAT} (L_E) és la quantitat de factor treball (hores treballades) a Catalunya (territori europeu) i $L_{i,CAT}$ ($L_{i,E}$) és la quantitat de factor treball al sector i a Catalunya (territori europeu).

La diferència de productivitat de treball agregada entre el territori europeu que es consideri i Catalunya es pot descompondre en tres factors diferents d'acord amb l'expressió anterior:

1. El primer factor mesura la contribució dels diferencials de productivitat dels diferents sectors entre els dos territoris. En altres paraules, és la mitjana ponderada del diferencial de productivitat dels diferents sectors, essent el factor de ponderació el pes del VAB de cada sector a l'economia catalana.
2. El segon element de l'expressió mesura la contribució de la diferència en el pes de l'ocupació de cada sector entre Catalunya i el territori considerat, per a un patró determinat de productivitat sectorial a Catalunya. En altres paraules, si els sectors on la productivitat a Catalunya és relativament més gran (petita) són els que tenen més (menys) pes a Catalunya que al territori de referència, el signe d'aquest component serà negatiu (positiu).
3. I, finalment, el tercer component de l'expressió és l'efecte de la interacció entre els diferencials de productivitat i les diferències en el pes de l'ocupació a cadascun dels sectors per als dos territoris. La interpretació d'aquest darrer terme de l'expressió depèn del seu signe. Per exemple, els elements del sumatori del terme tindran signe positiu si el territori considerat té major (menor) productivitat en el sector i que Catalunya i hi assigna relativament més (menys) quantitat de factor treball al sector que Catalunya, circumstàncies que, en els dos casos, tendrien a reforçar el diferencial de productivitat entre les dues regions a favor del territori europeu amb que comparem Catalunya.

Els resultats d'aquest exercici es presenten a les Taules 1 i 2, que mostren el diferencial de productivitat entre Catalunya i els territoris de referència i la seva descomposició segons la metodologia referida anteriorment. Excepte el Piemont i el Vènet, que tenen una productivitat del treball similar a Catalunya (només el 6% més elevada), tots els altres països o regions tenen productivitats molt més altes (en un rang que va des de la Llombardia, el 26 % més productiva, fins a Suïssa, el 133% més productiva que Catalunya). En tots aquests casos en què la productivitat agregada és molt més alta que a Catalunya, el factor dominant que explica la major part del diferencial és la major productivitat del treball als diferents sectors de l'economia, essent l'efecte de la composició sectorial pràcticament negligible.

Taula 1 Diferencials de productivitat amb Catalunya i factors de descomposició

Grup	País/regió	Prod. sector	Pes sector	Interacció	Total_Dif_prod
Països	AT	0,40294165	0,01525437	-0,0102839	0,407912071
	BE	0,99561472	-0,0931611	-0,3223911	0,580062532
	CH	1,38298449	-0,0094072	-0,0395788	1,333998483
	DK	0,95618352	0,00293393	-0,0658554	0,89326204
	NL	0,62241627	-0,0719505	-0,0321955	0,518270226
	NO	1,12036091	-0,0380038	-0,0637398	1,018617307
	FI	0,47179419	-0,0469652	-0,0674327	0,357396292
	SE	0,49327327	0,00643154	-0,0432112	0,456493576
Regions similars	Alta Baviera	0,86387439	0,0045417	-0,0021599	0,866256153
	Düsseldorf	0,50970708	-0,0087056	-0,0110027	0,489998803
	Roine-Alps	0,36266179	-0,0148218	-0,0081173	0,339722712
	Llombardia	0,31449499	0,00187343	-0,046873	0,269495462
	Colònia	0,57323075	-0,020816	-0,0197104	0,532704376
	Provença	0,37450564	-0,025059	-0,0164855	0,332961096
	Piemont	0,19309503	-0,0283146	-0,1074982	0,057282207
	Vènet	0,11245518	0,00417153	-0,0548835	0,061743162
Regions gasela		0,80970595	-0,0057408	-0,0134624	0,790502815
Regions industrials		0,51587969	0,00178981	-0,0144778	0,503191714

Taula 2 Diferencials de productivitat amb Catalunya i factors de descomposició (%)

Grup	País/regió	Prod. sector	Pes sector	Interacció	Total_Dif_prod
Països	AT	98,78%	3,74%	-2,52%	0,407912071
	BE	171,64%	-16,06%	-55,58%	0,580062532
	CH	103,67%	-0,71%	-2,97%	1,333998483
	DK	107,04%	0,33%	-7,37%	0,89326204
	NL	120,09%	-13,88%	-6,21%	0,518270226
	NO	109,99%	-3,73%	-6,26%	1,018617307
	FI	132,01%	-13,14%	-18,87%	0,357396292
	SE	108,06%	1,41%	-9,47%	0,456493576
Regions similars	Alta Baviera	99,73%	0,52%	-0,25%	0,866256153
	Düsseldorf	104,02%	-1,78%	-2,25%	0,489998803
	Roine-Alps	106,75%	-4,36%	-2,39%	0,339722712
	Llombardia	116,70%	0,70%	-17,39%	0,269495462
	Colònia	107,61%	-3,91%	-3,70%	0,532704376
	Provença	112,48%	-7,53%	-4,95%	0,332961096
	Piemont	337,09%	-49,43%	-187,66%	0,057282207
	Vènet	182,13%	6,76%	-88,89%	0,061743162
Regions gasela		102,43%	-0,73%	-1,70%	0,790502815
Regions industrials		102,52%	0,36%	-2,88%	0,503191714

Anàlisi *shift-share* dinàmica (període 2000-23)

L'objectiu del següent exercici és explorar quina és la magnitud i les causes de la convergència (la productivitat creix més ràpidament a Catalunya que al territori considerat) o la divergència (el contrari que anteriorment) dels nivells de productivitat del treball de Catalunya en relació amb una sèrie de regions europees de referència.

Per entendre la naturalesa de la convergència/divergència en els nivells de productivitat del treball entre Catalunya i les regions de referència es duu a terme una anàlisi *shift-share* dinàmica amb un nivell de desagregació de 10 grans sectors econòmics. L'exercici permet explorar les causes de la convergència/divergència en els nivells de productivitat del treball mitjançant una descomposició dels canvis que s'han produït en el període en tres factors diferents, «divergència dins dels sectors», «reassignació sectorial del treball» i «divergència entre sectors», que definim a continuació.

1. El primer factor captura l'allunyament en productivitat dels diferents sectors productius catalans respecte dels mateixos sectors a les regions de referència, ponderats pel pes de l'ocupació que representa cada sector en el total de l'economia catalana. Pot interpretar-se com una mesura de la divergència tecnològica i en eficiència productiva de l'economia catalana respecte de les regions líders.
2. El segon element de la descomposició mesura la divergència provocada per les reassignacions del factor treball entre els diferents sectors productius en el període considerat, ponderades per les productivitats relatives dels sectors. En aquest cas, la divergència es produiria si l'economia catalana transferís una porció major de la seva força de treball que les regions de referència als sectors relativament menys productius.
3. I, finalment, el tercer factor mesura el nivell de divergència que es derivaria de l'especialització de l'economia catalana durant el període en aquells sectors que esdevenen relativament menys productius en les regions de referència.

Resumint, els factors de divergència podrien venir donats per un allunyament en l'eficiència productiva de Catalunya respecte de les regions de referència, una reassignació del treball que afavorís els sectors de menor productivitat de l'economia catalana i una major especialització productiva en els sectors que tenen menor creixement relatiu a les regions de referència.

Aquest tipus d'anàlisi permetrà apuntar diverses hipòtesis per explicar la desfavorable evolució de la productivitat a Catalunya en relació amb territoris capdavanters (divergència). Hi pot haver, per exemple, diversos factors genèrics, com la qualitat institucional, les inversions en capital humà i infraestructures o l'existència d'economies d'aglomeració que facin algunes regions més productives que d'altres, independentment de la seva especialització sectorial, i que no siguin favorables a la convergència de l'economia catalana. Alternativament, també podria ser que l'economia catalana hagués experimentat un procés d'especialització cap a sectors de baixa productivitat.²¹

Seguint el treball de Caselli i Tenreyro (2004) (vegeu també Gómez-Tello *et al.*, 2020), l'expressió de la dimensió de la divergència de l'economia catalana respecte de les «economies de referència» és com segueix:

²¹ Caselli, F. i S. Tenreyro (2004), «Is Poland the Next Spain?», NBER International Seminar on Macroeconomics, 459-533; i Gómez-Tello, A., M.J. Murgui-García i M.T. Sanchis-Llopis (2020), «Exploring the recent upsurge in productivity disparities among European regions», *Growth and Change*, 51, 1491-1516.

$$\Delta \frac{P_{CAT} - P_E}{P_E} = \sum_i \overline{s_{i,CAT}} \Delta \left(\frac{P_{i,CAT} - P_{i,E}}{P_E} \right) + \left[\sum_i \overline{\left(\frac{P_{i,CAT}}{P_E} \right)} \Delta S_{i,CAT} - \sum_i \overline{\left(\frac{P_{i,E}}{P_E} \right)} \Delta S_{i,E} \right] + \sum_i (\overline{s_{i,CAT}} - \overline{s_{i,E}}) \Delta \frac{P_{i,E}}{P_E}$$

on P_{CAT} (P_E) i $P_{i,CAT}$ ($P_{i,E}$) ja han estat definides anteriorment, $S_{i,CAT}$ ($S_{i,E}$) és la quota del sector i en el nombre total d'hores treballades a Catalunya (territori europeu) i es defineix $s_{i,CAT} = \frac{L_{i,CAT}}{L_{CAT}}$ ($s_{i,E} = \frac{L_{i,E}}{L_E}$), Δx és la diferència de la variable x entre els anys 2023 i 2000 ($\Delta x = x_{2023} - x_{2000}$) i \bar{x} és el valor mitjà de la variable x per als anys 2023 i 2000 ($\bar{x} = \frac{x_{2023} - x_{2000}}{2}$). En el cas de l'expressió anterior, per exemple, tindríem les expressions següents:

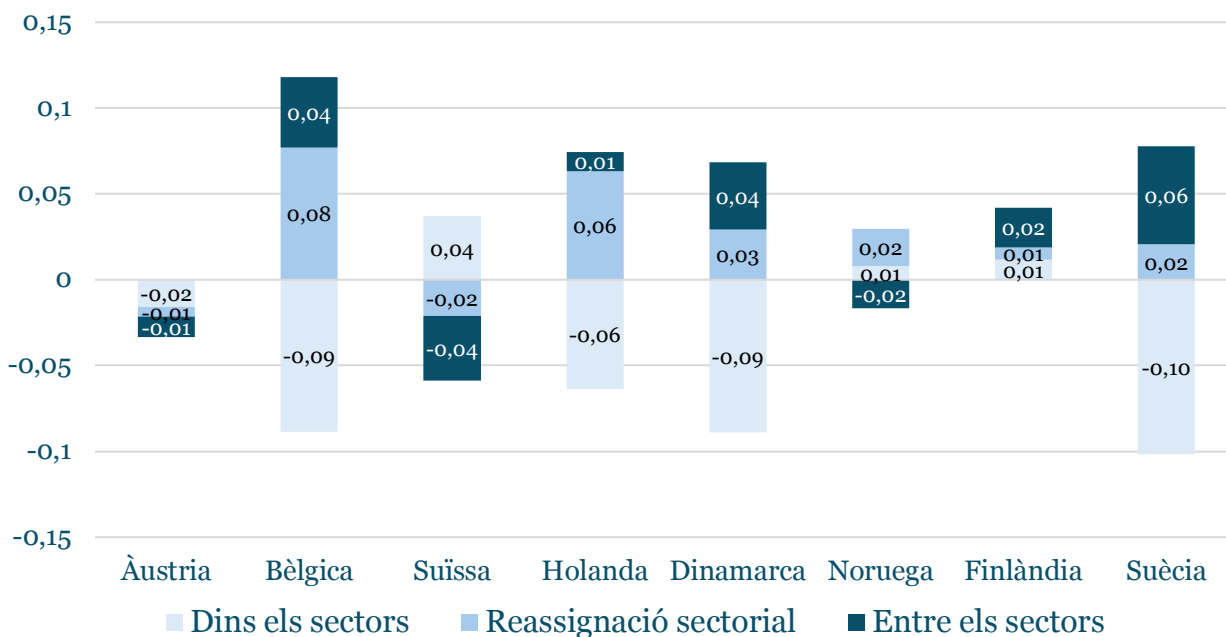
$$\Delta \frac{P_{CAT} - P_E}{P_E} = \frac{P_{CAT,2023} - P_{E,2023}}{P_{E,2023}} - \frac{P_{CAT,2000} - P_{E,2000}}{P_{E,2000}} ;$$

$$\overline{s_{i,CAT}} = \frac{S_{i,CAT,2023} - S_{i,CAT,2000}}{2}$$

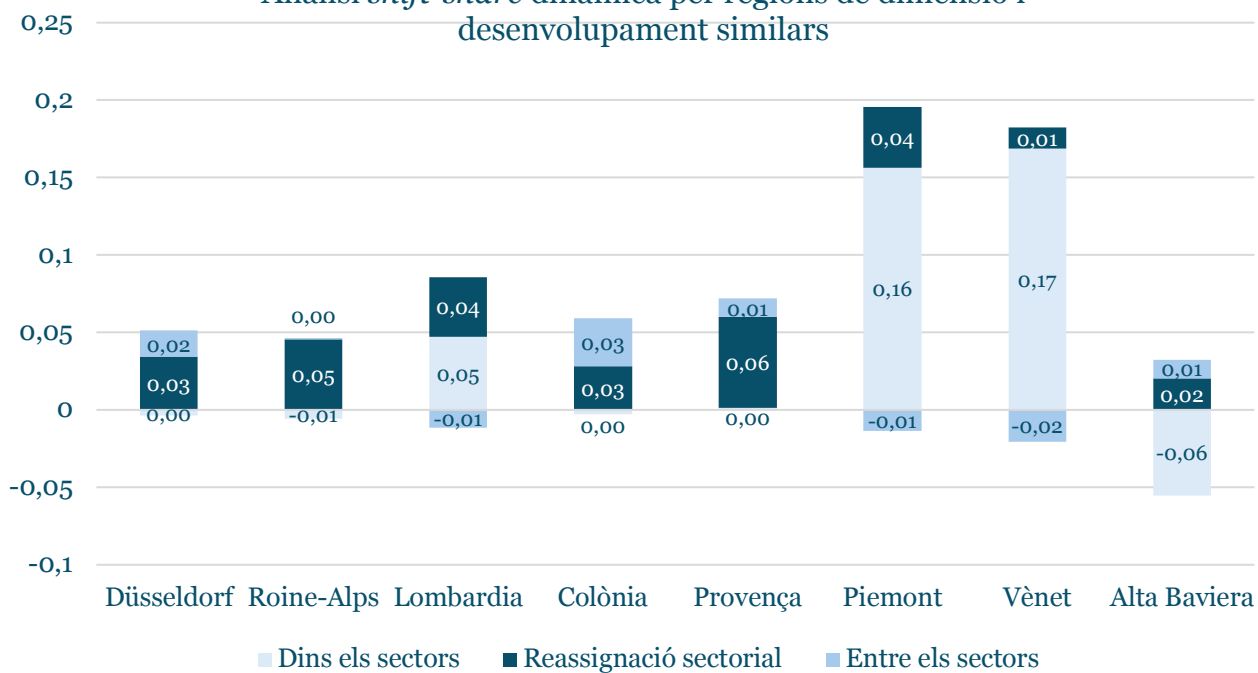
Òbviament, la magnitud de la divergència en l'evolució de la productivitat del treball de Catalunya en relació amb les regions de referència ve donada pel quocient al costat esquerre de l'expressió, $\Delta \frac{P_{CAT} - P_E}{P_E} < 0$ (si el valor és positiu, aleshores es produeix una convergència dels nivells de productivitat de Catalunya cap a les regions europees de referència). Els tres elements del costat dret de l'expressió corresponen, respectivament, als tres factors que expliquen el nivell de divergència. Aquests són, com ja ha quedat dit, «divergència dins dels sectors», «reassignació sectorial del treball» i «divergència entre sectors».

Els resultats de l'exercici es poden veure a les gràfiques que segueixen i a les Taules 3 i 4.

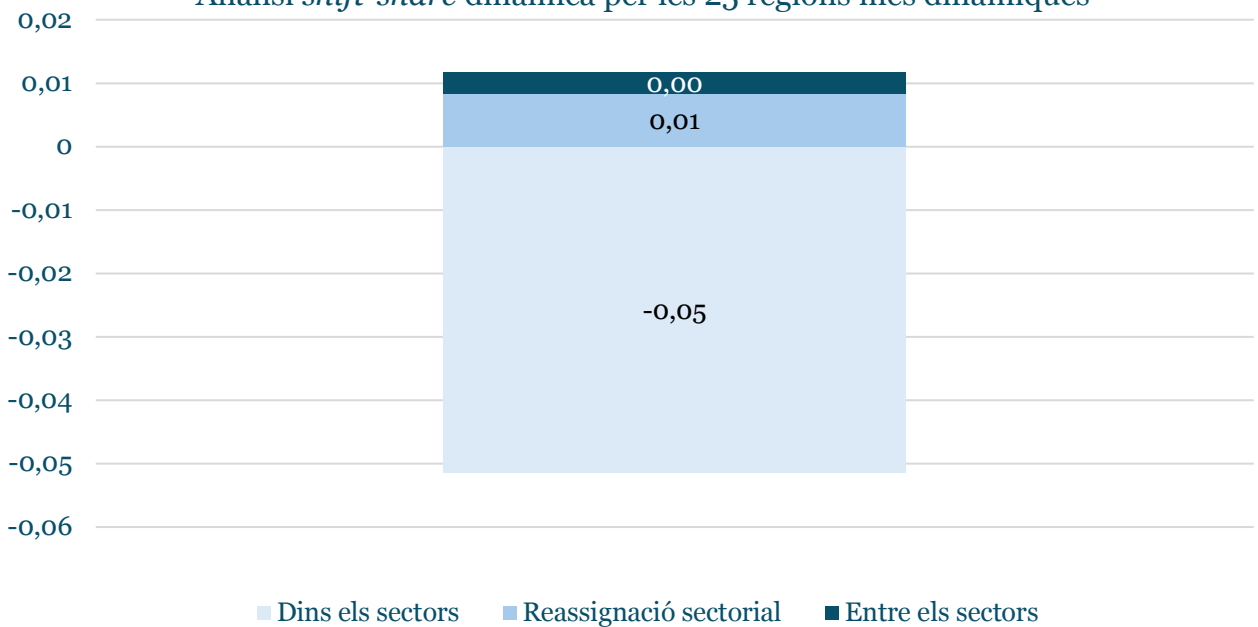
Anàlisi *shift-share* dinàmica petits estats europeus

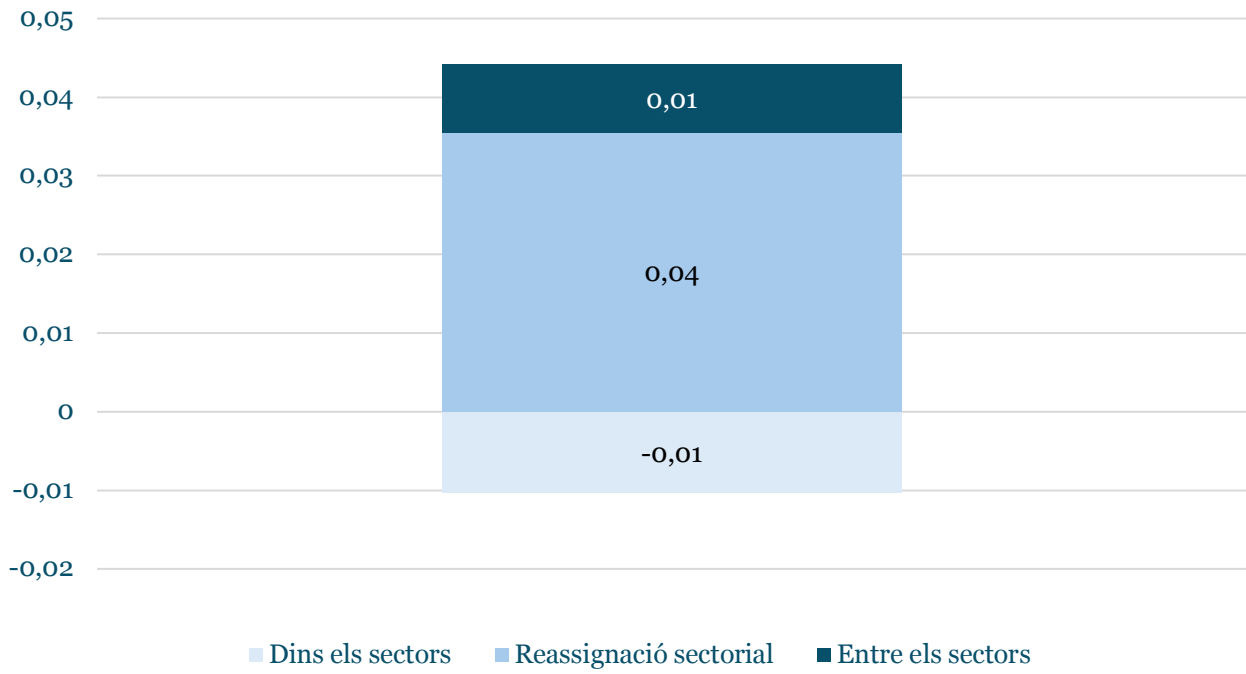
Anàlisi *shift-share* dinàmica per regions de dimensió i desenvolupament similars

Anàlisi *shift-share* dinàmica per les 25 regions més dinàmiques

Anàlisi *shift-share* dinàmica per regions de condicions similars

Taula 3. Convergència (+)/divergència (-) de productivitat amb Catalunya i factors de descomposició

Grup	País/regió	Dins dels sectors	Reassignació sectorial	Entre els sectors	Total conv (+) div (-)
Països	AT	-0,015966677	-0,005599161	-0,011843531	-0,033409368
	BE	-0,088695277	0,076958058	0,040919515	0,029182296
	CH	0,037223109	-0,02102689	-0,037687877	-0,021491658
	DK	-0,089142294	0,029202862	0,039128337	-0,020811095
	NL	-0,063686402	0,063149669	0,011181738	0,010645006
	NO	0,007944179	0,021860329	-0,016618261	0,013186247
	FI	0,011814644	0,007097622	0,022941416	0,041853682
	SE	-0,101673767	0,02051983	0,057377651	-0,023776285
Regions similars	Alta Baviera	-0,055154645	0,020399006	0,012018529	-0,02273711
	Düsseldorf	-0,003706495	0,034325773	0,016887744	0,047507021
	Roine-Alps	-0,00576934	0,045616169	0,00054375	0,04039058
	Llombardia	0,047267932	0,038464295	-0,01134104	0,074391187
	Colònia	-0,00261896	0,028246047	0,030736267	0,056363353
	Provença	0,00117179	0,058648594	0,012318101	0,072138486
	Piemont	0,156516833	0,038882217	-0,013745187	0,181653863
	Vènet	0,16854404	0,013785174	-0,020609898	0,161719317
Regions gasela		-0,051541108	0,008380959	0,00335813	-0,039802019
Regions industrials		-0,010394488	0,035479888	0,008722293	0,033807693

Taula 4. Convergència (+)/divergència (-) de productivitat amb Catalunya i factors de descomposició (%)

Grup	País/regió	Dins dels sectors	Reassignació sectorial	Entre els sectors	Total conv (+) div (-)
Països	AT	-47,79%	-16,76%	-35,45%	-0,033409368
	BE	-303,94%	263,71%	140,22%	0,029182296
	CH	173,20%	-97,84%	-175,36%	-0,021491658
	DK	-428,34%	140,32%	188,02%	-0,020811095
	NL	-598,27%	593,23%	105,04%	0,010645006
	NO	60,25%	165,78%	-126,03%	0,013186247
	FI	28,23%	16,96%	54,81%	0,041853682
	SE	-427,63%	86,30%	241,32%	-0,023776285
Regions similars	Alta Baviera	-242,58%	89,72%	52,86%	-0,02273711
	Düsseldorf	-7,80%	72,25%	35,55%	0,047507021
	Roine-Alps	-14,28%	112,94%	1,35%	0,04039058
	Llombardia	63,54%	51,71%	-15,25%	0,074391187
	Colònia	-4,65%	50,11%	54,53%	0,056363353
	Provença	1,62%	81,30%	17,08%	0,072138486
	Piemont	86,16%	21,40%	-7,57%	0,181653863
	Vènet	104,22%	8,52%	-12,74%	0,161719317
Regions gasela		-129,49%	21,06%	8,44%	-0,039802019
Regions industrials		-30,75%	104,95%	25,80%	0,033807693

Annex 4 – El pes del *dividend demogràfic*

Tal com ja s'ha esmentat al cos de l'informe,

$$\text{PIBpc} = \text{Productivitat} \times \text{Esforç}$$

També s'ha explicat la fórmula:

$$\text{Productivitat} = \text{PIB} \div \text{Hores treballades}$$

Tanmateix, les estadístiques sobre hores treballades no estan disponibles en sèries llargues. Això obliga a identificar la productivitat com el PIB generat per cada persona ocupada –informació, aquesta, que sí que està disponible. Per tant:

$$\text{PIBpc} = (\text{PIB} \div \text{Ocupats}) \times (\text{Ocupats} \div \text{Població})$$

Com que l'estructura de la població ha canviat molt degut a l'envelliment i a la immigració, resulta útil subdividir l'últim concepte en els factors següents:

$$\text{PIBpc} = (\text{PIB} \div \text{Ocupats}) \times (\text{Ocupats} \div \text{Població en edat laboral}) \times (\text{Població en edat laboral} \div \text{Població})$$

El PIBpc dependrà, ara, per tant, de tres elements:

- De la productivitat ($\text{PIB} \div \text{Ocupats}$).
- De la taxa d'ocupació, és a dir, de la proporció de persones que, podent treballar, ho fan. En molt bona part, i en el període que considerarem, aquest element està determinat fonamentalment pel grau d'incorporació de la dona al mercat de treball ($\text{Ocupats} \div \text{Població en edat laboral}$).
- De la proporció de les persones en edat de treballar sobre el total ($\text{Població en edat laboral} \div \text{Població}$). Sovint, es denomina *dividend demogràfic* a la variació d'aquesta ràtio. A la pràctica, i en el període considerat, la caiguda de la natalitat (menys població dependent per la banda baixa d'edats) s'ha compensat amb l'envelliment (més població dependent per la banda alta d'edats), de manera que el que marca la diferència és la immigració, ja que aquesta, en arribar majoritàriament en edat laboral, constitueix un *dividend demogràfic* ($\text{Població en edat laboral} \div \text{Població}$).

Això permet comparar quin pes ha tingut cadascun d'aquests tres factors en l'evolució del PIBpc de Catalunya, les Balears i el País Basc, i, específicament, es pot fer per a dos períodes molt diferents: 1980-2000 i 2000-2024.

Hi ha dos fets que marquen molt la diferència entre aquests dos períodes: la immigració i la tipologia del turisme:

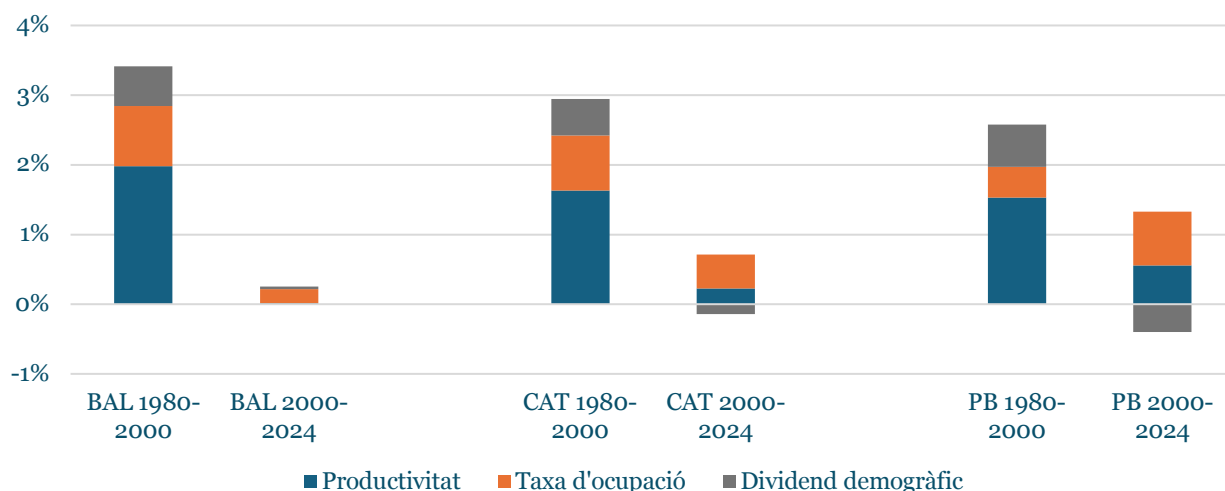
- Entre 1980 i 2000 Espanya no va experimentar pràcticament fluxos migratoris de cap mena, ni interiors, ni exteriors; en canvi, a partir del 2000 s'inicia un flux immigratori que és enorme a les Balears, molt gran a Catalunya i moderat al País Basc.

–A partir del 2000, el nombre de turistes es dispara (les raons són diverses: vols *low cost*, turisme de plataforma com ara *Airbnb*, etc.), la qual cosa fa que es desenvolupi enormement un sector turístic irregular, no subjecte als convenis col·lectius sectorials que regeixen als hotels.

El gràfic següent mostra quina ha estat la taxa de creixement del PIBpc a cadascuna de les tres economies i quin ha estat l'aportació de cadascun dels tres factors determinats més amunt:

Creixement del PIBpc i els seus components

Font: INE

El gràfic posa de manifest alguns aspectes remarcables:

–El creixement del turisme va tenir un impacte positiu sobre la productivitat fins al 2000, però va deixar de tenir-lo des d'aquell any, tal com posa en evidència l'evolució de la productivitat a les Balears, que ha esdevingut una economia de monocultiu. La raó és simple: el seu impacte va ser positiu mentre va permetre que persones subocupades en sectors molt poc productius –l'agricultura–²² accedissin a un lloc de treball remunerat d'acord amb un conveni col·lectiu. En les últimes dècades, per contra, la creació de llocs de treball per part del turisme es fa molt sovint en base a convenis col·lectius que estableixen salaris molt més baixos,²³ i quan la productivitat de l'economia en general ja és més alta.

–La immigració ha estat capaç de neutralitzar el *dividend demogràfic* negatiu que representa l'envelliment, de manera que aquest només s'ha manifestat al País Basc –la societat comparada amb menys immigració. Ara bé, aquest efecte és massa petit per compensar la falta de productivitat associada als sectors que atreuen la immigració.

²² Sense descartar que la falta de productivitat de l'agricultura tradicional es veïés reforçada pel seu tractament estadístic.

²³ La diferència entre el salari aplicable per netejar una habitació d'hotel –categoria *cambrera de pis*– és, segons el conveni d'hostaleria de Catalunya, el 33% superior al corresponent –*personal netejador*– en el conveni de la neteja d'edificis i locals, també de Catalunya.

–Pel que fa a la variació de la taxa d'ocupació, la dinàmica afavoreix el país Basc per la simple raó que partia d'un punt més baix, però el nivell actual és pràcticament el mateix a totes tres comunitats.

El missatge final podria ser que, si bé fins al 2000 a Catalunya li podia resultar oportú jugar a dues cartes: l'economia turística –com la balear– i la industrial –com la basca–, això ara ja no és sostenible, tal com ha quedat demostrat, i resulta molt més prometedora la industrialització basca que la turisticació balear.

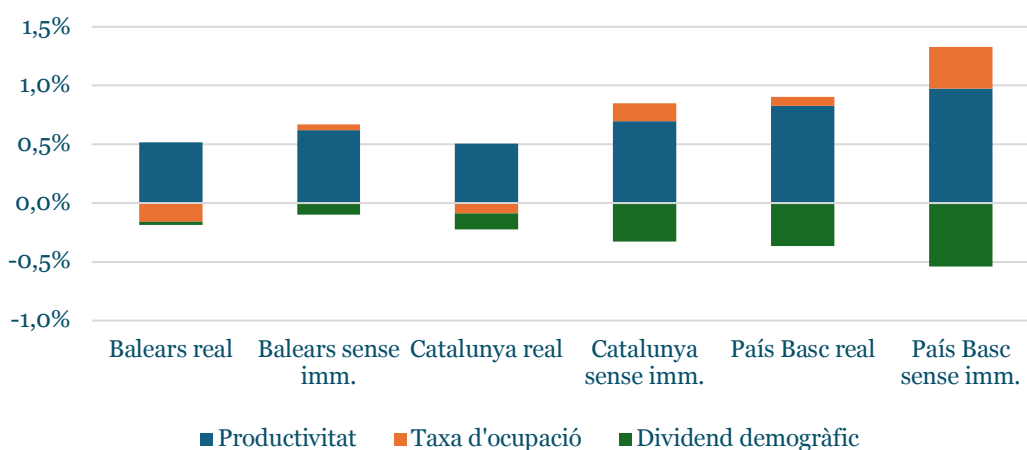
Una altra anàlisi possible consisteix a analitzar quin ha estat l'efecte de la immigració en el creixement del PIBpc en les tres comunitats escollides. Per a aquesta tasca se seguirà un treball recent publicat pel Banc d'Espanya.²⁴

Es considera el període que va des del 2006 fins al 2024. La raó és que l'EPA de l'INE només distingeix la nacionalitat dels ocupats d'ençà del 2006. Cal dir que, a nivell de les comunitats autònomes, l'EPA no permet distingir entre els ocupats en funció del país de naixement, una dada molt més rellevant que la nacionalitat per avaluar l'impacte real de la immigració. De fet, el treball del Banc d'Espanya obté resultats diferents en funció de quin d'aquests criteris es faci servir per definir la immigració.

Com que no es disposa de dades sobre productivitat en funció de la nacionalitat dels ocupats, el present informe fa una estimació per a cadascuna de les tres comunitats autònomes d'acord amb l'impacte estimat pel Banc d'Espanya per al conjunt de l'economia espanyola (-0,11%), corregit en funció de la diferència entre la proporció d'ocupats estrangers entre 2006 i 2024, atorgant a aquesta diferència en el conjunt espanyol un coeficient igual a 1 i a cadascuna de les tres comunitats autònomes un coeficient proporcional. El resultat d'aquest exercici es pot trobar al gràfic següent.

Descomposició de la taxa de creixement del PIBpc amb i sense immigració (2006-2024)

Font: INE

Del gràfic se'n poden destacar els següents efectes:

²⁴ «Una estimación de la contribución de la población extranjera en España al crecimiento del PIB per cápita en el período 2022-2024». <https://doi.org/10.53479/40025>

- La immigració alenteix la productivitat global, un fenomen ja observat pel Banc d'Espanya i que els seus autors estimen a partir dels salaris relatius.
- La immigració té un impacte negatiu sobre el creixement del PIBpc via la proporció d'ocupats respecte de la població en edat laboral, un efecte que es dona sobretot per la major taxa d'atur entre els immigrants i que no és aliè al fet que l'any de partida (2006) la taxa d'ocupació era més alta entre els estrangers que entre els espanyols, cosa que actualment no és així.
- Finalment, la immigració té un impacte positiu en forma de *dividend demogràfic*, però aquest impacte que no té prou magnitud per compensar els dos anteriors.

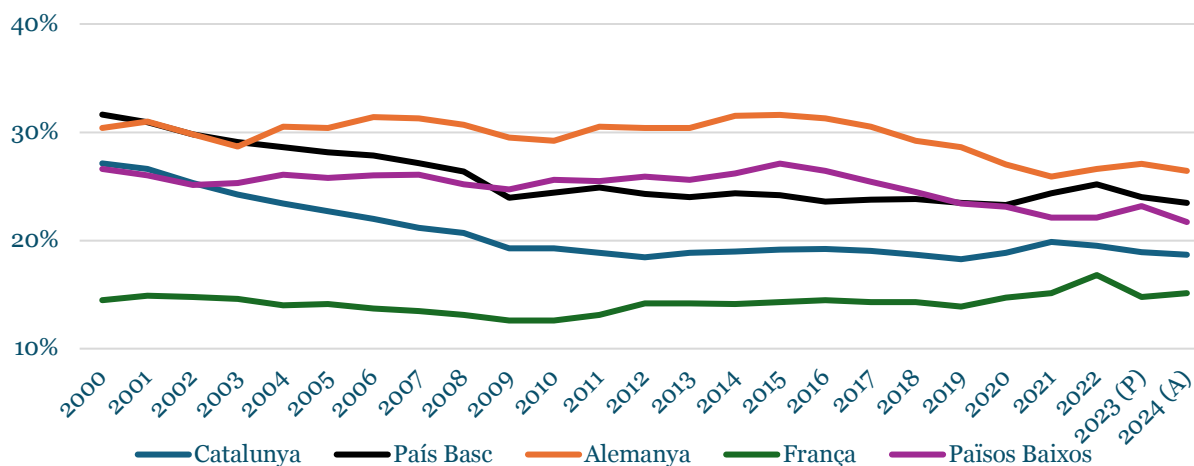
Annex 5 – Catalunya no perd més indústria que altres països de l'entorn

L'informe destaca en el seu contingut que, els darrers vint-i-cinc anys, l'economia catalana està evolucionant de manera molt més pobre que la basca. Sovint es justifica aquest fet amb la pèrdua d'indústria a Catalunya. No sembla que les dades suportin aquesta asseveració.

La percepció que Catalunya perd teixit industrial es fonamenta, de fet, en la pèrdua del pes relatiu de la indústria dins del PIB català. Aquesta pèrdua és innegable, però gens excepcional en el context de les economies industrialitzades, tal com posa de manifest el gràfic següent: és indubtable que la indústria ha perdut pes en relació amb Alemanya, per exemple, però Catalunya segueix sent un país molt més industrialitzat que França o els Països Baixos. Pel que fa a la comparació amb el País Basc, Catalunya hi estava per sota l'any 2000 i segueix estant-ho, però sense que la diferència s'hagi agreujat.

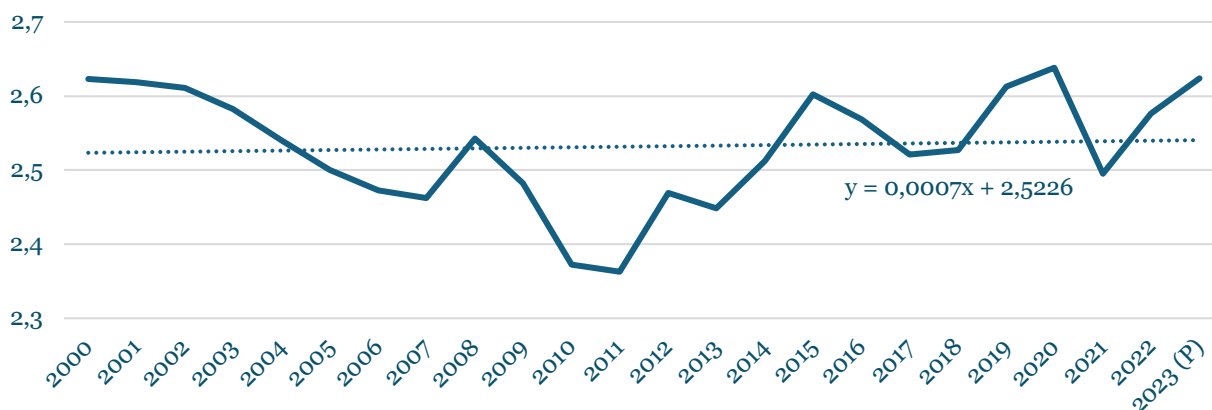
Pes de la indústria dins del PIB

Font: INE i Eurostat

Ara bé, el que destaca és que, en les últimes dècades, la indústria catalana no s'ha comportant pitjor que la basca en termes quantitius i s'ha comportat millor en termes qualitius. Els dos gràfics següents ho posen de manifest:

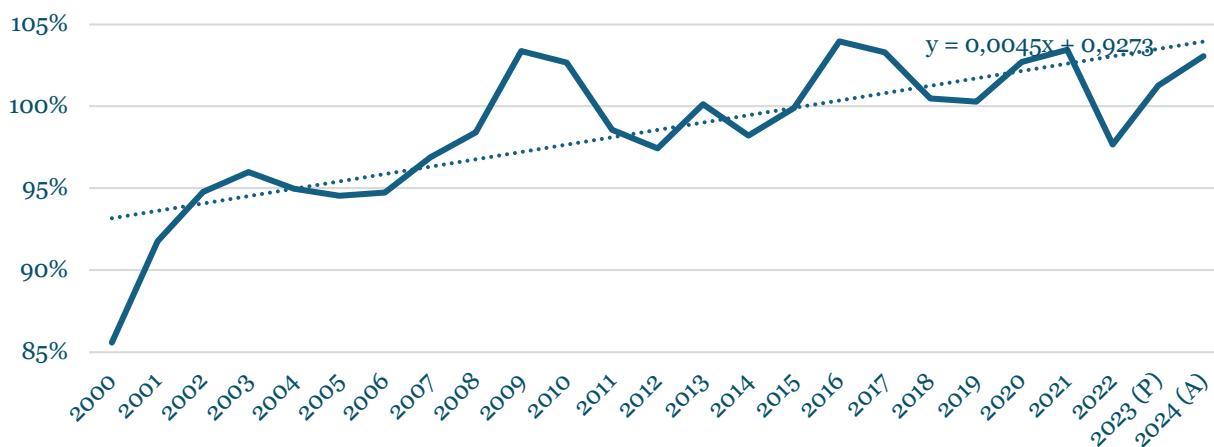
El volum de la indústria catalana respecte de la basca
 VAB relatiu
 Font: INE

El gràfic posa de manifest que l'any 2000 la producció de la indústria catalana era 2,6 vegades més gran que la de la basca. Ara la proporció és la mateixa –de fet, la regressió té un lleu pendent positiu. Per tant, si la indústria catalana ha perdut pes en relació amb el PIB, no és perquè no estigui creixent tant com la basca, sinó perquè altres parts de l'economia estan creixent més de pressa.

El següent gràfic es fixa en la productivitat de la indústria catalana en relació amb la basca. El missatge sembla clar: si bé la indústria catalana era significativament menys productiva que la basca l'any 2000, ara hi està per sobre.²⁵

La productivitat de la indústria catalana respecte de la basca
 (VAB/ocupats)
 Font INE)

²⁵ L'evolució és la mateixa si es calcula productivitat en termes de VAB per hora treballada: en tots dos casos la productivitat passa del 86% al 103%.

Com a conclusió es pot dir que, si bé és indubtable que en les últimes dècades l'economia catalana mostra un dinamisme molt menor que la basca, aquest fet no és conseqüència d'un procés de «desindustrialització» si com a tal s'entén una pèrdua de dinamisme industrial en termes quantitius o qualitius. La indústria catalana s'ha estat comportant tant bé com la basca en termes quantitius i millor en termes qualitius.

Annex 6 – Taules d’ocupació, productivitat i salaris dels sectors industrial i serveis de Catalunya

Nombre d’ocupats i mitjana de productivitat

Sector indústria Catalunya 2023	Nombre d'ocupats	Productivitat mitjana anual (€)
Total	456.182	75.668
Indústries càrnies	35.724	49.803
Elaboració i conservació peix i hortalisses. Fabricació olis	7.550	80.169
Fabricació de productes lactis	3.828	56.581
Fabricació de productes de fleca i pastes alimentàries	17.716	42.568
Fabricació sucre, xocolata, cafè i productes de confiteria	8.023	90.271
Fabricació d'altres productes alimentaris	11.123	68.214
Fabricació de productes per a l'alimentació animal	4.609	148.634
Fabricació de begudes, excepte analcohòliques	7.357	70.647
Fabricació de begudes analcohòliques. Tabac	2.824	97.083
Preparació i filatura de fibres tèxtils	2.615	43.546
Fabricació de teixits tèxtils	2.072	57.070
Acabament de tèxtils	3.256	42.519
Fabricació teixits de punt i tèxtils, excepte roba vestir	4.633	46.161
Fabricació d'altres productes tèxtils ncaa	4.162	63.445
Confeció de peces de vestir	9.077	29.700
Indústria del cuir i del calçat	3.522	56.952
Fabricació de taulers de fusta i fusteria per construcció	3.582	51.681
Fabricació d'envasos i altres productes de fusta i suro	4.017	59.476
Fabricació de pasta de paper, paper i cartó	2.973	108.737
Fabricació d'articles de paper i de cartó	12.157	75.589
Arts gràfiques i reproducció de suports enregistrats	14.585	49.839
Fabricació de productes químics bàsics i pesticides	15.034	133.847
Fabricació de pintures, vernissos i tintes d'impremta	4.105	83.616
Fabricació de sabons, perfums i productes de cosmètica	14.178	97.247
Fabricació d'altres productes químics i fibres artificials	6.913	114.415
Fabricació de productes farmacèutics de base	6.439	112.765
Fabricació de preparats farmacèutics	19.336	127.523
Fabricació de productes de cautxú	2.400	63.279
Fabricació de productes de matèries plàstiques	20.818	72.067
Fabricació de vidre i productes de vidre	2.874	91.746
Fabricació de productes ceràmics	1.981	95.988
Fabricació de ciment, guix i elements de formigó i ciment	4.678	145.661
Indústria pedra ornamental i per a la construcció i altres	1.977	75.944
Fabricació de tubs, canonades i similars, de ferro i acer	3.400	107.921
Producció de metalls preciosos i fosa de metalls	3.523	79.462
Fabricació d'estructures metàl·liques i els components	6.636	68.684

Fabricació de tancaments metàl·lics	9.945	49.696
Fabricació de contenidors de metall i generadors de vapor	2.524	64.990
Forja i estampació de metalls; pulverimetallúrgia	7.903	73.220
Tractament i revestiment de metalls	5.450	53.532
Enginyeria mecànica general per compte d'altri	7.852	57.566
Fabricació d'articles de ganiveteria i ferreteria	2.887	57.406
Fabricació d'altres productes metàl·lics	8.706	67.275
Fab. components electrònics, ordinadors i electrònica consum	7.098	66.442
Fab. instruments de mesura i òptica; equips fotogràfics	4.862	80.344
Fabricació motors i accessoris elèctrics vehicles de motor	7.244	69.138
Fabricació de llums elèctrics i aparells domèstics	2.654	70.230
Fabricació de piles, cables i altres materials elèctrics	5.435	99.212
Fabricació de maquinària d'ús general	4.031	80.793
Fabricació d'un altre tipus de maquinària d'ús general	10.962	69.898
Fabricació de maquinària agrària i màquines eina	3.501	68.756
Fabricació d'altra maquinària per a usos específics	10.841	75.600
Fabricació de vehicles de motor i carrosseries	14.869	150.695
Fabricació de components per a vehicles de motor	16.183	72.129
Fabricació altres materials transport, exc. vehicles motor	3.661	55.420
Fabricació de mobles	7.652	48.632
Fabricació d'articles de joieria, d'esport i joguines	2.148	45.945
Fabricació d'instruments mèdics i odontològics	5.690	65.408
Altres indústries manufactureres diverses	3.255	45.352
Reparació i instal·lació de maquinària i equips	21.133	54.787

Sector serveis Catalunya 2023	Nombre d'ocupats	Productivitat mitjana anual (€)
Total	1.925.769	48.673
Venda vehicles de motor	17.268	67.026
Manteniment i reparació vehicles de motor	19.763	35.731
Venda recanvis i accessoris vehicles de motor	7.944	66.157
Venda i reparació motocicletes i recanvis	3.105	46.828
Intermediaris comerç	21.442	60.253
Comerç engròs matèries agràries i animals vius	5.301	80.998
Comerç engròs aliments, begudes i tabac	49.348	63.319
Comerç engròs articles d'ús domèstic	65.097	85.576
Comerç engròs equips per a les TIC	16.198	60.794
Comerç engròs altra maquinària i equips	29.478	80.989
Altres tipus comerç engròs especialitzat	42.849	78.017
Comerç engròs no especialitzat	4.208	47.038
Comerç detall establiments no especialitzats	90.619	35.169
Comerç detall aliments, begudes i tabac	53.502	23.834

Comerç detall carburants per a l'automoció	6.581	44.226
Comerç detall equips per a TIC i altres d'ús domèstic	133.575	33.836
Comerç detall en parades i mercats ambulants	6.768	11.835
Comerç detall fora d'establiments	8.364	51.328
Transport terrestre; transport per canonades	88.612	42.428
Transport marítim i per vies navegació interiors	679	82.856
Transport aeri	8.152	148.597
Emmagatzematge i activitats afins al transport	56.510	85.578
Activitats postals i de correus	20.702	26.478
Serveis d'allotjament	57.712	57.454
Serveis de menjar i begudes	214.306	23.484
Edició	14.700	73.517
Cinema i vídeo; enregistrament de so	9.144	63.515
Ràdio i televisió	1.247	37.958
Telecomunicacions	9.475	175.333
Serveis de tecnologies de la informació	91.327	68.100
Serveis d'informació	10.284	78.824
Activitats immobiliàries	66.874	87.519
Activitats jurídiques i de comptabilitat	68.220	55.889
Activitats de seus centrals i consultoria empresarial	43.588	66.706
Serveis tècnics d'arquitectura i enginyeria; anàlisis tècniques	57.248	51.667
Recerca i desenvolupament	8.376	56.581
Publicitat i estudis de mercat	30.868	53.464
Altres activitats professionals i tècniques	32.976	46.254
Activitats veterinàries	5.305	36.039
Activitats de lloguer	11.772	118.923
Activitats relacionades amb l'ocupació	56.809	33.905
Agències de viatges i operadors turístics	11.310	49.974
Activitats de seguretat i investigació	27.831	33.632
Serveis a edificis i activitats de jardineria	128.027	23.204
Activitats administratives d'oficina i auxiliars	86.318	37.377
Activitats de creació, artístiques i d'espectacles	15.498	33.962
Activitats de biblioteques, arxius i museus	3.249	43.757
Jocs atzar i apostes	8.186	76.464
Activitats esportives, recreatives i entreteniment	42.983	47.026
Reparació ordinadors, efectes personals i domèstics	8.065	26.796
Altres activitats de serveis personals	48.008	20.814

Nombre de treballadors i salaris mitjans

Sector indústria Catalunya (2023)	Nombre de treballadors	Salari mitjà anual (€)
Total	429.069	38.155
Indústries càrnies	35.031	26.337
Elaboració i conservació peix i hortalisses. Fabricació olis	7.205	31.903
Fabricació de productes lactis	3.655	36.568
Fabricació de productes de fleca i pastes alimentàries	15.733	24.369
Fabricació sucre, xocolata, cafè i productes de confiteria	7.777	47.322
Fabricació d'altres productes alimentaris	10.363	32.611
Fabricació de productes per a l'alimentació animal	4.466	42.398
Fabricació de begudes, excepte analcohòliques	6.515	39.444
Fabricació de begudes analcohòliques. Tabac	2.767	46.016
Preparació i filatura de fibres tèxtils	2.522	29.574
Fabricació de teixits tèxtils	1.982	30.959
Acabament de tèxtils	3.044	26.557
Fabricació teixits de punt i tèxtils, excepte roba vestir	4.024	28.921
Fabricació d'altres productes tèxtils ncaa	3.928	35.821
Confeció de peces de vestir	7.222	27.741
Indústria del cuir i del calçat	3.354	29.619
Fabricació de taulers de fusta i fusteria per construcció	2.970	33.240
Fabricació d'envasos i altres productes de fusta i suro	3.638	29.947
Fabricació de pasta de paper, paper i cartó	2.887	41.482
Fabricació d'articles de paper i de cartó	11.782	33.934
Arts gràfiques i reproducció de suports enregistrats	12.654	32.528
Fabricació de productes químics bàsics i pesticides	14.752	53.605
Fabricació de pintures, vernissos i tintes d'impremta	4.047	45.521
Fabricació de sabons, perfums i productes de cosmètica	13.785	43.967
Fabricació d'altres productes químics i fibres artificials	6.724	46.814
Fabricació de productes farmacèutics de base	6.331	49.389
Fabricació de preparats farmacèutics	18.993	51.542
Fabricació de productes de cautxú	2.333	37.702
Fabricació de productes de matèries plàstiques	20.195	35.913
Fabricació de vidre i productes de vidre	2.737	37.883
Fabricació de productes ceràmics	1.834	53.309
Fabricació de ciment, guix i elements de formigó i ciment	4.447	40.431
Indústria pedra ornamental i per a la construcció i altres	1.781	40.776
Fabricació de tubs, canonades i similars, de ferro i acer	3.297	41.992
Producció de metalls preciosos i fosa de metalls	3.434	38.356
Fabricació d'estructures metàl·liques i els components	6.228	36.827
Fabricació de tancaments metàl·lics	8.528	33.498
Fabricació de contenidors de metall i generadors de vapor	2.438	39.936
Forja i estampació de metalls; pulverimetallúrgia	7.656	38.176

Tractament i revestiment de metalls	5.097	40.519
Enginyeria mecànica general per compte d'altri	7.164	36.671
Fabricació d'articles de ganiveteria i ferreteria	2.512	38.872
Fabricació d'altres productes metàl·lics	8.219	38.459
Fab. components electrònics, ordinadors i electrònica consum	6.770	37.970
Fab. instruments de mesura i òptica; equips fotogràfics	4.649	44.153
Fabricació motors i accessoris elèctrics vehicles de motor	7.005	48.848
Fabricació de llums elèctrics i aparells domèstics	2.502	37.465
Fabricació de piles, cables i altres materials elèctrics	5.248	40.432
Fabricació de maquinària d'ús general	3.911	39.821
Fabricació d'un altre tipus de maquinària d'ús general	10.559	40.058
Fabricació de maquinària agrària i màquines eina	3.340	39.809
Fabricació d'altra maquinària per a usos específics	10.388	43.948
Fabricació de vehicles de motor i carrosseries	14.709	50.546
Fabricació de components per a vehicles de motor	15.902	39.032
Fabricació altres materials transport, exc. vehicles motor	3.516	37.250
Fabricació de mobles	6.549	30.042
Fabricació d'articles de joieria, d'esport i joguines	1.512	36.795
Fabricació d'instruments mèdics i odontològics	5.023	35.804
Altres indústries manufactureres diverses	2.968	29.008
Reparació i instal·lació de maquinària i equips	18.464	38.184

Nombre de treballadors i salaris mitjans

Sector serveis Catalunya (2023)	Nombre de treballadors	Salari mitjà anual (€)
Total	1.421.750	33.914
Venda vehicles de motor	15.704	37.099
Manteniment i reparació vehicles de motor	13.804	30.797
Venda recanvis i accessoris vehicles de motor	7.081	35.631
Venda i reparació motocicletes i recanvis	2.456	33.532
Intermediaris comerç	11.500	50.235
Comerç engròs matèries agràries i animals vius	4.728	34.968
Comerç engròs aliments, begudes i tabac	45.752	32.326
Comerç engròs articles d'ús domèstic	58.454	50.928
Comerç engròs equips per a les TIC	15.684	54.022
Comerç engròs altra maquinària i equips	27.421	45.062
Altres tipus comerç engròs especialitzat	40.292	39.481
Comerç engròs no especialitzat	3.261	35.054
Comerç detall establiments no especialitzats	76.757	22.873
Comerç detall aliments, begudes i tabac	34.743	20.129
Comerç detall carburants per a l'automoció	6.088	23.982
Comerç detall equips per a TIC i d'altres d'ús domèstic	90.601	26.121
Comerç detall en parades i mercats ambulants	1.168	17.724

Comerç detall fora d'establiments	6.415	31.874
Transport terrestre; transport per canonades	56.732	31.696
Transport marítim i per vies navegació interiors	582	30.176
Transport aeri	7.866	59.381
Emmagatzematge i activitats afins al transport	52.679	35.452
Activitats postals i de correus	15.069	25.621
Serveis d'allotjament	53.029	25.307
Serveis de menjar i begudes	135.774	23.203
Edició	13.013	49.696
Cinema i vídeo; enregistrament de so	7.342	43.445
Ràdio i televisió	1.075	40.364
Telecomunicacions	8.882	67.178
Serveis de tecnologies de la informació	82.248	49.339
Serveis d'informació	9.352	49.173
Activitats immobiliàries	30.423	38.817
Activitats jurídiques i de comptabilitat	44.209	38.662
Activitats de seus centrals i consultoria empresarial	39.821	62.310
Serveis tècnics d'arquitectura i enginyeria; anàlisis tècniques	40.549	37.713
Recerca i desenvolupament	6.431	44.730
Publicitat i estudis de mercat	21.070	42.648
Altres activitats professionals i tècniques	15.371	38.039
Activitats veterinàries	3.813	27.841
Activitats de lloguer	9.263	33.538
Activitats relacionades amb l'ocupació	52.646	24.775
Agències de viatges i operadors turístics	9.659	35.421
Activitats de seguretat i investigació	24.336	23.951
Serveis a edificis i activitats de jardineria	87.731	20.610
Activitats administratives d'oficina i auxiliars	64.175	30.736
Activitats de creació, artístiques i d'espectacles	4.977	38.836
Activitats de biblioteques, arxius i museus	1.926	28.885
Jocs atzar i apostes	6.705	32.036
Activitats esportives, recreatives i entreteniment	25.754	52.577
Reparació ordinadors, efectes personals i domèstics	3.510	32.032
Altres activitats de serveis personals	23.830	21.568

Distribució del VAB per branques productives

Branques productives	Personal		Excedent brut d'exploració	
	2015	2023	2015	2023
Sector indústria				
Indústries de productes alimentaris	60,3%	60,2%	39,7%	39,8%
Fabricació de begudes i indústria del tabac	62,5%	62,5%	37,5%	37,5%
Indústries tèxtils, cuir i calçat. Confecció peces de vestir	68,0%	74,9%	32,0%	25,1%
Indústries de la fusta i suro, excepte mobles; cistelleria	67,6%	61,9%	32,4%	38,1%
Indústria del paper i de les arts gràfiques	68,1%	60,3%	31,9%	39,7%
Indústries químiques	50,5%	54,5%	49,5%	45,5%
Fabricació de productes farmacèutics	55,1%	52,4%	44,9%	47,6%
Fabricació de productes de cautxú i matèries plàstiques	59,5%	62,8%	40,5%	37,2%
Indústries d'altres productes minerals no metàl·lics	65,0%	45,7%	35,0%	54,3%
Metal·lúrgia	54,5%	54,6%	45,5%	45,4%
Fabricació productes metàl·lics, excepte maquinària i equips	70,4%	71,9%	29,6%	28,1%
Fabricació material i equip elèctric, electrònic i òptic	74,8%	68,5%	25,2%	31,5%
Fabricació de maquinària i equips ncaa	71,9%	69,7%	28,1%	30,3%
Fabricació de vehicles de motor, remolcs i semiremolcs	68,1%	52,1%	31,9%	47,9%
Fabricació altres materials transport, exc. vehicles motor	71,9%	88,4%	28,1%	11,6%
Fabricació de mobles i indústries manufactureres diverses	67,5%	66,3%	32,5%	33,7%
Reparació i instal·lació de maquinària i equips	82,1%	78,3%	17,9%	21,7%
Sector serveis	2015	2023	2015	2023
Venda i reparació vehicles de motor i motocicletes	63,1%	67,7%	36,9%	32,3%
Comerç engròs i intermediaris, excepte vehicles motor	65,5%	65,3%	34,5%	34,7%
Comerç detall, excepte vehicles motor i motocicletes	65,1%	67,8%	34,9%	32,2%
Transport i emmagatzematge	56,7%	56,0%	43,3%	44,0%
Hostaleria	71,3%	68,9%	28,7%	31,1%
Informació i comunicacions	68,1%	73,6%	31,9%	26,4%
Activitats immobiliàries	26,0%	24,6%	74,0%	75,4%
Activitats professionals, científiques i tècniques	65,9%	70,3%	34,1%	29,7%
Activitats administratives i serveis auxiliars	74,3%	74,3%	25,7%	25,7%
Activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment	62,2%	63,8%	37,8%	36,2%
Altres serveis	65,9%	64,9%	34,1%	35,1%

Annex 7 – A. Estimació límit salari altament subvencionat: 28.300€ (dades 2024)

BALANÇ D'APORTACIONS FISCALS VS PRESTACIONS REBUDES D'UN TREBALLADOR AMB UN SALARI DE 28.300€ ANUALS					
APORTACIONS FISCALS EFECTUADES PEL TREBALLADOR I L'EMPRESA AL LLARG DE LA VIDA		Vida laboral de 38 anys		Període de jubilació: 19 anys	Total al llarg de 84 anys
		Període laboral: 34,8 anys	Període d'atur: 3,2 anys		
Nòmina del treballador					
Cost anual pagador (empresa, organisme públic, etc.)		36.507	17.188	22.793	
A	Quota patronal 23,6% del sou brut contingència comuna*	6.651	-	-	
B	Quota patronal 5,5% del sou brut atur	1.557	-	-	
Ingressos bruts anuals		28.300	17.188	22.793	
C	Seguretat social obrera contingència comuna 4,7%*	1.330	-	-	
D	Seguretat social obrera atur 1,55%	439	-	-	
E	Seguretat social obrera altres 0,23%	65	-	-	
F	IRPF	4.698	670	3.061	
Ingressos nets anuals		21.768	16.518	19.732	
G	IVA pagat pel consum anualment (9,5% dels ingressos nets))	2.068	1.569	1.875	
Contribucions fiscals anuals a l'erari públic (B+D+E+F+G)		8.826	2.240	4.936	
		<i>34,8 anys</i>	<i>3,2 anys</i>	<i>19 anys</i>	
H	Aportacions fiscals fetes pel treballador a l'erari públic al llarg de la vida	307.146	7.166	93.777	408.089
PRESTACIONS MONETÀRIES I NO MONETÀRIES REBUDES PEL TREBALLADOR AL LLARG DE LA VIDA		Vida de 85 anys	Durant l'atur: 3 anys	Total al llarg de 85 anys	
Cost anual serveis públics imputables a la Generalitat de Catalunya**		4.213			
Cost anual subsidi d'atur. Imputable a l'Estat			17.188		
		<i>84 anys</i>	<i>3,2 anys</i>		
I	Cost serveis i subsidis rebuts pel treballador al llarg de la vida	353.933	55.002		408.934
Saldo (H-I)					-845

* Tant les quotes pagades i les aportacions com el cobrament de la pensió no es comptabilitzen en els presents càlculs.

** Només s'hi inclouen com a serveis públics rebuts: salut, ensenyament, serveis socials, seguretat i justícia, proveïts per la Generalitat de Catalunya. No s'hi inclouen altres despeses ni autonòmiques ni estatals. Això significa (2024) 30.247 milions per a una població de 8.066.000 persones. És a dir, 3.750€ per any i persona. El cost anual es veu augmentat per la taxa mitjana d'ocupació/dependència (11%).

Annex 7 – B. Estimació subvenció amb un salari de 20.500€. El cas de l'hotel (2024)

BALANÇ D'APORTACIONS FISCALS VS PRESTACIONS REBUDES PER TREBALLADOR D'UN HOTEL DE LA COSTA CATALANA					
APORTACIONS FISCALS EFECTUADES PEL TREBALLADOR I L'EMPRESA AL LLARG DE LA VIDA	Vida laboral de 38 anys			Període de jubilació: 19 anys	Total al llarg de 84 anys
	Període laboral actiu: 34,8 anys	Període laboral fix discontinu: 34,8 anys	Període d'atur: 3,2 anys		
Nòmina del treballador					
Cost anual pagador (empresa, organisme públic, etc.)	26.445	4.408	480	18.450	
A Quota patronal 23,6% del sou brut contingència comuna*	4.818	-	-	-	
B Quota patronal 5,5% del sou brut atur	1.128	-	-	-	
Ingressos bruts anuals	20.500	4.408	480	18.450	
C Seguretat social obrera contingència comuna 4,7%*	964	-	-	-	
D Seguretat social obrera atur 1,55%	318	-	-	-	
E Seguretat social obrera altres 0,23%	47	-	-	-	
F IRPF	3.577	0	0	2.162	
Ingressos nets anuals	15.594	4.408	480	16.288	
G IVA pagat pel consum anualment (9,5% dels ingressos nets))	1.481	419	46	1.547	
Contribucions fiscals anuals a l'erari públic (B+D+E+F+G)	6.551	419	46	3.710	
	<i>7,1 mesos, 34,8 anys</i>	<i>4,9 mesos, 34,8 anys</i>	<i>3,2 anys</i>	<i>19 anys</i>	
H Aportacions fiscals fetes pel treballador a l'erari públic al llarg de la vida	134.887	5.951	146	70.484	211.468
PRESTACIONS MONETÀRIES I NO MONETÀRIES REBUDES PEL TREBALLADOR AL LLARG DE LA VIDA	Vida de 85 anys	Període laboral fix discontinu 34,8 anys	Durant l'atur: 3,2 anys	Total al llarg de 84 anys	
Cost anual serveis públics imputables a la Generalitat de Catalunya**	4.213				
Cost anual subsidi d'atur. Imputable a l'Estat		1.800	480		
	<i>84 anys</i>	<i>34,8 anys</i>	<i>3,2 anys</i>		
I Cost serveis i subsidis rebuts pel treballador al llarg de la vida	353.933	62.638	1.536	418.106	
Saldo (H-I)					-206.639

* Tant les quotes pagades i les aportacions com el cobrament de la pensió no es comptabilitzen en els presents càlculs.

** Només s'hi inclouen com a serveis públics rebuts: salut, ensenyament, serveis socials, seguretat i justícia, proveïts per la Generalitat de Catalunya. No s'hi inclouen altres despeses ni autonòmiques ni estatals. Això significa (2024) 30.247 milions per a una població de 8.066.000 persones. És a dir, 3.750€ per any i persona. El cost anual es veu augmentat per la taxa mitjana d'ocupació/dependència (11%).

Annex 7 – C. Estimació subvenció amb un salari de 26.500€. El cas de l'escorxador (2024)

BALANÇ D'APORTACIONS FISCALS VS PRESTACIONS REBUDES D'UN TREBALLADOR AMB UN SALARI DE 26.500€ ANUALS					
APORTACIONS FISCALS EFECTUADES PEL TREBALLADOR I L'EMPRESA AL LLARG DE LA VIDA		Vida laboral de 38 anys		Període de jubilació: 19 anys	Total al llarg de 84 anys
		Període laboral: 34,8 anys	Període d'atur: 3,2 anys		
Nòmina del treballador					
Cost anual pagador (empresa, organisme públic, etc.)		34.185	16.563	19.873	
A	Quota patronal 23,6% del sou brut contingència comúna	6.228	-	-	
B	Quota patronal 5,5% del sou brut atur	1.458	-	-	
Ingressos bruts anuals		26.500	16.563	19.873	
C	Seguretat social obrera contingència comú 4,7%*	1.246	-	-	
D	Seguretat social obrera atur 1,55%	411	-	-	
E	Seguretat social obrera altres 0,23%	61	-	-	
F	IRPF	3.816	348	2.858	
Ingressos nets anuals		20.967	16.215	17.015	
G	IVA pagat pel consum anualment (9,5% dels ingressos nets))	1.992	1.540	1.616	
Contribucions fiscals anuals a l'erari públic (B+D+E+F+G)		7.737	1.888	4.474	
		<i>34,8 anys</i>	<i>3,2 anys</i>	<i>19 anys</i>	
H	Aportacions fiscals fetes pel treballador a l'erari públic al llarg de la vida	269.249	6.042	85.010	360.301
PRESTACIONS MONETÀRIES I NO MONETÀRIES REBUDES PEL TREBALLADOR AL LLARG DE LA VIDA		Vida de 84 anys	Durant l'atur: 3 anys	Total al llarg de 84 anys	
Cost anual serveis públics imputables a la Generalitat de Catalunya**		4.213			
Cost anual subsidi d'atur. Imputable a l'Estat			16.563		
		<i>84 anys</i>	<i>3,2 anys</i>		
I	Cost serveis i subsidis rebuts pel treballador al llarg de la vida	353.933	53.002		406.934
Saldo (H-I)					-46.633

* Tant les quotes pagades i les aportacions, així com el cobrament de la pensió no es comptabilitzen en els presents càlculs.

** Només s'hi inclouen com a serveis públics rebuts: salut, ensenyament, serveis socials, seguretat i justícia, proveïts per la Generalitat de Catalunya. No s'inclouen altres despeses ni autonòmiques ni estatals. Això significa (2024) 30.247 milions per a una població de 8.066.000 persones. És a dir 3.750€ per any i persona. El cost anual es veu augmentat per la taxa mitjana d'ocupació/dependència (11%)

Annex 7 – D. Estimació de la subvenció associada al SMI (2024). El cas dels riders

BALANÇ D'APORTACIONS FISCALS VS PRESTACIONS REBUDES D'UN TREBALLADOR AMB SALARI MÍNIM INTERPROFESSIONAL DE 17.094€ ANUALS					
APORTACIONS FISCALS EFECTUADES PEL TREBALLADOR I L'EMPRESA AL LLARG DE LA VIDA		Vida laboral de 38 anys		Període de jubilació: 19 anys	Total al llarg de 84 anys
		Període laboral: 34,8 anys	Període d'atur: 3,2 anys		
Nòmina del treballador					
Cost anual pagador (empresa, organisme públic, etc.)		20.480	10.684	14.602	
A	Quota patronal 23,6% del sou brut Contingència Comú*	3.731	-	-	
B	Quota patronal 5,5% del sou brut atur	873	-	-	
Ingressos bruts anuals		15.876	10.684	14.602	
C	Seguretat social obrera contingència comuna 4,7%*	746	-	-	
D	Seguretat social obrera atur 1,55%	246	-	-	
E	Seguretat social obrera altres 0,23%	37	-	-	
F	IRPF	0	0	0	
Ingressos nets anuals		14.847	10.684	14.602	
Cost anual subsidi d'atur. Imputable a l'Estat			0		
G	IVA pagat pel consum anualment (9,5% dels ingressos nets))	1.410	1.015	1.387	
Contribucions fiscals anuals a l'erari públic (B+D+E+F+G)		2.566	1.015	1.387	
		<i>34,8 anys</i>	<i>3,2 anys</i>	<i>19 anys</i>	
H	Aportacions fiscals fetes pel treballador a l'erari públic al llarg de la vida	89.306	3.248	26.357	118.910
PRESTACIONS MONETÀRIES I NO MONETÀRIES REBUDES PEL TREBALLADOR AL LLARG DE LA VIDA		Vida de 84 anys	Durant l'atur: 3,2 anys	Total al llarg de 84 anys	
Cost anual serveis públics imputables a la Generalitat de Catalunya**		4.213			
Cost anual subsidi d'atur. Imputable a l'Estat			10.684		
Accés a l'habitatge		2.060			
		<i>84 anys</i>	<i>3,2 anys</i>		
I	Cost serveis i subsidis rebuts pel treballador al llarg de la vida	526.973	34.189		561.161
Saldo (H-I)					-442.251

* Tant les quotes pagades i les aportacions com el cobrament de la pensió no es comptabilitzen en els presents càlculs.

** Només s'hi inclouen com a serveis públics rebuts: salut, ensenyament, serveis socials, seguretat i justícia, proveïts per la Generalitat de Catalunya. No s'hi inclouen altres despeses ni autonòmiques ni estatals. Això significa (2024) 30.247 milions per a una població de 8.066.000 persones. És a dir 3.750€ per any i persona. El cost anual es veu augmentat per la taxa mitjana d'ocupació/dependència (11%).

Annex 8 – Algunes consideracions relatives al salari subvencionat

Els càlculs més solvents sobre la matèria es basen a calcular la tributació de renda i consum per tots els conceptes per a comparar-los amb el «salari social» públic rebut de les administracions. Per això, el salari del nou ocupat s'ha de relacionar amb la despesa dels membres (ocupats o no) que conformen la unitat familiar. En el càlcul d'un possible desequilibri hom pot jugar addicionalment amb perfils: el número de dependents per actiu ocupat, els llindars de qui té dret a rebre determinats subsidis (atur, prestacions monetàries no contributives) i la utilització que fa de determinats serveis públics (sovint depenent de la renda i de la seva fragilitat social, especialment en educació i serveis socials, i no tan clarament per a la despesa educativa, donat el biaix de l'ensenyament universitari). En la quantificació d'aquest desequilibri no cal neutralitzar pel dèficit públic (inclòs el que generen les pensions suposadament contributives). L'últim estudi de FEDEA publicat (2025) identifica que en renda familiar disponible –que és com s'hauria de comptar, i no per càpita–, només a partir dels dos darreres quintils de la població, ordenada per renda, els col·lectius contribueixen igual o més del que suposen les despeses que els beneficien. En altres paraules, utilitzant aquelles dades, relatives al 2022, hom pot remarcar que tot salari que agrupat en renda familiar (tots els aportants) no arribi als 56 mil euros (el 60%), és indirectament subvencionat per altres empreses i contribuents.

Aquest és l'efecte del sistema de protecció universal de què disposem, volgudament redistributiu, en despesa més que en ingressos, però que esdevé insostenible si no millora la recaptació sobre la base de millors remuneracions dels treballadors, de la mà d'una major productivitat. Aquest és un resultat generalitzable, *ceteris paribus*, al balanç al llarg del cicle vital de les persones, comptant atur, incapacitats o expectativa de vida; aspectes tots ells que guarden un important gradient social.

Els autors

Xavier Cuadras Morató

Llicenciat en Ciències Econòmiques i Empresariales per la Universitat de Barcelona, 1987 i Doctor en Economia per la Universitat de York, 1996. Actualment és professor titular del Departament d'Economia i Empresa de la Universitat Pompeu Fabra. Coordinador del blog de la Societat Catalana d'Economia (5centims.cat).

La seva docència i recerca abasta diferents camps, com la macroeconomia, el mercat de treball i l'economia política. Ha estat director de l'Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat) de 2019 a 2025, president del Consell Rector de l'Institut Català d'Avaluació de Polítiques Públiques (Ivàlua) de 2019 a 2025 i director de l'Escola Superior de Comerç Internacional (ESCI), centre universitari adscrit a la Universitat Pompeu Fabra de 2005 a 2019.

Jordi Galí.

Llicenciat i Màster per ESADE. Doctor en economia pel Massachusetts Institute of Technology (MIT). Actualment és investigador sènior del Centre de Recerca en Economia Internacional (CREI), del que va ser director entre el 2001 i el 2017. També és Catedràtic del Departament d'Economia i Empresa de la Universitat Pompeu Fabra i Research Professor de la Barcelona School of Economics (BSE). És investigador associat del Centre for Economic Policy Research (CEPR) i del National Bureau of Economic Research (NBER). Fellow de la Econometric Society, membre del Institut d'Estudis Catalans i de l'Academia Europea.

Ha estat professor a la Graduate School of Business de Columbia University (1989-2004) i al Department d'Economia a la New York University (1994-2000). L'any acadèmic 2005-2006 va ser professor visitant al MIT.

Ha estat consultor de nombrosos bancs centrals i organismes internacional, incloent el BCE, la Reserva Federal, el Sveriges Riksbank, el Norges Bank el Banco de España i el FMI.

Modest Guinjoan

Doctor en Economia per la Universitat Autònoma de Barcelona.

Ha estat Soci-director de l'empresa Barcelona Economia i director de l'Observatori de la pime (PIMEC). Ha estat professor associat al Departament d'Economia i Empresa de la UPF. Economista del Gabinet d'Estudis del CEAM, cap del Gabinet Tècnic del Departament d'Indústria, i director del CIDEM. Director del projecte Barcelona Moda Centre. President de la Comissió d'Economia Catalana del Col·legi d'Economistes de Catalunya i coordinador del blog www.5centims.cat. Autor de diversos llibres sobre economia d'empresa i economia catalana.

Articulista a El Punt Avui, La Vanguardia, El Nacional.cat i l'Ara.

Guillem López Casanovas

Llicenciat en Economia i Llicenciat en Dret per la Universitat de Barcelona. Doctor en Economia Pública per la Universitat de York (1984). Actualment és catedràtic emèrit del Departament d'Economia i Empresa de la Universitat Pompeu Fabra. Director de la Revista Econòmica de Catalunya.

Ha estat vicerector i degà d'Economia i Empresa de la Universitat Pompeu Fabra. Visiting de la Univ de Stanford (1991-92). Va fundar i dirigeix el Centre de Recerca en Economia i Salut (CRES-UPF)Ha

estat membre del consell de govern del Banc d'Espanya (2005-2017). És col·legiat de Mèrit del Col·legi d'Economistes de Catalunya i numerari de la Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya. Des del 2007 fins al 2013 va ser president de l'Associació Mundial d'Economia de la Salut (IHEA) ha treballat per la OMS a la Comissió per les Desigualtats en Salut de la regió europea.

Miquel Puig

Doctor en Economia per la Universitat de Barcelona. Actualment és professor associat a la Universitat Pompeu Fabra.

Ha estat professor a la Universitat de Barcelona, Director General d'Indústria i Comissionat per a la Societat de la Informació i director general d'Afers Econòmics de la Generalitat de Catalunya, director general de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals, director general d'Abertis Airports i director general del Consorci de Serveis Universitaris de Catalunya. Ha estat regidor als ajuntaments de Falset i de Barcelona

Ha publicat diversos llibres de divulgació econòmica i col·laborar regularment en mitjans escrits i audiovisuals.

Xavier Roig

Enginyer Informàtic per la Universitat Politècnica de Catalunya. Actualment assessora empreses internacionals en l'àmbit de l'optimització de mètodes i procediments i en l'àrea de tecnologia. És membre del consell d'administració de diverses empreses internacionals.

Ha treballat en el món de la tecnologia en empreses multinacionals com Indra, Groupe Bull, Sema Group i Schlumberger, on va ser director general.

Ha executat i dirigit projectes en més de trenta països de tots els continents. Ha estat membre del consell directiu i d'administració de diverses empreses internacionals.

En l'àmbit públic, ha estat membre del consell d'administració del Port de Barcelona i membre del consell de govern del Institut Català de Finances.

Jaume Ventura

Llicenciat en Ciències Econòmiques per la Universitat de Barcelona. Doctor en Economia per la Universitat de Harvard. Màster en Afers Internacionals per la Universitat John's Hopkins. Actualment és director i investigador sènior al CREi, professor a la Universitat Pompeu Fabra i Professor investigador de Barcelona GSE. És el director del Màster de Comerç Internacional, Finances i Desenvolupament de Barcelona GSE.

Ha estat professor associat titular al MIT. Ha impartit docència a la Universitat de Chicago, a la London Business School i a INSEAD. Ha treballat al Banc Mundial i ha estat consultor del Banc Interamericà de Desenvolupament. És membre de Econometric Society i de la European Economic Association. Investigador associat del NBER i investigador del CEPR, d'on ha estat codirector del Programa Internacional de Macroeconomia (2004-11). Ha estat editor de l'Economic Journal i editor associat de Quarterly Journal of Economics, Review of Economics and Statistics, i Journal of the European Economic Association.